

Jan Burlikowski

KRONIKA
powiatu brzeskiego
1974-1975

TOM 4

BRZESKO 2009

© 2009 Copyright ZETO SA

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

Żadna część tej publikacji nie może być powielana, ani rozpowszechniana za pomocą urządzeń elektronicznych, mechanicznych, kopiujących, nagrywających i innych, bez pisemnej zgody posiadacza praw autorskich.

Na okładce: widok karty tytułowej rękopisu.

Wydawca:

ZETO SA 33-100 Tarnów, ul. Urszulańska 25

Przygotowanie tekstów i skanowanie zdjęć z oryginałów:

ZETO SA

Korekta językowa:

Danuta Borowiec

Opracowanie graficzne i druk:

Brzeska Oficyna Wydawnicza, 32-800 Brzesko, ul. Czarnowiejska 1

ISBN 83-89364-31-X (komplet)

ISBN 83-89364-35-2 (tom 4)

Od Wydawców

Za zgodą Urzędu Miejskiego w Brzesku
– właściciela praw autorskich – przedstawiamy
Państwu tom IV unikalnego dzieła, jakim jest
6 tomów „Kronik Powiatu Brzeskiego” autorstwa
Jana Burlikowskiego. Spodziewamy się, że
zawarty w „Kronikach” materiał służyć będzie
studentom i ludziom z obowiązku zajmującym się
historią Ziemi Brzeskiej, ale przede wszystkim
mieszkańcom Powiatu Brzeskiego, którym droga
jest historia ich rodzinnych stron.

Tom IV „Kronik Powiatu Brzeskiego”
Jana Burlikowskiego wydany został
dzięki pomocy finansowej

GMINY BRZESKO

KRONIKA

POWIATU BRZESKIEGO

1974-1975

SŁOWO WSTĘPNE KRONIKARZA

W chwili, gdy na ostatniej stronie tego tomu napisałem słowo „koniec”, zakończyłem równocześnie pewien etap swojej pracy nad KRONIKĄ powiatu brzeskiego. Słowo to oznacza też zakończenie kroniki tego ogniwa administracji, które na skutek zmian administracyjno – terytorialnych z dniem 31 maja 1975 roku przestało istnieć. Dlatego też postanowiłem rok 1975 potraktować znacznie szerzej. Oprócz zwykłych kronikarskich zapisów opracowałem dane opisowe i cyfrowe o stanie powiatu w ostatnim roku jego istnienia a także rozwój i osiągnięcia powiatu w okresie 30-lecia PRL. Wydaje mi się, że kiedy to podstawowe do tej chwili ogniwo administracji przestało istnieć i przeszło do historii, materiały powyższe mogą być kiedyś ciekawą lekturą. Ze względów praktycznych osiągnięcia 30-lecia wydzieliłem w osobny tom, zatytułowany „Brzeskie trzydziestolecie”

Oddając kolejny, ostatni tom KRONIKI pragnę serdecznie w tym miejscu podziękować wszystkim, którzy pomogli mi w tej pracy, Przede wszystkim zaś serdecznie dziękuję magistrowi Wacławowi

Piechowiczowi, przewodniczącemu Komisji Planowania Gospodarczego Prezydium PRN, a ostatnio Urzędu Powiatowego, gdyż z materiałów i opracowań tej Komisji wiele bowiem korzystałem. Dziękuję też pozostałym kierownikom Wydziałów, również z ich opracowań przygotowanych na sesje PRN i posiedzenia Prezydium zaczerpnąłem wiele cennych materiałów i informacji. Dziękuję magistrowi inż. Pawłowi Żakowi za udostępnienie mapek powiatu i gmin. Składam także serdeczne podziękowanie plastykowi Januszowi Pacewiczowi za bezinteresowne zdobienie winietami wszystkich dotychczas napisanych tomów, jak również mistrzowi introligatorskiemu Antoniemu Herbertowi za fachową, staranną oprawę poszczególnych tomów. Dziękuję fotografikowi Halinie Madej za rzetelne i terminowe wykonanie odbitek ze zrobionych przeze mnie zdjęć.

Obecnie rozpocząłem pracę nad KRONIKĄ powiatu od 1945 do 1959 roku, mam nadzieję, że gdy zdrowie i siły dopiszą mi oraz nadal spotykać się będę z pomocą życzliwych tej sprawie osób – także i to zamierzenie zdołam zrealizować.

Notatka prasowa w „Gazecie Krakowskiej”

Kronikarz Jan Burlikowski

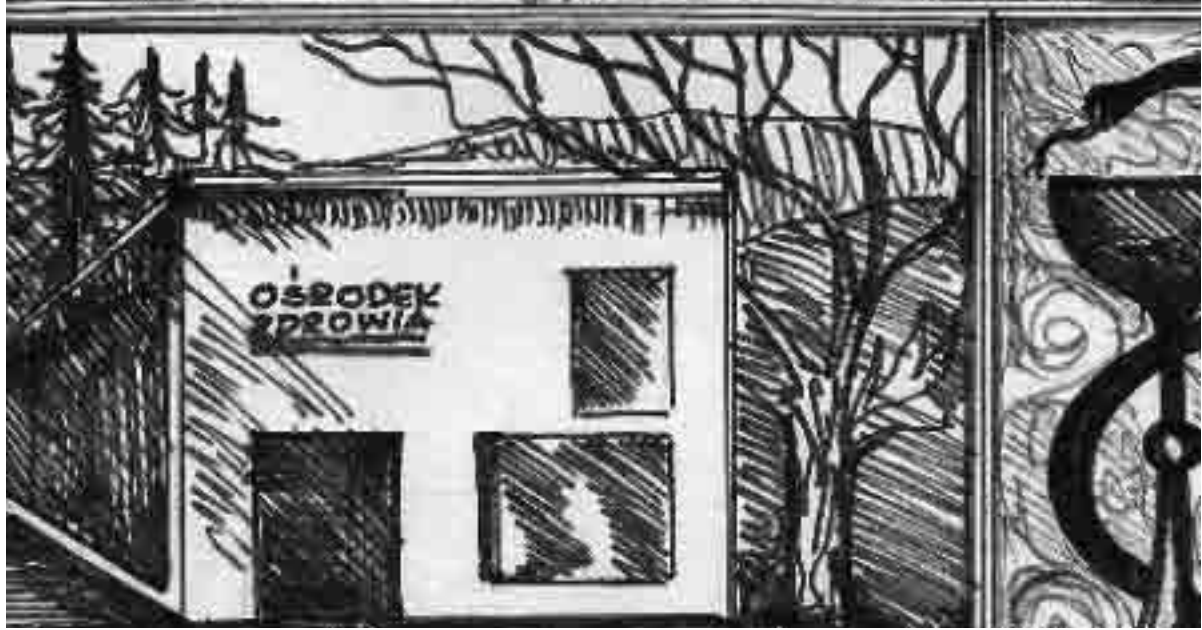
„Terenowy radiowęzeł w Brzesku poprzez 4,5 tys. głośników emituje codziennie dwa 15 – 20 minutowe programy, informując o najważniejszych faktach i wydarzeniach z życia powiatu. Aktualne komunikaty, sprawozdania z sesji RN, audycje z okazji ważnych rocznic i świąt, cykle tematyczne popularyzujące piękno regionu, koncerty życzeń itp.

Duszą radiowęzła, głównym autorem i spikerem jest Jan BURLIKOWSKI, którego odwiedziliśmy w ciasnej, dość prymitywnie wyposażonej siedzibie radiowęzła – w piwnicy Urzędu Powiatowego. Mimo odpowiedzialnej pracy zawodowej (kierownik Wydziału Administracyjno – Prawnego), licznych obowiązków społecznych i rodzinnych, przez 20 lat swego małżeństwa z brzeskim radiem – z zapałem godnym prawdziwego hobbysty – zrealizował i przeprowadził ponad 5 tys. audycji. Z dumą opowiada dziś o zrealizowanych cyklach audycji związanych z historią i tradycjami regionu brzeskiego jak: „Piękno ziemi brzeskiej”, „Dokumenty naszej przeszłości”, „Niektóre nazwy miejscowości i obiektów fizjograficznych w powiecie brzeskim”, „Ludzie ziemi brzeskiej”. Oczywiście sam był inicjatorem i autorem tych audycji.

Drugą, prawdziwą pasją Jana Bulikowskiego jest prowadzenie dokumentacji wydarzeń z terenu powiatu, czego wynikiem jest pokaźnych rozmiarów kronika za okres lat 1960-66, stanowiąca unikalny przyczynek do historii ziemi brzeskiej i kopalnię informacji dla przyszłych historyków tych stron. Na bieżąco skrupulatnie zbiera materiały do następnego tomu swej kroniki, od zbierania materiałów i pisania tekstów począwszy, a skończywszy na przyklejaniu zdjęć i wycinków prasowych, wszystko wykonuje sam.

Za zasługi w pracy zawodowej i niezwykłą pasję działacza, Jan Burlikowski, odznaczony został wieloma odznaczeniami państwowymi i społecznymi m.in. Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem 30-lecia PRL. Trudno zmierzyć odznaczeniami sympatię, jaką się cieszy wśród mieszkańców Brzeska. Obecnie jest już na emeryturze, poświęcając jeszcze więcej czasu swej wielkiej pasji – pasji pracy społecznej”.

Jerzy Sadecki

Zmiany strukturalne i organizacyjne w radach narodowych

Zgodnie z ustawami z dnia 22 listopada 1973 r. o zmianie Konstytucji PRL i ustawy o radach narodowych, z dniem 1 stycznia 1974 roku nastąpiły doniosłe zmiany strukturalne i organizacyjne organów rad narodowych.

Terenowymi organami administracji państwowej oraz organami wykonawczymi stali się wojewodowie, prezydenci lub naczelnicy miast, naczelnicy powiatów, dzielnic i naczelnicy gmin. Prezydium rad narodowych odtąd reprezentują radę na zewnątrz, ustalają projekty rocznych planów pracy rady narodowej, przygotowują i zwołują sesje rady narodowej, organizują działalność komisji itp.

Naczelnik powiatu swoje zadania wykonuje przy pomocy Wydziałów, a mianowicie:

1. Biura Ogólno-Organizacyjnego
2. Powiatowej Komisji Planowania
3. Wydziału Finansowego
4. Wydziału Oświaty i Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Turystyki
5. Wydziału Spraw Wewnętrznych
6. Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu

Siedziba Miejskiej Rady Narodowej i Urzędu Miejskiego w Brzesku

Naczelnik Miasta Adam JAKUBOWSKI

7. Wydziału Gospodarki Przestrzennej, Komunalnej, Ochrony Środowiska i Komunikacji
8. Wydziału Handlu, Przemysłu i Usług
9. Wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej
10. Wydziału Zatrudnienia i Spraw Socjalnych
11. Powiatowej Komendy Straży Pożarnych

Pierwszym naczelnikiem powiatu Brzesko mianowany został dotychczasowy Przewodniczący Prezydium PRN – Jan Szczepaniec.

Pierwszym naczelnikiem miasta Brzeska mianowany został Adam Jakubowski, dotychczasowy kierownik Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Brzesku.

Prace związane z działalnością Powiatowej Rady Narodowej oraz jej komisji wykonuje powołane w tym celu Biuro Powiatowej Rady Narodowej. Na kierownika Biura powołany został dotychczasowy sekretarz Prezydium PRN – Henryk Płaneta.

Pierwszym wice-naczelnikiem powiatu został mgr inż. Józef Rosa, z wykształcenia inżynier rolnik. Urodzony 24 czerwca 1935 r. w Szczurówce, zamieszkały w Dębnie. Jest więc naszym krajanem. Przed powołaniem na to stanowisko pracował w Państwowym Ośrodku Maszynowym w Dębnie na stanowisku zastępcy dyrektora.

Zmiany strukturalne i organizacyjne w mieście Brzesku

Z dniem 1 stycznia 1974 roku w Brzesku, jedynym mieście w powiecie brzeskim, nastąpiły zmiany strukturalne i organizacyjne. Pierwszym naczelnikiem miasta zgodnie z nowymi przepisami został Adam Jakubowski. Jest synem Michała i Bronisławy, urodzony dnia 10 grudnia 1935 roku. Odbywa zaoczne studia administracyjne na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. W roku 1965 wybrany został na stanowisko przewodniczącego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej. W roku 1968 przeszedł do pracy w Miejskim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej na stanowisko dyrektora.

Od roku 1972 do 1973 był kierownikiem Miejskiego Zakładu Gospodarki Mieszaniowej.

Obszar miasta Brzeska wynosi 1.077,70 ha, w tym użytki rolne 739 ha, las 144 ha. Ludność miasta wynosi 10.800 mieszkańców.

Miasto posiada takie większe zakłady pracy jak: Okocimskie Zakłady Piwowarskie, Fabryka Opakowań Błaszanych, Zakłady Naprawcze Taboru Samochodowego w budowie, Mieszalnia Pasz Treściwych w budowie, Przetwórnia Owocowo-Warzywna PZGS, a także takie większe instytucje jak: PZGS, WSS, Spółdzielnia Nowość, Obwodowy Urząd Poczto-Telekomunikacyjny, Narodowy Bank Polski, Bank Spółdzielczy Oddział Banku Rolnego, Warsztaty Terenowej Obsługi Samochodowej, Oddział Centrali Nasiennej, Powiatowa Spółdzielnia Ogrodnicza. Na terenie Brzeska ma też swoją siedzibę Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska Okocim

Miasto posiada dwie szkoły podstawowe, Technikum Mechaniczno-Elektryczne, Technikum Ekonomiczne, Liceum Ogólnokształcące, 4 przedszkola.

Instytucje socjalne to: Szpital Powiatowy oraz przychodnie specjalistyczne i rejonowe, tworzące Zespół Opieki Zdrowotnej.

Sprawami komunalnymi zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej z podległymi zakładami jak: Zakład Gospodarki Mieszaniowej, Zarząd Zieleni Miejskiej. Urządzenia komunalne to niedawno zbudowany wodociąg, częściowa kanalizacja, gaz.

Przed władzami Brzeska stoją takie problemy jak:

- dalsza rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- budowa dalszych budynków mieszkalnych we wszystkich pionach tj. budynków spółdzielczych, pionu rad narodowych, spółdzielni mieszkaniowej budownictwa domków jednorodzinnych i budownictwa indywidualnego,
- uporządkowanie istniejących ulic i placów oraz budowa nowych w związku z rozbudową miasta,
- dokończenie budowy placu Kazimierza Wielkiego,

- pełne zagospodarowanie parku miejskiego z budową muszli koncertowej na występy zespołów,
- zagospodarowanie szklarni miejskiej i powiększenie terenów zielonych,
- kontynuacja budowy szpitala, aż do jej zakończenia.

Miasto stawia sobie i inne, bardzo ambitne zadania, jak na przykład: stała troska o estetyczny wygląd miasta, czystość ulic i placów, odnawianie fasad kamienic bez zacierania ich secesyjnego wystroju, zwiększenie powierzchni zieleńców i kwietników, zadrzewianie placów i ulic.

Władze miasta widzą możliwość wykonania tych ambitnych zamierzeń przy pomocy ludności, która powinna pomagać w ramach organizowanych, z inicjatywy Komitetów Osiedlowych, czynów społecznych mieszkańców.

Wyniki świadczeń na Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia w roku 1973

Powiatowy Komitet Narodowego Funduszu Ochrony Zdrowia dokonał podsumowania akcji zbiorczej na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Zdrowia w roku 1973.

Na planowaną kwotę 2.032.000 zł., wpłynęło ogółem 1.876.766 zł., to jest 92,4% planowanej sumy.

Poszczególne grupy społeczne świadczyły następująco:

- pracownicy od wynagrodzeń za pracę na planowaną kwotę 800 tys. zł., wpłacili 1.051.918 zł., to jest 131,5% planu rocznego,
- rolnicy na planowaną kwotę 900 tys. zł. wpłacili 671.154 zł., to jest 74,6%,
- wolne zawody na 3.000 zł wpłaciły 2.150 zł., co stanowi 73,3% planu,
- rzemieślnicy na planowaną kwotę 44 tys. zł. wpłacili 23.700 zł., to jest 54% planu,
- prywatny handel i usługi na planowaną kwotę 15 tys. zł. wpłaciły 14.605 zł., co wynosi 97,3% planu,
- spółdzielczość na planowaną kwotę 200 tys. zł. wpłaciła 96.561 zł., to jest 48,5% planu,
- młodzież szkolna na planowaną kwotę 20 tys. zł. zebrała 16.427 zł., co stanowi 82% planu rocznego.

Przyczyną niewykonania planu rocznego były przede wszystkim niskie wpływy od rolników. Jedynie gmina Iwkowa wykonała plan w 105,8%. Pozostałe gminy świadczyły następująco: Dębno 97,4%, Czchów 90,1%, Szczurowa 85,2%, Zakliczyn 84,7%, Borzęcin 82,2%, Zabawa 73%, gmina Brzesko 77,7%, Gnojnik 59,1%, Wojnicz 51,3%, Szczepanów 47,5%, miasto Brzesko 47,2%.

Ze środków zebranych na Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia budowane są między innymi ośrodki zdrowia. Taki budynek jest potrzebny w Szczepanowie, jednak tamtejsze społeczeństwo, jak wynika z powyższych danych, nie wykazuje pełnego zrozumienia dla tej sprawy. Odmienne jest w gminie Iwkowa, która posiada wspaniałe budynek ośrodka zdrowia wybudowany niegdyś

staraniem tamtejszego społeczeństwa, a mimo to tamtejsza ludność docenia potrzebę budowy takich obiektów także w innych gminach.

Brzesku potrzebna jest placówka PKO

Kiedyś taka placówka istniała, została jednak zlikwidowana. Od tego czasu obsługę PKO sprawuje Urząd Pocztowy w Brzesku. Każdego dnia przed okienkiem Urzędu ustawiają się długie kolejki dla załatwiania formalności związanych z obrotem PKO. Powoduje to słuszne niezadowolenie posiadaczy rachunków w PKO. Uruchomienie drugiego okienka również nie załatwiło sprawy, bo albo są do obydwu kolejki, albo tylko jedno jest czynne. Interwencje różnych czynników w tej sprawie w Oddziale PKO w Bochni nie dały spodziewanych wyników. Podobno lokal przydzielony PKO przez Prezydium MRN nie odpowiada tej instytucji i tak sprawa przewleka się z wielką szkodą dla idei oszczędności.

Polski Czerwony Krzyż pomaga ludziom starym

Przy Powiatowym Komitecie istnieje zespół siostr PCK. Zadaniem zespołu jest otoczenie systematyczną i całkowitą opieką ludzi niezdolnych do samodzielnego życia, przede wszystkim starszych, samotnych. Zespół liczy w tej chwili 20 siostr, które w roku 1973 przepracowały łącznie 11.700 godzin, niosąc pomoc 42 samotnym chorym: w Brzesku, Okocimiu, Jadownikach, Czchowiu, Zakliczynie i Zakrzowie. Praca siostr pogotowia PCK zyskuje coraz większą popularność, uznanie i sympatię wśród społeczeństwa.

29 rocznica Wyzwolenia

Dnia 19 stycznia 1974 roku, w związku z 29 rocznicą wyzwolenia miasta i powiatu, odbyła się w sali kina Bałtyk uroczysta akademii. Zagaił ją przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej, Lucjan Popik, zaś okolicznościowy referat wygłosił naczelnik miasta, Adam Jakubowski. Część artystyczną o treści okolicznościowej dał zespół młodzieżowy Technikum Rolniczego z Wojnicza oraz kapela ludowa z Jaworska.

Na dzień rocznicy Wyzwolenia miasto przybrało odświętny wygląd. Okolicznościową audycję nadał Radiowęzeł Powiatowy.

Odpowiednie uroczystości odbyły się również na terenie powiatu m.in. w Szczurowej. Przy udziale ponad 300 osób odbyła się tam uroczysta akademii, podczas której członkom Społecznego Komitetu Budowy Domu Ludowego w Woli Przemyskiej wręczono odznaki *Za Zasługi dla Ziemi Krakowskiej*. Dom Ludowy w Woli Przemyskiej został zbudowany w latach 1970-73 dużym wysiłkiem miejscowego społeczeństwa.

Przewodniczącym komitetu był Franciszek Wojtas, który otrzymał Złotą Odznakę, najbardziej zaś czynnymi członkami byli: Jan Babło, Marian Maj, Franciszek Polak, Józef Dymon. Otrzymali oni Srebrne Odznaki.

Z kroniki żałobnej

Dnia 25 stycznia 1974 roku w wieku lat 66 zmarł w Dębnie Józef Strada. Był emerytowanym dyrektorem szkoły w Dębnie. Długie lata pracował w tej wsi i Jego staraniem wybudowany tam został gmach drugiej w powiecie Szkoły-Pomnika Tysiąclecia, imienia Tadeusza Kościuszki. Był znanym w powiecie działaczem społecznym, aktywnie pracował w Gromadzkim Komitecie FJN i w Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Był więźniem obozów koncentracyjnych w Oświęcimiu i Buchenwaldzie. Za zasługi w pracy wychowawczej i społecznej Józef Strada był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotą Odznaką Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Z działalności brzeskiej organizacji ZBOWiD-u

Istniejący na terenie naszego powiatu Oddział Związku Bojowników o Wolność i Demokrację stale powiększa liczbę swoich członków. Jedynie w latach 1971/72 przybyło 247 nowych członków. W październiku 1973 roku, kiedy podsumowywano działalność organizacji na Zjeździe Powiatowym Delegatów – organizacja ta liczyła już 651 członków, w tym zwyczajnych 574. Oddział posiada koła w terenie, a do najlepiej pracujących należą koła w Szczurowej, Iwkowej i Szczepanowie. Sam Zarząd Oddziału Powiatowego rozwija żywą i wszechstronną działalność. Szczególnie aktywne są komisje. Na przykład komisja ds. propagandy pod przewodnictwem Stanisława Musiała organizowała spotkania aktywu z młodzieżą i starszym społeczeństwem. W latach 1972/73 takich spotkań było 270, w których uczestniczyło około 11tys. słuchaczy. Aktywiści ZBOWiD-u szczególnie gorąco witani byli przez młodzież harcerską na zorganizowanych przez nią alertach, ogniskach harcerskich, wieczornicach.

Wysoko oceniana jest praca komisji historycznej, której przewodniczącym jest mgr Karol Bernacki. Dostarczyła ona cennych materiałów do książki wydanej przez Wydawnictwo Literackie w Krakowie Stanisława Czerpaka i Tadeusza Wrońskiego pt. *„Upamiętnione miejsca walk i męczeństwa na terenie miasta Krakowa i województwa krakowskiego okresu lat II wojny światowej 1939-45”*. Został też opracowany album pamiątkowy zatytułowany *„Pierwsze dni wolności na Ziemi Brzeskiej”*, zawierający unikalne fotografie. Komisja ta współpracuje z Polską Akademią

Nauk, opracowując dla niej dane dotyczące tajnego nauczania w powiecie brzeskim. Komisja socjalno-bytowa starała się o skierowania na leczenie sanatoryjne, opiniowała zapomogi i wnioski o renty. W okresie sprawozdawczym przyznano 18 zapomóg losowych na ogólną sumę 27 tys. zł. Innych zapomóg przyznano 52 na łączną sumę 64.700 zł.

Mimo, iż sprawa rent jest trudna, Zarząd ubiegał się o nie usilnie dla tych członków, którzy spełniali wymagane warunki. W roku 1972 takie renty przyznano 13 członkom.

ZBOWiD w Brzesku posiada licznych i aktywnych działaczy wśród których należy wymienić przede wszystkim: Adama Dzierwę, prezesa Oddziału od roku 1945, Stanisława Musiała, Władysława Myślińskiego, Wawrzyńca Witowskiego, wiceprezesów, sekretarza Romana Garbienia, skarbnika Władysława Karasia, a także aktywistkę Irenę Habryło, a nadto Rudolfa Burzyckiego płk lek. Waleriana Jaworskiego i mgr Karola Bernackiego.

Pożary w roku 1973

Powiatowa Komenda Straży Pożarnych ogłosiła dane dotyczące pożarów w 1973 r. W tym czasie na terenie całego powiatu było 68 pożarów. Spaleniu uległo 57 budynków, w tym 35 całkowicie. Straty z tytułu pożarów wyniosły 2.170.800 zł. Największa liczba pożarów powstała w indywidualnych gospodarstwach rolnych – 58, powodując straty na 2.057 tys. zł. W porównaniu z rokiem 1972 liczba strat zmniejszyła się o około pół miliona zł., liczba pożarów zaś o 5. Mimo tej poprawy Powiatowa Komenda nadal apeluje do wszystkich o przestrzeganie wszelkich przepisów przeciwpożarowych.

W związku z tym zapowiadane są kontrole we wszystkich gospodarstwach i zakładach pracy pod względem zabezpieczenia przeciwpożarowego.

Konkurs Piosenki Radzieckiej

17 lutego 1974 r. w sali Powiatowego Domu Kultury w Jadownikach odbył się XIII Ogólnopolski Konkurs Piosenki Radzieckiej (etap powiatowy). Eliminacje wstępne odbyły się wcześniej w gminach. Do konkursu powiatowego stanęło 22 solistów i kilka zespołów.

Po otwarciu konkursu przez wiceprzewodniczącego Zarządu Powiatowego Towarzystwa Przyjaźni Polsko – Radzieckiej, Franciszka Dobrzańskiego nastąpiły eliminacje, które miały wyłonić najlepszych na konkurs wojewódzki.

Wśród solistów zwyciężyła już po raz trzeci Wiesława Wojewoda, uczennica IV klasy Liceum Ogólnokształcącego w Brzesku, drugie miejsce przyznano Lucynie Dernoga z Wojnicza, a trzecie Krystynie Hanowskiej z Jadownik.

Do eliminacji na szczeblu wojewódzkim, oprócz wyżej wymienionych solistek, wytypowano również

sekstet z Łysej Góry w składzie: Maria Babiarska, Elżbieta Wąder, Stanisława Proczek, Krystyna Piaskowy, Zofia Koczowska i Jolanta Ćwik.

Dodatkowo jury wyróżniło Lucynę Łazarczyk, Elżbietę Domagałę i Kazimierza Grzybka oraz duet Bogumiłę i Krystynę Kraj,

Bardzo licznie zebrana publiczność gorąco oklaskiwała wszystkich amatorów, wykonawców piosenki radzieckiej.

Pożyteczna działalność SKP

Zespół ds. Społecznych Komisji Pojedynawczych Powiatowego Komitetu FJN dokonał podsumowania działalności tych komisji w roku 1973.

Obecnie działa w powiecie 16 SKP. W gminie Wojnicz działają 3 Komisje, podobnie w gminie Brzesko, w pozostałych gminach oraz w mieście Brzesku po 1. W ciągu całego roku do wszystkich Społecznych Komisji Pojedynawczych wpłynęło ogółem 536 spraw, w tym od obywateli 529, Sąd Powiatowy nadesłał 4, organa MO 3 sprawy. Najwięcej spraw rozpatrzyła SKP w Iwkowej – 107, następnie w Szczurowej – 80, w Zabawie – 61, w Zakliczynie – 58. W mieście Brzesku do SKP nie wpłynęła ani jedna sprawa.

Po przeprowadzaniu postępowania Komisje zdołały załatwić ugodowo 302 sprawy. Duży sukces pod tym względem osiągnęła SKP w Szczurowej, gdyż na 80 wszystkich spraw, zdołała doprowadzić do ugody w 70 wypadkach, podobnie w Iwkowej na 107 – 79 załatwiono ugodowo.

Najwięcej spraw, jakimi zajmowały się komisje (bo około 90%), to różne nieporozumienia sąsiedzkie na tle majątkowym na przykład: zaoranie miedzy, korzystanie bez zezwolenia z prywatnej drogi sąsiada, zacienianie pola przez drzewa sąsiada. W niektórych wypadkach, gdy strony nie chciały się pogodzić, a strona uważająca się za pokrzywdzoną miała oczywistą rację – Społeczne Komisje Pojedynawcze wydawały orzeczenia, do których strony najczęściej stosowały się.

Były też wypadki rażącej krzywdy wyrządzonej innym osobom. W tym wypadku SKP, oprócz obowiązku naprawiania krzywdy, orzekały także obowiązek wpłacenia pewnej kwoty na cele społeczne, na przykład na odbudowę Zamku Warszawskiego. Takich orzeczeń wydano 15.

Zjazd Statutowy Delegatów TPPR

20 lutego 1974 roku obradował w Brzesku Statutowy Powiatowy Zjazd Delegatów Towarzystwa Przyjaźni Polsko – Radzieckiej. Około 80 delegatów reprezentowało ponad 1.200 członków tej masowej organizacji, zrzeszonych w kołach zakładowych i terenowych w powiecie. W obradach, którym przewodniczył Franciszek Dobrzański, uczestniczył sekretarz KP PZPR Kazimierz Schütterly.

Zarząd Wojewódzki TPPR reprezentował Edward Piecha. Na Zjazd przybył również przewodniczący Powiatowego Komitetu FJN – Franciszek Bal.

Referat, przedstawiający pracę brzeskiej organizacji TPPR, wygłosił wiceprzewodniczący Zarządu Powiatowego – Franciszek Zięcina. Z treści tego referatu wynikało, że praca Zarządu Powiatowego i poszczególnych kół była bardziej ożywiona niż w poprzednich kadencjach. Przede wszystkim wzrosła poważnie liczba członków z 731 w roku 1971 do 1275 na koniec 1973 r. Na terenie miasta i powiatu działa obecnie 15 kół członków indywidualnych oraz 10 kół zbiorowych. Tych ostatnich przybyło w minionej kadencji 6. Oprócz tego w 40 szkołach, średnich i podstawowych istnieją koła szkolne Przyjaciół Związku Radzieckiego.

Dużą popularnością cieszą się organizowane każdego roku konkursy amatorów wykonawców piosenki radzieckiej. Na przykład w roku ubiegłym w eliminacjach poprzedzających konkurs powiatowy uczestniczyło ponad 400 osób.

Ciekawą imprezą zorganizowaną przez ogniwa TPPR był udział młodzieży 45 szkół w konkursie plastycznym pod nazwą „Kopernik – Ciołkowski – Gagarin”. 25 najlepszych prac przesłano na wystawę wojewódzką, gdzie praca uczniów Liceum Ogólnokształcącego w Brzesku zdobyła I nagrodę.

Dużym powodzeniem cieszył się festiwal filmów radzieckich. W roku 1973 oglądało je 3.500 widzów.

Zorganizowano w roku ubiegłym wystawę objazdową osiągnięć gospodarczych i kulturalnych Związku Radzieckiego, która odwiedziła 11 miejscowości na terenie powiatu. Członkowie kół TPPR przy Browarze oraz przy PZGS prowadzą wymianę znaczków pocztowych z zaprzyjaźnionymi osobami z terenu ZSRR. Poszczególne koła prenumerują prasę radziecką w ilości 884 egzemplarzy różnych tytułów.

W okresie ostatniej kadencji lektorzy TPPR wygłosili w klubach i świetlicach 90 prelekcji na tematy związane z Krajem Rad, organizowano szereg uroczystości rocznicowych.

Zjazd dokonał wyboru nowych władz: przewodniczącym Zarządu Powiatowego wybrany został Henryk Płaneta – dyrektor Biura Powiatowej Rady Narodowej, przewodniczącym Komisji Rewizyjnej został Władysław Karaś – pracownik PZGS.

W części artystycznej wystąpili laureaci XIII Konkursu Piosenki Radzieckiej.

Plan gospodarczego rozwoju powiatu i budżet na rok 1974

W spóźnionym terminie, bo dopiero 21 lutego 1974 r. Powiatowa Rada Narodowa w Brzesku uchwaliła plan gospodarczego rozwoju powiatu i budżet na rok 1974.

Budżet na rok bieżący po stronie wydatków i dochodów zamyka się kwotą 291.472 tys. zł. Jest

to najwyższy budżet powiatu uchwalony po wojnie. Jest wyższy od zeszłorocznego prawie o 69.500 tys. zł. Zwiększone zostały wydatki bieżące o 32.734 tys. zł oraz inwestycyjne o 34.600 tys. zł. Ponad 3 mln zł. uchwalono też na kapitalne remonty.

Dochody budżetu powiatu to przede wszystkim środki wyrównawcze w postaci udziału w dochodach państwowych budżetu centralnego w wysokości ponad 120 mln zł. oraz dodatki na inwestycje rad narodowych w wysokości 80 mil zł. Dochody własne budżetu powiatu wynoszą nieco więcej niż 90 mln zł.

Kwota 190.782 tys. zł. zabezpiecza bieżącą działalność rad narodowych, a więc wydatki na zarządzanie takimi działami gospodarki narodowej jak: rolnictwo, przemysł, gospodarka komunalna i inne. Na ten cel przeznaczona jest kwota 42.304 tys. zł. Najpoważniejsza kwota budżetu bieżącego przeznaczona jest na utrzymanie szkół i innych placówek kulturalno-oświatowych oraz na wydatki na cele socjalne, jak utrzymanie szpitala, ośrodków zdrowia i przychodni rejonowych. Łącznie na te cele budżet przewiduje 131.070 tys. zł. Utrzymanie administracji ma kosztować niewiele ponad 16 mln zł.

W dziale gospodarki narodowej największa pozycja przewidziana jest na rolnictwo – 11.788 tys. zł., na utrzymanie Powiatowego Zarządu Dróg Lokalnych oraz na wydatki związane z jego działalnością przewidziana jest kwota 13.650 tys. zł. Na gospodarkę komunalną i mieszkaniową przewiduje się w tegorocznym budżecie 15.641 tys. zł. Uwzględnione są w tej pozycji również wydatki na obronę przeciwpożarową. Także w tym dziale uwzględniono kwotę 5 mln zł. na utrzymanie oddanego do eksploatacji wodociągu Łukanowice – Brzesko.

Na szkolnictwo ogólnokształcące i wychowanie przeznaczona jest w budżecie kwota 67.992 tys. zł.

Odpowiednie kwoty zostały także zabezpieczone na utrzymanie przedszkoli oraz szkolnictwo zawodowe.

Budżet na cele kulturalno-oświatowe wynosi 4.100 tys. zł. Są to przede wszystkim wydatki na utrzymanie gminnych ośrodków kultury. W tej kwocie mieszczą się też wydatki na utrzymanie i działalność Powiatowego Domu Kultury z siedzibą w Jadownikach oraz na bibliotekę powiatową i biblioteki oraz punkty biblioteczne na terenie powiatu i świetlice wiejskie. Łącznie takich placówek w powiecie jest 88.

Wydatki na bieżącą działalność służby zdrowia wyniosą w bieżącym roku ponad 51 mln. zł. Jest to kwota wyższa o prawie 11,5 mln zł. od kwoty z roku poprzedniego. Zwiększona tak wydatnie kwota na cele ochrony zdrowia pozwoli na przejście do budżetu powiatu dotychczasowych spółdzielczych ośrodków zdrowia, a także na rozwinięcie szerszej działalności przez Szpital Powiatowy, co nastąpi po przeniesieniu szpitala do wyremontowanego, właściwego budynku.

Na kapitalne remonty przeznaczona jest kwota 16.690 tys. zł. Na kwotę tę składają się wydatki na remonty kapitalne szeregu szkół, ośrodków zdrowia, ulic, sprzętu drogowego itp.

Uchwalony przez Powiatową Radę Narodową plan społeczno-gospodarczego rozwoju powiatu charakteryzuje się dużą dynamiką wzrostu zadań.

W przemyśle terenowym wzrośnie bardzo poważnie wartość sprzedaży produkcji własnej. Na przykład nastąpi wysoka dynamika w pionie Centrali Spółdzielni Ogrodniczych. Osiągnięta ona zostanie dzięki zwiększeniu produkcji w Zakładzie Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego w Dębnie.

W pionie spółdzielni mleczarskich plan produkcji kształtuje się na poziomie 92,4% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Plan zeszłoroczny przekroczony został o około 13 mln. zł. Toteż w ciągu roku bieżącego wykonanie planu w tym pionie będzie tak korygowane, aby została utrzymana dynamika wzrostu na poziomie co najmniej 2% – to jest wysokości średniej wzrostu całego przemysłu terenowego.

W roku 1974 planowany jest wzrost o około 13% usług dla ludności. W zakresie usług przemysłowych dotyczy to przede wszystkim Brzeskich Zakładów Przemysłu Terenowego, gdzie planuje się wzrost usług o około 62,5%.

W obrocie towarowym przewiduje się dalsze utrzymanie tempa wzrostu dochodów ludności. Siła nabywcza na zakup towarów przez ludność wzrośnie o około 8%, co znajdzie pokrycie w dostawach towarów na rynek. Sprzedaż detaliczna kształtować się będzie na poziomie około 1.171 mln zł. W celu dalszej poprawy poziomu i jakości usług planowana jest na bieżący rok rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci detalicznej i zakładów gastronomicznych. W pionie wiejskim oddanych zostanie do użytku 12 sklepów tj.: w Złotej, w Więckowicach, Białolinach Radłowskich, Buczu, Przyborowie, Olszynach, Zawadzie Uszewskiej, Okocieniu, Niedzieliskach, Wał Rudzie, Woli Radłowskiej i Rudym-Rysiu. Nadto jeden wiejski dom towarowy w Szczurowej oraz trzy zakłady gastronomiczne: w Iwkowej, Jadownikach, Zabawie.

W dziedzinie oświaty i wychowania do głównych zadań należy tworzenie warunków dla przeprowadzenia reformy systemu edukacji. Plan zakłada, że liczba uczniów w szkołach podstawowych zmniejszy się o 1,2%. Nastąpi jednak przyrost izb lekcyjnych o 4, a wynika to z oddania nowego budynku szkolnego w Grabnie. Liczba oddziałów w szkołach podstawowych wynosić będzie 825 to jest o 8,1% więcej w stosunku do roku poprzedniego. Pozwoli to na utrzymanie liczby 30 uczniów w oddziale, stosownie do wytycznych.

W miejscowości Łęki zdołano wygospodarować lokal na utworzenie przedszkola, a wychowaniem przedszkolnym zostanie objętych o 3,1% więcej

dzieci niż w roku 1973. Łącznie z przedszkoli korzystać będzie 1.650 dzieci. Nadto planuje się zorganizowanie 40 ognisk przedszkolnych dla 630 dzieci.

W szkolnictwie ogólnokształcącym planuje się przyjąć do klasy pierwszej 160 uczniów, to jest o 9,5% więcej. Łącznie w Liceum Ogólnokształcącym kształcić się będzie 513 uczniów.

Podstawowym zadaniem rolnictwa w roku 1974 będzie utrzymanie i utrwalanie dotychczasowych pomyślnych tendencji rozwojowych. Zadania w produkcji roślinnej są w znacznej mierze podporządkowane potrzebom produkcji zwierzęcej i w związku z tym główne zadanie w rolnictwie stanowi zwiększenie produkcji zbóż i pasz.

Plan gospodarczy zakłada zwiększenie powierzchni uprawy pszenicy o 16,9% oraz jęczmienia o 53,4%. Na glebach o niższej kulturze dążyć się będzie do intensyfikacji upraw żyta i owsa. W sumie w wyniku tych zmian produkcja globalna zbóż powinna wzrosnąć o 6,1%.

Rośliną wywierającą wpływ na wzrost pogłowia zwierząt hodowlanych są ziemniaki. Dotychczas wprowadzone odmiany ziemniaków pozwalają na wzrost produkcji towarowej, jednak z przyczyn wadliwego nawożenia oraz z braku należytej ochrony upraw przed szkodnikami i chorobami osiągnane plony nie są zadowalające. Ważne będzie również zadanie intensyfikacji produkcji pasz na gruntach ornych, a w związku z tym rozszerzać się będzie uprawa wysokobiałkowych pasz, to jest koniczyny z trawami, lucerny, kukurydzy, bobiku i mieszanek strączkowych. Zakłada się w dalszym ciągu wzrost uprawy warzyw, w sadownictwie zaś planuje się rozwój upraw zblokowanych.

Powyższe założenia realizować się będzie przy pomocy rozprowadzania nawozów sztucznych w ilości 6.300 ton, co stanowi 110,4 kg na hektar, 8.100 ton wapna, 1.160 ton kwalifikowanego materiału siewnego zbóż odmian intensywnych wysokoplennych i 2.816 ton ziemniaków sadzenia-ków, ponad 100 ton nasion roślin pastewnych.

Dalsze zadania to: należyte zaopatrzenie w nasiona roślin pastewnych, zwiększenie ilości demonstracji łąkowych uprawowych i odmianowych, poszerzenie usług w zakresie rozsiewu nawozów i wapna, zorganizowanie konkursów łąkowych.

W zakresie produkcji zwierzęcej planuje się zwiększenie liczby gospodarstw podejmujących produkcję młodego bydła rzeźnego o specjalnej jakości do 1.800 oraz rozprowadzenie cieląt na remont stada i wymianę ras – 900 sztuk. W zakresie wzrostu pogłowia trzody chlewnej dążyć się będzie do osiągnięcia stanu pogłowia macior do 4.900 sztuk, co da możliwość uzyskania około 59 tys. prosiąt.

Jak wielką wagę przywiązuje się do rolnictwa, może świadczyć fakt, że na inwestycje w rolnictwie

przeznacza się w planie na rok 1974 około 60% wszystkich nakładów inwestycyjnych.

Na zadania melioracyjne przewiduje się 51.366 tys. zł. W dalszym ciągu głównym kierunkiem inwestowania w zakresie melioracji jest kontynuowanie prac przy zabezpieczeniu powiatu przed powodzią. Budowane będą nowe oraz podwyższone zostaną stare wały ochronne, na co przeznaczona jest 38.979 tys. zł. Pod względem rzeczowym plan przedstawia się następująco:

- budowa wałów – 2,2 km,
- podwyższenie wałów – 6,6 km,
- drenowanie gruntów ornyczych – 501 ha,
- zagospodarowanie pomelioracyjne użytków zielonych – 80 ha.

W resorcie rolnictwa przewidziano także nakłady na budowę wodociągów wiejskich. W roku 1974 kontynuowana będzie realizacja wodociągu lokalnego w Szczurowej kosztem 4.478 tys. zł przy udziale Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej, jako zainteresowanej, w wysokości 2.791 tys. zł. W roku bieżącym zostanie zakończona budowa wodociągu Sufczyn – Łysa Góra, na co przeznaczona jest środki w wysokości 2.209 tys. zł.

Na elektryfikację wsi przeznaczona jest 20 tys. zł. Światło elektryczne otrzyma 56 gospodarstw w przysiółkach Wielkie Drogi wsi Borzęcin oraz Rogale i Domonic wsi Porąbka Uszewska.

Plan gospodarczy uwzględnia w odpowiedni sposób również gospodarkę drogową. Zakłada się budowę 20 km dróg lokalnych o nawierzchni twardej, wyłącznie w ramach czynów społecznych, na co przeznaczona jest także 20 mln zł. Modernizacją objętych zostanie 17 km dróg w tym 12 z równoczesną odnową. Pierwszeństwo będą miały drogi, po których kursuje PKS. Planuje się także odnowę 6 km dróg oraz budowę 4 mostów, jak również remont 4 mostów. Łącznie nakłady na budowę, modernizację i utrzymanie dróg oraz mostów wyniosą 36.250 tys. zł. z czego 8.650 tys. zł. stanowią będą środki budżetowe, 5.050 tys. zł. wyniosą dotacje na popieranie czynów społecznych ludności, 6.203 tys. zł. da fundusz gminny, 4.500 tys. zł. przeznaczone będą ze środków na usuwanie skutków powodzi.

W dziedzinie kultury i sztuki plan przewiduje uruchomienie biblioteki w Maszkienicach, dwóch świetlic: w Grądach Mokrzyckich i Woli Przemyskiej. Łącznie więc działalność kulturalno-oświatową w powiecie prowadzić będą: Powiatowy Dom Kultury z siedzibą w Jadownikach, 10 gminnych ośrodków kultury, 40 bibliotek, 88 świetlic, 23 kluby RUCH oraz 23 kluby Młody Rolnik. Zakupi się dla bibliotek nowe książki za 15 tys. zł.

Kolejny dział to zdrowie i opieka społeczna. Plan w tym zakresie koncentruje się na umacnianiu wprowadzonego w latach ubiegłych zintegrowanego systemu zarządzania lecznictwem otwar-

tym, zamkniętym i doraźną pomocą. W związku z tym z dniem 1 stycznia 1974 r. uległy likwidacji spółdzielnie zdrowia, obecnie działa 17 placówek lecznictwa otwartego. Nadto 3 punkty lekarsko-dentystyczne, 4 izby porodowe, 6 punktów położniczych. W remontowanym szpitalu liczba łóżek zostanie zwiększona z 170 do 205.

Plan inwestycyjny zakłada kontynuację budowy szpitala powiatowego. Na ten rok limity i środki na ten cel wynoszą 25.800 tys. zł. W ramach tych środków wybudowany zostanie hotel dla pielęgniarek oraz wykonane zostaną ławy pod główny budynek szpitala, ciągi kanalizacyjne oraz wodociąg. W Szczurowej trwa budowa ośrodka zdrowia. Na zakupy inwestycyjne sprzętu medycznego przewiduje się 550 tys. zł.

W dziale gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oddane zostaną w tym roku w powiecie mieszkania w liczbie 455, w tym przy ulicy Browarnej 150 mieszkań typu spółdzielczego. Na kapitalne remonty budynków mieszkalnych plan przeznaczona jest 3.100 tys. zł, natomiast na kapitalne remonty urządzeń komunalnych kwotę 10.300 tys. zł. W ramach budownictwa komunalnego wspólnie z Okocimskimi Zakładami Piwowarskimi rozpoczęta zostanie budowa oczyszczalni ścieków. Nadto w planie inwestycyjnym budownictwa mieszkaniowego rad narodowych przyznane zostały limity i środki w wysokości 3.800 tys. zł na rozpoczęcie budowy bloku mieszkalnego przy ul. Obrońców Stalingradu.

W dziale kultura fizyczna i turystyka przewiduje się, przyjmując dotychczasowy wzrost ruchu turystycznego, konieczność obsługi w roku 1974 – 50 tysięcy turystów. Plan zabezpiecza więc podstawowe środki niezbędne do wykonania tych zadań w zakresie rozwoju bazy materiałowej. W zakresie kultury fizycznej wybudowane będzie boisko sportowe w Gnojniku oraz kontynuowana będzie budowa sali gimnastycznej przy szkole w Białolinach Radłowskich.

Plan inwestycyjny przewiduje szereg zadań natury inwestycyjnej m.in. w resorcie oświaty przewidziano limity i środki na zakończenie budowy szkoły podstawowej w Grabnie oraz pawilonu szkolnego w Wojniczu. Rozpoczęta też będzie budowa szkoły podstawowej w Rudzie Kameralnej.

W zakresie ochrony przeciwpożarowej zakończona zostanie rozbudowa strażnicy Zawodowej Straży Pożarnej w Brzesku.

W resorcie gospodarki komunalnej pewne środki zostały przeznaczone na finansowanie niektórych jeszcze uzupełnień przy budowie wodociągu Łukanowice – Brzesko.

W resorcie zdrowia, oprócz szpitala powiatowego, realizowana będzie budowa 5 ośrodków zdrowia tj. w Zabawie, Olszynch, Gnojniku, Dębnie, Szczepanowie. Ponadto rozpoczęta będzie budowa dwóch aptek: w Czchowie i Iwkowej.

W resorcie kultury w roku 1974 zostanie zakończona nakładem 443 tys. zł. budowa domu ludowego w Biesiadkach.

W ramach czynów społecznych i programu w tym zakresie prowadzona będzie budowa 11 domów strażackich tj. w Jasieniu, Maszkienicach, Strzelcach Wielkich, Porąbce Iwkowskiej, Biadolinach Radłowskich, Perle, Wokowicach, Uszwi, Szczurowej, Czchowie, Łoniowej. Łącznie przewiduje się na to 3.800 tys. zł.

W pionie rad narodowych przewiduje się rozpoczęcie budowy budynku administracyjnego dla Urzędu Gminy w Zakliczynie.

Koszt 1 mln. zł przewidziana jest budowa wodociągu dla Technikum Rolniczego w Wojniczu.

Inwestycje innych jednostek przedstawiają się następująco:

Powiatowa Spółdzielnia Mieszkaniowa otrzymała na budowę trzech bloków mieszkalnych przy ulicy Browarnej w Brzesku kwotę 20 mln zł. Da to 150 izb mieszkalnych. PZGS będzie realizował pięć zadań inwestycyjnych: budowę wiejskiego domu towarowego w Szczurowej, magazynu wyrobów gotowych i wytwórni wód gazowanych w Brzesku, magazynu hurtowych artykułów przemysłowych i otaczarni żwiru, a nadto kosztem ponad 16 mln zł. będzie realizował budowę 12 sklepów wiejskich i magazynów oraz trzech pawilonów gastronomicznych.

Spółdzielnia NOWOŚĆ kontynuować będzie budowę pawilonu usług wielobranżowych kosztem 4.600 tys. zł.

W planie centralnym kontynuować się będzie w roku 1974 na terenie Brzeska budowę Zakładu Naprawczego Taboru Samochodowego. Realizowana będzie w dalszym ciągu rozbudowa Fabryki Opakowań Błasanych oraz Okocimskich Zakładów Piwowarskich.

Konkurs Gmina – mistrz gospodarności

Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu ogłosił konkurs Gmina – mistrz gospodarności. Na jedenaście gmin w powiecie – do konkursu przystąpiło dziesięć gmin. Jedynie gmina Szczepanów nie zgłosiła swego udziału w tym konkursie. Przebieg i wyniki konkursu będzie oceniał zespół ds. konkursu powołany przez Powiatowy Komitet FJN. Na czele zespołu stoi mgr Stanisław Maj, wice-naczelnik powiatu, kierownik Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu Urzędu Powiatowego.

Wraz z powyższym konkursem prowadzony będzie drugi konkurs pod nazwą Rolniczy czyn XXX-lecia.

O działalności Ligi Ochrony Przyrody

Od szeregu lat działa w Brzesku Liga Ochrony Przyrody. W skład Zarządu Powiatowego wchodzi ofiarni

działacze społeczni, między innymi: przewodniczący Zarządu mgr inż. Paweł Żak, zastępca przew. Jan Burlikowski oraz sekretarz Janina Grzesik.

Do zeszłego roku praca tej organizacji opierała się głównie na Zarządzie Oddziału w Brzesku oraz na szkolnych kołach. Od listopada 1972 roku praca tej pożytecznej organizacji weszła na szersze tory. W listopadzie na sesji Powiatowej Rady Narodowej, na którą zostali zaproszeni i zabierali głos działacze Ligi – Powiatowa Rada Narodowa podjęła uchwałę zalecającą utworzenie w każdej gminie koła LOP jako organizacji społecznej, której statutowym obowiązkiem jest ochrona przyrody. Na mocy tej uchwały Zarząd Oddziału Powiatowego LOP przy pomocy swego aktywu zorganizował w 10 gminach koła, w skład których weszli m.in. agronomowie i inni pracownicy służby rolnej, nauczyciele, rolnicy, leśnicy i pracownicy instytucji gminnych. Koła te zostały otoczone staranną opieką. Przydzielono im materiały informujące o formach działalności Ligi Ochrony Przyrody a działacze powiatowi LOP uczestniczyli w posiedzeniach, wygłaszali prelekcje na tematy związane z ochroną przyrody. Nowe Zarządy gminne LOP wyposażono w potrzebne im druki, instrukcje i foldery informacyjno-propagandowe. Członkom wydano legitymacje. Zarządy Gminne LOP samodzielnie przeprowadziły akcję zalesiania i zadrzewiania na swoim terenie. Działalność Zarządów gminnych owocna była również i na polu organizacyjnym. Dzięki temu, że do tych zarządów weszło szereg nauczycieli wzrosła liczba szkolnych kół LOP. Tylko w okresie II kwartału 1973 roku powstało ich 15, a 6 dotąd biernych, zaktywizowało swoją działalność. Powołanie gminnych zarządów przyczyniło się w znacznym stopniu do poszerzenia działalności tej pożytecznej placówki. Jest to bowiem organizacja, która wobec stałego wzrostu zagrożenia przyrody i zakażenia środowiska człowieka, może wiele zdziałać dla ochrony przyrody.

Wybrano nowych sołtysów

W powiecie zakończona została kampania wyborcza sołtysów i podsołtysów. Ogółem wybrano 112 sołtysów i po raz pierwszy taką samą liczbę podsołtysów. Na sołtysów wybrano ponownie 96 dotychczasowych sołtysów, co świadczy o dużym zaufaniu ludności, jakim cieszyli się ludzie sprawujący dotychczas tę funkcję. Wśród wybranych na sołtysów jest 6 kobiet.

Zebrania wyborcze przerodziły się w ogólną debatę nad sprawami danej wsi. Ustupujący sołtysi składali sprawozdania ze swej działalności, a uczestniczący w zebraniach radni GRN, naczelnicy gmin i pracownicy administracji gminnej informowali obecnych o najbliższych

zamierzeniach gospodarczych w gminie. Omawiane też były zadania wynikające z konkursu Gmina – mistrz gospodarności. Do konkursu tego przystąpiły wszystkie gminy powiatu brzeskiego z wyjątkiem gminy Szczepanów. Prawie na każdym zebraniu miejscowa ludność deklarowała udział w czynach społecznie-użytecznych, szczególnie takich jak: budowa i remonty dróg, budowa remiz strażackich, zbiorników wodnych, ośrodków zdrowia, aptek. Na przykład w gminie Borzęcin podjęto czyny drogowe wartości 800 tys. zł. zadeklarowano zwiększenie hodowli trzody chlewnej o 580 sztuk i bydła o 260 sztuk. Młodzież LZS postanowiła przepracować 250 dniówek przy budowie boiska, komitet rodzicielski dokona ogrodzenia szkoły, a cała wieś zadba o estetykę i porządek. W Iwkowej wartość czynu społecznego przy budowie apteki określono na 100 tys. zł, w Wojakowej przy pomocy czynów społecznych wybudowana zostanie remiza straży pożarnej, a w innych wsiach gminy Iwkowa podjęto wartościowe czyny drogowe. Podobne czyny społeczne dla uczczenia XXX-lecia PRL podjęte zostały w innych gminach powiatu.

Postulaty i wnioski wyborców

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej na swoim ostatnim posiedzeniu dokonało oceny sposobu załatwiania postulatów i wniosków wyborców. Stwierdzono, że w czasie kampanii wyborczej do rad narodowych wysunięto 132 postulaty i wnioski, z tego 80 o charakterze inwestycyjnym, a 52 administracyjno-organizacyjnym. Te ostatnie, jako nie wymagające nakładów finansowych zostały skierowane do właściwych organów i instytucji do bezpośredniego załatwienia, natomiast 80 gospodarczych wymagało rzetelnego przeanalizowania, co do możliwości ich realizacji. Najwięcej, bo 30 postulatów dotyczyło budowy, modernizacji i remontu dróg lokalnych i mostów. Pod adresem resortu rolnictwa wysunięto tylko 6 postulatów, ale niezmiernie kosztownych, nakłady bowiem na nie wymagają około 90 mln. zł. W zakresie oświaty wysunięto 14 wniosków, pod adresem handlu i usług wysunięto 12 postulatów o charakterze inwestycyjnym. Łącznie koszt realizacji wszystkich postulatów o charakterze gospodarczo-inwestycyjnym oszacowano na sumę 175.590 tys. zł.

Możliwości powiatu i gmin są jednak skromniejsze. Po przeanalizowaniu przyjęto do realizacji 36 postulatów, których łączna wartość oceniona została na 68.440 tys. zł. W tej liczbie uwzględnione zostały prawie wszystkie postulaty z zakresu budowy i remontu dróg lokalnych, głównie dlatego, że miejscowa ludność zgłosiła wiele czynów społecznych, co pozwoli na znaczne powiększenie zasięgu prac drogowych.

Niebezpieczeństwo pożaru

Ponieważ miejscowa ludność na wiosnę ma w zwyczaju masowe wypalanie zeschłych traw, sitowia, chwastów i zarośli, co stwarza duże niebezpieczeństwo rozprzestrzenienia się pożaru na lasy i zabudowania – Powiatowa Komenda Straży Pożarnych prowadzi szeroką akcję zmierzającą do zaniechania tego zwyczaju. Dokonuje się też przeglądu zabezpieczenia przeciwpożarowego poszczególnych gospodarstw. W wypadkach rażących uchybień, stosowane są kary grzywny.

Zjazd delegatów OSP powiatu brzeskiego

Dnia 19 marca 1974 roku odbył się w Brzesku Zjazd delegatów Ochotniczych Straży Pożarnych powiatu brzeskiego. Na Zeździe podsumowano dorobek ostatnich 4-ech lat oraz wytyczono kierunki działania na najbliższy okres. Członkowie 93 ochotniczych straży pożarnych działających w powiecie mają na swym koncie szereg osiągnięć. Na szczególne podkreślenie zasługuje budownictwo Domów Strażaka i przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego oraz budownictwo dróg. W okresie 30 lat strażacy brzescy wybudowali ponad 40 Domów Strażaka i około 6 przeciwpożarowych zbiorników wodnych. W ciągu ostatnich 4-ech lat wybudowali Domy Strażaka w miejscowościach: Jastew, Olszyny, Tworkowa, Wróblowice, Porąbka Uszewska, Wola Dębińska, Wielka Wieś. Obecnie w budowie znajduje się 11 takich obiektów.

Dobrymi wynikami brzescy strażacy mogą się poszczycić również na odcinku współpracy z młodzieżą. Rozwijający się przy jednostkach OSP ruch młodzieżowy, doprowadził do zorganizowania drużyn żeńskich, męskich oraz harcerskich. Takich drużyn działa w sumie ponad 60.

Miłym akcentem w czasie Zjazdu było wręczenie przez wicewojewodę krakowskiego, Zdzisława Wójtowicza medali *Za zasługi dla pożarnictwa* wyróżniającym się działaczom. Otrzymali je: Franciszek Stawarz z Zakrzowa, Bronisław Kosala – Strzelce Wielkie, Józef Dudek – Żerków, Stanisław Szczupak – Zakrzów, Władysław Stawarz – Dębina Łątońska, Franciszek Gawęda – Iwkowa.

Wybrano nowe władze – prezesem Zarządu Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych został ponownie Jan Szczepaniec – naczelnik powiatu, a zastępcami – Karol Grochola – kierownik Inspektoratu PZU i Kazimierz Schütterly, sekretarz KP PZPR.

Posiedzenie Sekretariatu KW w Szczurowej

1 kwietnia 1974 r. w Szczurowej odbyło się wyjazdowe posiedzenie Sekretariatu Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej

z udziałem gospodarzy powiatu i wszystkich gmin wzorcowych z terenu województwa, a także kierowników niektórych przedsiębiorstw współpracujących z rolnictwem. Gmina Szczurowa jest jedną z siedmiu gmin wzorcowych na terenie województwa.

Przed obradami uczestnicy spotkania oprowadzani przez naczelnika gminy, Mieczysława Domałę i I sekretarza KG PZPR, Antoniego Krupę, odwiedzili kilka gospodarstw indywidualnych specjalizujących się w hodowli zwierząt. Na przykład Franciszek Golonka, gospodarzący na 6 hektarach utrzymuje m.in. 7 sztuk bydła i 15 cieliczek. Józef Gofron, właściciel 10 hektarowego gospodarstwa specjalizuje się również w hodowli bydła. Każda z jego 6-ciu krów daje rocznie około 5 tys. litrów mleka. Józef Bartyzel wykorzystuje do maksimum posiadaną ziemię oraz pomieszczenia gospodarskie, co pozwala mu na hodowlę ponad 50 sztuk trzody.

I sekretarz KW PZPR, Józef Klasa oraz inni uczestnicy tego spotkania zapoznali się z osiągnięciami najlepszej w województwie spółdzielni mleczarskiej – właśnie w Szczurowej.

Naczelnik gminy, Mieczysław Domała przedstawił wizytującym osiągnięcia gminy. Z roku na rok rośnie tu produkcja rolna, przybywa gospodarstw specjalistycznych. W roku ubiegłym zebrano tu prawie 28 q zbóż z 1 ha, ziemniaków 230 q, łąki dały 80 q siana. Na 100 ha użytków rolnych przypada 79 sztuk bydła i prawie 130 sztuk trzody chlewnej. Osiągnięcia te znacznie przekraczają średnią powiatową.

O wzrost produkcji rolnej i hodowli dba również i Kółko Rolnicze w Szczurowej. Przystąpiło ono m.in. do stworzenia własnego ośrodka produkcji rolnej. Już niedługo w Szczurowej wznosić się będzie nowe obiekty umożliwiające dalszy rozwój hodowli. Będzie to obora na 1000 sztuk bydła, chlewnia na 1000 sztuk trzody, brojlernia na 40 tys. kurcząt.

Niewątpliwie istotny wpływ na wzrost produkcji rolnej w gminie posiadać będzie zmeliorowanie na terenie gminy ponad 5 tys. hektarów użytków rolnych. Prace zostaną już wkrótce rozpoczęte.

Podkreślić należy zasługi gminnej służby rolnej z kierownikiem Józefem Nowakiem na czele, która stale troszczy się o systematyczny wzrost produkcji rolnej i hodowli w szczurowskiej gminie.

Plenarne posiedzenie Komitetu Powiatowego PZPR

Dnia 4 kwietnia 1974 roku obradowało w Brzesku plenarne posiedzenie Komitetu Powiatowego PZPR. Było ono poświęcone ideologicznym aspektom pracy szkół powiatu brzeskiego w świetle tez programowych VII Plenum KC PZPR. W obradach wzięli udział m.in. kierownik Wydziału Kultury, Nauki i Oświaty KW PZPR, Ireneusz Maślarz oraz kierownik Wydziału Rolnego KW – Karol Filek.

W celu popularyzacji treści uchwały VII Plenum KC i wcielenia jej w życie odbyły się narady i spotkania wśród instancji partyjnych i organizacji młodzieżowych. W ocenie Plenum KP popularyzacja idei uchwały przebiega zadowalająco, mimo to wyniki jej realizacji pozostawiają wiele do życzenia.

Jak stwierdzono, osiągnięcie pozytywnych rezultatów w dziedzinie socjalistycznego wychowania zależy przede wszystkim od kwalifikacji nauczycieli, od ich ideowo-politycznego przygotowania. Stąd też konieczny jest obowiązek powszechności zasady ustawicznego kształcenia pedagogów. Wiele zależy od dobrych efektów współpracy rodziców z nauczycielami, gdzie istotnym czynnikiem jest pedagogizacja rodziców. Odpowiednio duży nacisk należy kłaść na oddziaływanie na sferę emocjonalną młodzieży.

Ważną rolę w procesie wychowania młodzieży przypisano organizacjom harcerskim działającym obecnie w szkołach ponadpodstawowych, w których, jak wynika z badań ankietowych, poziom wiedzy społeczno-politycznej jest niski.

Po zakończeniu dyskusji i podjęciu stosownych wniosków Plenum przystąpiło do spraw kadrowych. Na wakujące stanowisko sekretarza rolnego w KP wybrano Józefa Harafa, dotychczasowego nauczyciela w Państwowym Technikum Rolniczym w Wojniczu.

Plenarne posiedzenie Powiatowego Komitetu Frontu Jedności Narodu

Dnia 8 kwietnia 1974 r. obradował w Brzesku Powiatowy Komitet Frontu Jedności Narodu. W obradach, którym przewodniczył Franciszek Bał, przewodniczący Komitetu, wziął udział sekretarz KP PZPR, Kazimierz Schütterly, wicenaczelnik powiatu, Józef Rosa. Posiedzenie odbywało się wspólnie z Miejskim Komitetem FJN. Na obrady przybyli również przewodniczący Gminnych Komitetów FJN oraz aktywni powiatowi.

Tematem posiedzenia były aktualne zadania Frontu Jedności Narodu, obchody Święta Pracy 1 Maja oraz Dni Ziemi Brzeskiej.

Aktualne zadania Frontu Jedności Narodu omówił sekretarz Powiatowego FJN – Jan Burlikowski. Najważniejsze z nich to zorganizowanie obchodów XXX-lecia Polski Ludowej w tym również mobilizacja ludności do podejmowania i wykonania zobowiązań i czynów społecznych dla uczczenia tego jubileuszu. Do tej pory zakłady pracy w Brzesku i powiecie podjęły zobowiązania produkcyjne na około 23 mln zł., zaś ludność podjęła czyny społeczne, które szacuje się na około 50 mln zł. Szereg czynów już jest w realizacji.

Inne zadania Frontu Jedności Narodu to konkurs Gmina – mistrz gospodarności. Komitety terenowe FJN winny mobilizować ludność do

wykonania zadań przewidzianych w tym konkursie, co ma doniosłe znaczenie w dalszym podnoszeniu poziomu życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego wsi brzeskiej.

Kolejne zadanie to pełna realizacja świadczeń na Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia. Są gminy w powiecie, których ludność świadczy na ten cel bardzo dobrze, ale są też takie gminy, gdzie nie docenia się ważności tej doniosłej akcji, dzięki której i na wsi brzeskiej ma się dźwignąć na wyższy poziom opiekę zdrowotną. Równocześnie Plenum wyraziło uznanie i podziękowanie tym wszystkim osobom, które w roku ubiegłym, a również i bieżącym wywiązały się z tego obywatelskiego obowiązku.

Plenum zwróciło uwagę na potrzebę lepszego organizowania więzi posłów i radnych z wyborcami, a w szczególności lepszego organizowania spotkań. Powinno one być starannie przygotowane, tak aby mogły spełnić swoje zadanie.

Plenum zaleciło terenowym komitetom FJN dokonanie oceny pracy poszczególnych komitetów i członków, zrezygnowanie z nieaktywnych członków i powołanie w skład komitetów takich osób, którym będzie leżało na sercu dobro własnej gminy i własnej wsi.

Komitety Powiatowy i Miejski zapoznały się z planem obchodów Dni Ziemi Brzeskiej, które w tym roku odbędą się w dniach od 30 maja do 2 czerwca. Stosowny program obchodów został zatwierdzony.

Następnie komitety zapoznały się z programem obchodów Święta Pracy. Będzie ono obchodzone w tym roku pod znakiem XXX-lecia Polski Ludowej. Również i ten program został zatwierdzony.

Młodzieżowy czyn społeczny

Niedziela 7 kwietnia 1974 r. była dniem czynu społecznego młodzieży Technikum Ekonomicznego w Brzesku. Młodzież ta pod kierownictwem dyrektora Technikum, Jana Świątkowskiego pracowała nad uporządkowaniem parku miejskiego. Część młodzieży tego Technikum pracowała natomiast przy budowie drogi na terenie przysiółka wsi Mokrzyńska – Koziarni. Inicjatywa czynu wyszła od młodzieży zorganizowanej w kole ZMS działającym przy Technikum Ekonomicznym.

Nabór uczniów do nauki w rzemiośle

Cech Rzemiosł Różnych w Brzesku prowadzi intensywny nabór młodzieży do nauki w rzemiośle. Nauka w rzemiośle trwa 3 lata i kończy się egzaminem czeladniczym. Uczeń kolejno w I, II i III roku otrzymuje wynagrodzenie miesięczne 260,380,600 zł. Istnieje możliwość otrzymania stypendium. Uczeń pobiera naukę praktyczną w zakładzie rzemieślniczym, a nadto uczęszcza do

dwuletniej szkoły dokształcającej. Szczególne zapotrzebowanie istnieje do takich zawodów: krawiectwo męskie i damskie, szklarstwo, modniarstwo, ciesielstwo, instalatorstwo sanitarne i grzewcze, instalatorstwo elektryczne, kominiarstwo, kowalstwo, ślusarstwo, betoniarstwo, murarstwo, blacharstwo, malarstwo.

Obecnie odczuwa się w powiecie duży brak rzemieślników.

Werbunek uczniów do zawodów budowlanych prowadzi także Zarząd Budowlany Krakowskiego Przedsiębiorstwa Budowlanego w Brzesku.

Przedświąteczne zakupy

W tygodniu przedświątecznym można zauważyć w Brzesku bardzo duży ruch w sklepach. Szczególnie duże ożywienie panuje w sklepach spożywczych. Zaopatrzenie nie jest jednak najlepsze. Szczególnie dają się odczuwać braki w zaopatrzeniu w mięso i wyroby wędliniarskie.

Obchody 29 rocznicy Zwycięstwa

W powiecie brzeskim w okresie od 5 do 20 maja odbywały się obchody 29 rocznicy Zwycięstwa. W tym okresie odbywały się spotkania oficerów Wojska Polskiego ze społeczeństwem oraz ze starszą młodzieżą szkół podstawowych i średnich. W spotkaniach tych brali udział członkowie Związku Bojowników o Wolność i Demokrację oraz działacze Powiatowego Komitetu Frontu Jedności Narodu. Oficerowie przypomnieli słuchaczom przebieg ostatniej wojny światowej, udział w niej Wojska Polskiego oraz jego obecną rolę. Członkowie ZBOWiD-u dzielili się ze słuchaczami wspomnieniami ze swego udziału w wojnie, a byli partyzanci opowiadali o tajnej walce z okupantem.

Główna uroczystość powiatowa odbyła się dnia 9 maja w Woli Stróskiej w lesie, gdzie w małym budyńeczku drewnianym mieścił się szpitalik partyzancki. Odsłonięta tam została umieszczona na budyńeczku tablica ku czci poległych tam partyzantów.

W tej uroczystości wzięli udział partyzanci batalionu AK operującego w tym rejonie a także licznie przybyła młodzież harcerska uczestnicząca w zorganizowanym Zlocie szlakiem partyzantów. Uroczystość zagał naczelnik gminy Zakliczyn, Kazimierz Korman. Aktu odsłonięcia tablicy dokonał I sekretarz KP PZPR w Brzesku, inż. Stanisław Maślak. Na tablicy znajduje się napis: „W tym miejscu dnia 5.X.1944 r. z rąk hitlerowskich barbarzyńców polegli na polu chwały lekarz i pacjenci partyzanckiego szpitala:

1. Władysław Mossoczy
2. Franciszek Baca
3. N. Gajda
4. Władysław Chrzan
5. Franciszek Pitala

Pomnik poległych.

Domek-budka, gdzie mieścił się szpital partyzancki.

Miejsce, gdzie poległ lekarz batalionowy Władysław Mossoczy.

6. Franciszek Świerczek
7. N. Wolak
8. N. Gaćelik
9. Bolesław Wołek
10. N.N.

Spółeczeństwo Ziemi Zakliczyńskiej,
9 maja 1974 r.”

Po odsłonięciu tablicy zebrani uczcili chwilą milczenia poległych partyzantów. Następnie zapalono znicze i złożono kwiaty w szpitaliku oraz na stojącym obok pomniku i nieco dalej przy krzyżu, w miejscu, gdzie zginął lekarz szpitala partyzanckiego, Władysław Mossoczy.

Na kamiennym pomniku znajduje się napis: „1944. Tu polegli bohaterowie walcząc z hitleryzmem o wolność. Cześć ich pamięci”. Na stojącym około 80 m dalej na dębowym krzyżu znajduje się tabliczka z napisem: „W tym miejscu 5.X.1944 r. poległ w walce z niemiecką SS śp. Władysław Mossoczy, absolwent medycyny UJ, jako lekarz batalionowy Armii Krajowej”. Niżej rok postawienia krzyża: 1947.

Wnętrze budynekczku jest puste. Znajduje się tam jedynie tablica z napisem: „Miejsce uświęcone męczeńską krwią Polaków walczących o wolność. Ministerstwo Kultury i Sztuki. Naruszenie obecnego stanu wzbronione.”

W czasie tej uroczystości młodzież harcerska złożyła ślubowanie, a jeden z uczestników tego zgrupowania AK podzielił się ze zgromadzonymi swoimi wspomnieniami.

W tym samym dniu przed uroczystościami w lesie, w Zakliczynie w godzinach rannych odbyło się spotkanie partyzantów w ratuszu ze społeczeństwem oraz z młodzieżą w Szkole Zawodowej. Śpiewano pieśni partyzanckie, a byli partyzanci dzielili się swoimi wspomnieniami.

Dni Ziemi Brzeskiej

Po raz pierwszy Dni Ziemi Brzeskiej zostały zorganizowane w roku 1971. Obchody zorganizowano w tym roku po raz trzeci. Tegoroczne Dni mają charakter szczególny, stanowią bowiem jeden z kulminacyjnych punktów programu obchodów trzydziestolecia naszej Ojczyzny. Ich celem jest ukazanie trzydziestoletniego dorobku naszego powiatu a także perspektyw, jakie otwierają się przed naszym powiatem w latach następnych.

Patronat nad obchodami Dni Ziemi Brzeskiej objął I Sekretarz KP PZPR w Brzesku – Stanisław Maślak.

Przebiegiem Dni kierował Powiatowy Komitet FJN wraz ze swymi terenowymi ogniwami.

Głównym organizatorem była Powiatowa Rada Narodowa oraz Urząd Powiatowy.

Współorganizatorami Dni byli:

- Rada Powiatowa Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej,
- Powiatowy Ośrodek Propagandy Partyjnej,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Brzeskiej,
- Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej,
- Powiatowa Komisja Związków Zawodowych,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze,
- Powiatowy Dom Kultury w Jadownikach.

Obchody Dni Ziemi Brzeskiej rozpoczęły się dnia 30 maja i trwały do 2 czerwca 1974 r. Wcześniej odbyły się imprezy wprowadzające, a mianowicie: od 3 maja do 3 czerwca wystawa książki w ramach miesiąca kultury, oświaty, książki i prasy w sali Powiatowego Ośrodka Propagandy Partyjnej. Wystawa „Wyroby brzeskich zakładów pracy w trzydziestoleciu” – sala Cechu Rzemiosł Różnych – wystawiały tu swoje prace: Spółdzielnia Pracy Trójkąt z Wojnicza, Brzeskie Zakłady Przemysłu Terenowego, Spółdzielnia Pracy Kamionka z Łysej Góry, Technikum Ceramiczne i Zasadnicza Szkoła Zawodowa z Łysej Góry. W sali Urzędu Miejskiego w Brzesku wystawiały swoje prace: Fabryka Opakowań Blaszanych, Okocimskie Zakłady Piwowarskie, Zakłady Przetwórstwa Owocowego PZGS, Spółdzielnie Mleczarskie z terenu powiatu. Powyższe wystawy czynne były w okresie od 20 maja do 3 czerwca b.r. Były one licznie zwiedzane przez mieszkańców miasta i powiatu.

26 maja 1974 roku odbył się w Czchowie w Gminnym Ośrodku Kultury Dzień Działacza Kultury. Wzięli w nim udział działacze kultury z terenu całego powiatu.

W okresie od 25 maja do 28 maja 1974 r. odbył się X Alert Naczelnika ZHP pod hasłem: „Nasz Dom – Polska Ludowa”. Program przewidywał: zwiad trzydziestolecia, propagowanie idei – harcerstwo „matką” i budowniczym Socjalistycznej Ojczyzny, Polsce Ludowej alertowy czyn razem z przodownikami pracy.

30 maja – czwartek – pierwszy dzień obchodów Dni Ziemi Brzeskiej. O godz. 10-tej nastąpiła inauguracja Dni. Odbyło się uroczyste posiedzenie Powiatowego i Miejskiego Komitetu FJN połączone ze spotkaniem poselskim. Wzięli w nim udział nadto przedstawiciele organizacji politycznych i społecznych, członkowie Towarzystwa Miłośników Ziemi Brzeskiej, mieszkańcy miasta. Przemówienia wygłosili: dyr. Biura PRN, Henryk Płaneta oraz wiceprzewodniczący Zarządu Towarzystwa Miłośników Ziemi Brzeskiej – mgr Jan Makurat.

O godzinie 13-tej w sali konferencyjnej KP PZPR, odbyło się otwarcie wystawy bibliograficznej „Literatura trzydziestolecia”, natomiast w sali Powiatowego Domu Kultury w Jadownikach o godzinie 14-tej nastąpiło otwarcie wystawy prac brzeskich malarzy. Prace swoje wystawiali: Jan Walatek, małżeństwo Zofia i Kazimierz Karwato-

wie, Janusz Skórno, Janusz Pacewicz, Zbigniew Szulc. Równocześnie o godzinie 14-tej w sali Browaru Okocim, odbyła się sesja popularnonaukowa organizowana przez Zarząd Powiatowy TKKF, KP PZPR, Rady Zakładowe Związków Zawodowych i dyrekcje zakładów pracy na temat: „Człowiek w społeczeństwie socjalistycznym”. Odpowiedni referat wygłosiła: M. Stołowska, następnie wyświetlono film produkcji polskiej „Perła w koronie”.

W tym dniu o godzinie 17-tej przeszedł ulicami miasta Brzeska pochód uczestników imprezy folklorystycznej – pod hasłem „Ziemia Brzeska w muzyce i pieśni”. Po pochodzie odbył się kilkunastogodzinny występ na placu Kazimierza Wielkiego. Występowały zespoły ludowe brzeskiego powiatu: Zespół Regionalny Pieśni i Tańca Kamionka z Łysej Góry. Zespół Pieśni i Tańca Związku Nauczycielstwa Polskiego z Brzeska, Regionalny Zespół Bobowiaczy z Jaworska, Zespół Regionalny z Wojnicza i Folklorystyczny Zespół z Zakliczyna.

W godzinach popołudniowych we wszystkich Gminnych Ośrodkach Kultury odbyły się imprezy inauguracyjne Dni Ziemi Brzeskiej w gminach.

31 maja 1974 r. – dzień gospodarczych osiągnięć powiatu. O godz. 14-tej w sali Browaru Okocim odbyło się spotkanie ludzi „dobrej roboty”, czołowego aktywów powiatu, robotników i rolników z I sekretarzem KP PZPR, Stanisławem Maślakiem. Temat spotkania brzmiał: „Osiągnięcia powiatu brzeskiego w trzydziestoleciu i jego perspektywy rozwojowe.” O godzinie 10-tej nastąpiło otwarcie XIV Powiatowej Spartakiady Sportowej. W Państwowym Technikum Rolniczym w Wojniczu nastąpiło otwarcie wystawy rolniczej „Nowoczesność w rolnictwie”, a o godzinie 18-tej na rynku w Wojniczu nastąpiło otwarcie Dni Wojnicza połączone z „żakinadą”.

W godzinach wieczornych na terenie powiatu koła ZSMW zorganizowały ogniska o charakterze wspomnieniowo-rozrywkowym – „Jak budowano socjalistyczną Ojczyznę”. 1 czerwca 1974 r. nazwany został Dniem Młodości, Międzynarodowym Dniem Dziecka, Dniem Sportu Szkolnego.

O godzinie 10-tej nastąpiło otwarcie Spartakiady szkół średnich, nadto na terenie całego powiatu odbywały się imprezy sportowe, o godzinie 15-tej w Wojniczu odbyła się III Konferencja Regionalna koła PTTK.

O godzinie 15-tej przewidziany był przemarsz barwnego korowodu młodzieży wszystkich szkół brzeskich, lecz z powodu deszczu został odwołany.

Natomiast w Fabryce Opakowań Blaszanych odbył się Powiatowy Zlot Młodych Przodowników Pracy i Nauki.

2 czerwca 1974 r. niedziela – Dzień Sportu, Turystyki i Wypoczynku. Na stadionie OKS dalszy ciąg zawodów sportowych, podobne imprezy

o charakterze gminnym zorganizowano w Szczepanowie, Szczurowej, Zakliczynie, Czchowie, Zabawie, Dębnie.

W Zaborowie o godzinie 14-tej odbyło się Powiatowe Święto Ludowe.

W godzinach popołudniowych w Czchowie odbyło się zakończenie Dni Ziemi Brzeskiej.

Tradycyjne obchody Święta Ludowego

2 czerwca 1974 r. odbyły się tradycyjne obchody Święta Ludowego. Centralna uroczystość powiatowa w tym roku została zorganizowana w Zaborowie. Przybyli na nią przedstawiciele organizacji i instytucji szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego, m.in. członek Egzekutywy KW PZPR, rektor UJ prof. Karaś, członek Plenum WK ZSL – Petlic, I sekretarz KP PZPR inż. Stanisław Maślak, przedstawiciel Urzędu Wojewódzkiego Zbigniew Stryczek, przedstawiciel WK SD, mgr Jerzy Majer. Powiatowy Komitet ZSL reprezentowali: dr Franciszek Mleczek, prezes, Mieczysław Garlicki, wiceprezes, Bolesław Woda, sekretarz. Powiatowy Komitet SD reprezentował Jan Grech. Miejscowe władze reprezentowali: I sekretarz KG PZPR, Augustyn Krupa, prezes GK ZSL, Jan Głąb, naczelnik gminy, Mieczysław Domagała.

Do licznie zebranych mieszkańców Zaborowa i okolicznych miejscowości przemówił prezes PK ZSL, dr Franciszek Mleczek. W czasie uroczystości dziesięciu działaczy, byłych partyzantów otrzymało Medale Zwycięstwa i Wolności.

Część artystyczną dał zespół dzieci i młodzieży szkolnej z Zaborowa oraz Zespół Regionalny Kamionka z Łysej Góry. Uroczystość zakończyła zabawa ludowa.

Wybranie Zaborowa na powiatową uroczystość Święta Ludowego nie było przypadkowe. Święto to w tym roku wypadło w jubileuszowym roku XXX-lecia Polski Ludowej. Na terenie Zaborowa istnieją duże tradycje ruchu ludowego w naszym powiecie, a ponadto ta miejscowość może się poszczycić dużymi osiągnięciami. Tu wybudowano pierwszą w powiecie i województwie krakowskim Szkołę – Pomnik Tysiąclecia, tu powstała Spółdzielnia Zdrowia posiadająca nowy, piękny budynek, tu działa wiejski dom kultury, tu są bogate tradycje folkloru ludowego. Wybranie więc Zaborowa na powiatową uroczystość Święta Ludowego było słuszne.

Sukces naszych zespołów

W pierwszych dniach czerwca 1974 roku w Tarnowie odbył się III Festiwal Folklorystyczny Ziem Nizinnych, w których brały udział również zespoły z naszego powiatu. Jury Festiwalu pod przewodnictwem prof. dra Romana Reifussa przyznało główną nagrodę tej imprezy Pawie Pióro Zespołowi Pieśni i Tańca Bobowiacy z Jaworska gmina

W inauguracji Dni Ziemi Brzeskiej wzięło udział kilka zespołów, m.in. i Chór Związku Nauczycielstwa Polskiego. Dyryguje nauczyciel śpiewu w Liceum Ogólnokształcącym, mgr Wojnowicz.

Zespół Pieśni i Tańca Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Zespół Gminnego Domu Kultury w Zakliczynie.

Zespół Pieśni i Tańca Związku Nauczycielstwa Polskiego z Brzeska. Kierownik zespołu, instruktor, choreograf Kalisińska z Krakowa. Zespół jest laureatem Festiwalu w Tarnowie.

Zespół Pieśni i Tańca Bobowiacy z Jaworska w pochodzie przez ulice miasta. Kierownik zespołu Franciszek Baca, miejscowy rolnik (pierwszy od lewej). Zespół jest laureatem Festiwalu w Tarnowie.

Dębno w grupie zespołów autentycznych, natomiast Zespół Związku Nauczycielstwa Polskiego z Brzeska otrzymał taką nagrodę w grupie zespołów artystycznie opracowanych.

Cieszyć się należy, że w naszym powiecie znajdują się tak wybitne zespoły. Dodać też trzeba, że w omawianym konkursie wzięło udział 14 zespołów.

Karczma Wiedeń

Ostatnio w Brzesku przy ulicy Kościuszki, po lewej stronie ulicy, przy wjeździe do Brzeska od strony Bochni został rozebrany budynek starej karczmy Wiedeń. Budynek ten, będący własnością prywatną, groził zawaleniem, a do remontu całkowicie nie nadawał się. Jak się okazało, budynek ten w znacznej części został wybudowany z cegły surowej, a więc nie palonej, nie mógł więc być trwały, chociaż przetrwał przeszło sto lat. Dodać należy, że w urzędowym spisie nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych w powiecie brzeskim, ta część miasta Brzeska ma nazwę Pod Wiedniem. Niewątpliwie wzięła swą nazwę od starej karczmy.

Pod nietrwałymi murami starej karczmy znajdowały się obszerne, mocno sklepione piwnice.

Budynek starej karczmy Wiedeń w Brzesku przy ul. Kościuszki.

X Piłkarskie Mistrzostwa Świata 1974 roku

Nie było to wydarzenie ściśle dotyczące naszego powiatu, postanowiłem jednak w KRONICE umieścić je ze względu na ogromne zainteresowanie tymi rozgrywkami społeczeństwa naszego powiatu, podobnie zresztą jak całej Polski i w całego sportowego świata.

X Piłkarskie Mistrzostwa Świata w Monachium do tego stopnia zainteresowały wszystkich, nawet takich, którzy z piłką nożną nie mieli nic wspólnego, a nawet nie znali zasad gry. Sukcesy, jakie tam odnosiła polska piłka nożna, napawały wszystkich nas dumą i zadowoleniem. Ludzie przeżywali ogromne emocje, nawet babcie patrzyły pilnie w telewizor, chociaż często nie miały pojęcia, co się na boisku dzieje. Wystarczyło, że polska drużyna gra i wygrywa. Na czas transmisji telewizyjnych pustoszały całkowicie ulice miasta a także wsi, wszyscy skupiali się przy telewizorach, a każdy mecz był następnego dnia tematem rozmów w biurach, zakładach pracy, w sklepach, na ulicy. Mistrzostwami żyło całe społeczeństwo, miasto opanowała dziwna atmosfera, to podniecenia, to niepewności, to radości z odniesionego zwycięstwa. Nawet jedyna przegrana z drużyną RFN, specjalnie nikogo nie zasmuciła, rekompensatą były bowiem sukcesy nad pozostałymi potęgami piłkarskimi świata. Po każdej strzelonej bramce przez polską drużynę rozlegał się z otwartych okien na całe miasto okrzyk „jeeest” i wybuch radości. Można więc śmiało powiedzieć, że dzięki naszej drużynie przeżyliśmy i my, ludzie naszego powiatu, wraz z całą Polską niezapomniane emocje. Kronikarz zapisał to wydarzenie, bo sam jest też entuzjastą piłki nożnej.

Wyniki gier naszej drużyny narodowej:

Grupa IV

15.VI. Stuttgart

Polska – Argentyna 3:2/2:0/

Bramki strzelili dla Polski: Lato 2, Szarmach 1

19.VI. Monachium

Polska – Haiti 7:0/5:0/

Bramki: Szarmach 3, Lato 2, Dejna 1, Gorgoń 1

23.VI. Stuttgart

Polska – Włochy 2:1/2:0/

Bramki: Szarmach i Dejna po 1

26.VI, Stuttgart

Polska – Szwecja 1:0/1:0/

Bramkę strzelił Lato.

30.VI. Frankfurt n/Menem

Polska – RFN 0:1/0:0/

6.VII. Monachium

Polska – Brazylia 1:0/0:0/

Bramkę strzelił Lato.

W ten sposób Polska zajęła III miejsce i zdobyła srebrny medal Mistrzostw.

Półroczny plan świadczeń na Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia

Powiatowy Komitet Narodowego Funduszu Ochrony Zdrowia podsumował wyniki świadczeń na Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia w okresie I półrocza 1974 r. Plan roczny wykonany został ogółem w 52,5%. Na plan 2 mln zł. wpłynęła kwota 1.051.898 zł. Poszczególne grupy społeczne świadczyły następująco:

- pracownicy od wynagrodzeń za pracę – 548.215 zł., co stanowi 60,9% planu rocznego,
- wolne zawody wpłaciły kwotę 4.700 zł., to jest 156,6% planu,
- rzemieślnicy – 12.875 zł. – 29,2% planu,
- prywatny handel i usługi – 6.110 zł. – 40,7% planu rocznego,
- młodzież szkolna 5.921,80 zł., to jest 23,7% planu,
- rolnicy wpłacili kwotę 393.839 zł., co stanowi 50% planu rocznego.

Jeśli idzie o grupę rolników, to świadczenia w tej pozycji wpływały od poszczególnych gmin bardzo nierównomiernie. Na pierwszym miejscu wymienić należy gminę Iwkowa, gdzie plan został wykonany w 90%. Na drugim gminę Szczurowa – 77,2% planu, na trzecim Borzęcin – 67,2%, na czwartym miejscu w powiecie znajduje się gmina

Gnojnik 52%, na piątym gmina Czchów – 50,1%. Pozostałe gminy i miasto Brzesko nie wykonały półrocznego planu. Na szóstym miejscu w powiecie znajduje się gmina Dębno – 44,2%, na siódmym Szczepanów – 38,75%, na ósmym gmina Wojnicz – również 38,7%, na dziewiątym Zakliczyn – 36,1%, na dziesiątym miejscu gmina Zabawa – 27,4%, na jedenastym gmina Brzesko – 23,9% i na ostatnim miejscu w powiecie miasto Brzesko – 23,6%.

Jakkolwiek niewykonanie planów w niektórych gminach budzi uzasadniony niepokój działaczy powiatowych, to jednak niepokój i zdziwienie dotyczyć musi takich gmin, jak na przykład Szczepanów, gdzie ze środków NFOZ ma być jeszcze w tym roku rozpoczęta budowa ośrodka zdrowia.

Werbunek kobiet do pracy

Wydział Zatrudnienia i Spraw Socjalnych Urzędu Powiatowego prowadzi werbunek kobiet do pracy na terytorium Czechosłowacji w zakładach przemysłu tekstylnego. Przyjmowane są zgłoszenia kobiet, które ukończyły 18 lat.

Ostrzeżenie

Do wszystkich gmin przekazane zostało oraz wygłaszane jest przez Radiowęzeł Powiatowy ostrzeżenie przed kupnem i stosowaniem środka muchobójczego o nazwie INSTOP produkcji cze-

chosłowackiej, tak zwanych „różowych płytek”. Stosowanie tego środka zagraża zdrowiu i życiu, szczególnie dzieci. Według ostrzeżenia posiadacze tego środka winni niezwłocznie przekazać go do Urzędów Gmin lub ośrodków zdrowia.

Oddane do użytku inwestycje

Z okazji zbliżającego się Święta Odrodzenia – XXX-lecia Polski Ludowej w naszym powiecie nastąpiło przekazanie do użytku szeregu inwestycji:

- w Fabryce Opakowań Błaszanych oddano na 2 tygodnie przed terminem dalsze trzy taśmy automatyczne oraz stołówkę o łącznej wartości 85 mln zł.,

- przekazano do użytku po kapitalnym remoncie kosztem około 11 mln zł. Szpital Powiatowy w Brzesku,

- zmodernizowano drogę Wesołów – Stróże, długości 3,7 km, o wartości prawie 1.600 tys. zł.,

- oddano nową drogę Grabno – Łysa Góra długości 1 km, wartości około 1 mln zł.,

- oddano w stanie surowym budynek socjalny nowego szpitala powiatowego w Brzesku.

Wartość ogólna inwestycji oddanych na tegoroczne Święto Lipcowe wynosi około 100 mln zł.

Szczególnie duże znaczenie posiada oddanie do użytku wyremontowanego i rozbudowanego budynku Szpitala Powiatowego, dzięki czemu w sposób zasadniczy zmienia się na lepsze warunki leczenia chorych i pracy lekarzy oraz zatrudnionego tam personelu.

Obchody Lipcowego Święta

Podobnie jak na terenie całego naszego województwa, wieczorem, w sobotę 20 lipca 1974 r. w licznych punktach naszego powiatu zapłonęły ogniska. Przy nich zgromadziła się młodzież oraz starsze społeczeństwo. Byli również obecni działacze społeczni, weterani walk z okupantem, przedstawiciele władz politycznych i administracyjnych, Frontu Jedności Narodu.

W Brzesku do zgromadzonych przy ognisku, zorganizowanym obok szkoły Nr 1, przemówił naczelnik powiatu, Jan Szczepaniec, nakreślając w zwięzłych słowach drogę, jaką przeszedł nasz powiat w ciągu trzydziestu lat, drogę od przedwojennego zacofania do obecnego wszechstronnego rozwoju. Ze swoimi wspomnieniami z lat walki z okupantem podzielili się z zebranymi: przybyła z Krakowa b. łączniczka w AL oraz Karol Grochola, kierownik Inspektoratu PZU, znany działacz społeczny. Część artystyczną przy ognisku zaprezentował zespół ludowy z Porąbki Uszewskiej oraz młodzież kolonijna.

Podobne ogniska odbyły się w poszczególnych gminach naszego powiatu. W związku z XXX-leciem Polski Ludowej liczni działacze z naszego

powiatu otrzymali wysokie odznaczenia państwowe i społeczne.

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski otrzymał Karol Grochola, a także mgr Stanisław Maj, wice-naczelnik powiatu, kierownik Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu Urzędu Powiatowego, major Adolf Dziuk, komendant powiatu MO, Franciszek Moryl, Jan Warian – funkcjonariusze MO. Złote Krzyże Zasługi otrzymali: Zygmunt Gałorowski, Tadeusz Kurowski, mgr Waław Piechowicz, mgr Waław Trunów, kierownicy i pracownicy Urzędu Powiatowego, Srebrne Krzyże Zasługi otrzymali: mgr inż. Józef Rosa wice-naczelnik powiatu oraz Stanisław Wójcik, kierownik Wydziału Handlu, Przemysłu i Usług. Brązowy Krzyż Zasługi otrzymał Władysław Wszolek. Medalami XXX-lecia udekorowani zostali: Franciszek Bal – przewodniczący PK FJN, Jan Burlikowski, sekretarz tego Komitetu, autor kroniki, Mieczysław Czarnecki, Jerzy Domin, Mieczysław Domała, Henryk Płaneta, ppłk Witold Kuchalski, Mieczysław Garlicki, Aleksander Lewicki, Antoni Stasik, Tadeusz Paliński, Józef Sady, Józef Zdun.

Odznaki Złote *Za Zasługi dla Ziemi Krakowskiej* otrzymali: Edward Banaś, Eugeniusz Golemo, Józef Grabowski, Zdzisław Czubak, Stanisław Barański, Janina Hnatowicz, Władysław Malik, Władysław Piotrowski, Aleksander Matras, Edward Szewczyk, Stanisław Urban, Jerzy Goćwin, Tadeusz Filip, srebrne zaś: Stanisław Czuba, Włodzimierz Gawenda, Jan Garlacz, Józef Haraf, Antoni Skóra, Jerzy Skóróg, Edward Woźniak.

Dekoracja wszystkich wymienionych wyżej odbywała się w sali Komitetu Powiatowego PZPR w Brzesku podczas uroczystego spotkania władz politycznych i administracyjnych z aktywnym powiatowym. Do zebranych przemówił w serdecznych słowach I sekretarz KP PZPR, Stanisław Maślak, podkreślając w swoim wystąpieniu wielkie osiągnięcia naszego powiatu oraz poważny wkład w te osiągnięcia aktywu powiatowego zgromadzonego na sali. W imieniu odznaczonych przemówił mgr Stanisław Maj – wice-naczelnik powiatu, dziękując za wysokie odznaczenia i przyrzekając dalszą aktywną pracę zawodową i społeczną.

W sobotę 20 lipca odbyło się też spotkanie działaczy Frontu Jedności Narodu z władzami politycznymi i administracyjnymi powiatu, w czasie którego odbyła się dekoracja tych działaczy odznaczeniami państwowymi i społecznymi.

Naczelnik powiatu, Jan Szczepaniec dokonał dekoracji następujących działaczy: Stanisław Prokop z Rudy-Rysia otrzymał Brązowy Krzyż Zasługi, Medale XXX-lecia otrzymali: Waleria Goryl z Tymowej, Franciszek Beczwarzyk z Gwoźdźca, Zdzisław Gajda z Poręby Spytkowskiej. Odznaki *Za Zasługi dla Ziemi Krakowskiej* otrzymali: Józef

Ciaciura z Zaborowa, Józef Walczak z Kwikowa, Jan Wojdak z Łęk. Odznaki *Zasłużony działacz FJN* otrzymali: Waleria Goryl z Tymowej, Barbara Stefańska z Brzeska, Kazimierz Schütterly, Jan Burlikowski, Bolesław Mikołajczyk z Brzeska, Piotr Figiel z Wesołowa, Kazimierz Gawęda z Iwkowej, Jerzy Goćwin z Czchowa, Adam Laska z Jasienia, Jan Marecik z Niedzwiedzy, Józef Piotrowski z Zabawy, Henryk Płaneta z Brzeska, Józef Sumara z Miłówki, Władysław Tobała z Uszwi.

W imieniu odznaczonych przemówił Jerzy Goćwin, dziękując za przyznane odznaczenie i zapewniając że wszyscy odznaczeni dołożą wszelkich starań, aby w dalszej pracy zawodowej i społecznej nadal przodować.

Zaznaczyć należy z dużym zadowoleniem, że podczas uroczystości w Belwederze mieszkancie Uszwi – Andrzej Basista, rzemieślnik, zastępca przewodniczącego Gminnej Rady Narodowej w Gnojniku odznaczony został Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, natomiast w Sali Senatorskiej na Wawelu wysokie odznaczenia państwowe otrzymali działacze z naszego powiatu: Józef Szczerba, prezes Zarządu Powiatowego Kółek Rolniczych – Złoty Krzyż Zasługi, Zbigniew Mazur z Czchowa – Srebrny Krzyż Zasługi, Józef Płachta z Brzeska – Medal XXX-lecia.

W związku z XXX-leciem Polski Ludowej załogi licznych zakładów pracy podjęły i realizują cenne zobowiązania i czyny społeczne. Na przykład załoga Zakładu Doświadczalnego AR podjęła zobowiązanie zwiększenia produkcji rolnej o wartości 1679 tys. zł oraz przepracowania przy budowie drogi i estetyzacji Zakładu 1 600 godzin. Rolnicy gminy Brzesko podjęli się wykonania systemem społecznym melioracji na terenie Jadownik – na wartość 150 tys. zł. W trakcie realizacji jest budowa drogi na odcinku 2 km, budowa domu strażaka w Jasieniu. Na terenie tej gminy podjęto także inne liczne czyny w zakresie wzrostu produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Cenne zobowiązania realizowane są na terenie gminy Szczurowa. Oprócz zobowiązań w zakresie produkcji rolnej i hodowlanej – zostały podjęte tam i są realizowane czyny takie, jak: budowa i remont dróg na odcinku 15 km, wykopanie rowów przy drogach długości 7 km, ukończenie i oddanie do użytku 21 świetlic, 12 zbiorników przeciwpożarowych, doprowadzenie linii telefonicznych do 2 wsi i inne. Zakłady pracy i instytucje społeczne podjęły w tej gminie czyny wartości 1.300 tys. zł. Łącznie wartość czynów na terenie gminy Szczurowa wynosi ponad 5 mln zł. Podobne czyny społeczne podjęto również na terenie pozostałych gmin w naszym powiecie.

Odnotować należy, że we wszystkich gminach odbyły się spotkania miejscowych władz partyj-

nych i administracyjnych z aktywem gminnym, w czasie których działaczom złożono podziękowania za ich pracę społeczną, przodującym rolnikom za ich osiągnięcia, wręczając im listy pochwalne i dyplomy.

Jak doniosła prasa, podczas uroczystości w Krakowie do księgi zasłużonych dla województwa krakowskiego zostało wpisane nazwisko Mieczysława Domagały, naczelnika gminy Szczurowa.

W Fabryce Opakowań Blaszanych uruchomiono nowe linie produkcyjne

W Fabryce Opakowań Blaszanych w Brzesku nastąpiło ostatnio uruchomienie dwu nowych linii produkcyjnych. Wytwarzane są na nich opakowania blaszane dla potrzeb przemysłu mięsnego i przetwórstwa owocowo – warzywnego. Zainstalowane urządzenia są produkcji włoskiej. Montażu dokonano w bardzo szybkim tempie. W montażu, oprócz polskich, uczestniczyli również włoscy fachowcy. Tempo instalacji urządzeń zadziwiło tych ostatnich. Włosi stwierdzili, że jeszcze nigdy nie uczestniczyli w tak szybko przeprowadzonym montażu.

Nowo zainstalowane ciągi produkcyjne są zautomatyzowane, a po ich pełnym rozruchu zdolności produkcyjne Blaszanki wzrosną o przeszło 100 mln opakowań rocznie. Mimo tak okazałego skoku produkcji, zatrudnienie zwiększy się jedynie o 80 osób. W ramach przewidzianej rozbudowy Blaszanki, rozpocznie się wkrótce montaż nowej linii lakierniczej.

Plenum KP PZPR na temat rozwoju turystyki

25 lipca 1974 roku pod przewodnictwem I sekretarza KP PZPR, inż. Stanisława Maślaka odbyło się plenarne posiedzenie Komitetu Powiatowego PZPR. Tematem obrad było zagadnienie rozwoju sportu i turystyki w powiecie brzeskim w świetle uchwał VII i XIII Plenum KC PZPR. Referat na ten temat wygłosił sekretarz KP Kazimierz Schütterly. Oprócz członków KP w obradach wzięli udział przedstawiciele instytucji i organizacji zajmujących się sprawami sportu i turystyki w powiecie. Wydział Organizacyjny KW reprezentował Daniel Czarnecki, Wojewódzki Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki – Włodzimierz Nowak.

Oto dane dotyczące sportu i turystyki w naszym powiecie z materiałów przedstawionych Plenum.

W ostatnich trzech latach zanotowano wyraźne ożywienie w dziedzinie sportu i turystyki. Z inicjatywy instancji powiatowej powstały lub ożywiły swoją działalność różne instytucje zajmujące się sportem i turystyką a w szczególności:

– Towarzystwo Miłośników Ziemi Brzeskiej, które liczy 111 członków, w tym również liczną sekcję turystyki,

– Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Turystyczne z oddziałem w Brzesku, przedsiębiorstwo usługowe, popularyzujące dobre formy turystyki i posiadające na terenie miasta odpowiednio urządzone lokale i roczny obrót blisko 3 mln zł,

– Zarząd Powiatowy PTTK, który skupia 10 kół terenowych, powstały w roku 1973, dysponujący własnym, chociaż skromnym lokalem i rozwijający coraz lepszą działalność,

– Ludowe Zespoły Sportowe, najliczniejsza grupa jednostek sportowych w powiecie, działalnością których kieruje Powiatowe Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych,

– szkolne koła sportowe z Zarządem Powiatowym Szkolnego Związku Sportowego, który jest głównym organizatorem szkolnych imprez sportowych.

Sportami obronnymi zajmuje się Liga Obrony Kraju, która posiada w Brzesku Zarząd Powiatowy.

Oprócz Ludowych Zespołów Sportowych najliczniejszą organizacją sportową jest Okocimski Klub Sportowy. Klub ten liczy 280 członków, w tym 120 zawodników i prowadzi zasadniczo cztery sekcje: piłka siatkowa kobiet i mężczyzn, piłka nożna, tenis ziemny i tenis stołowy. Sekcje te biorą udział w rozgrywkach sportowych mistrzowskich. Ogólnie jednak, zarówno LZS jak i Okocimski Klub Sportowy nie mają większych osiągnięć. Odczuwa się brak działaczy sportowych, niedostateczna jest też kadra instruktorska, istnieje duża płynność kadry zawodników. Okocimski Klub sportowy posiada stadion, basen kąpielowy, korty tenisowe oraz salę gimnastyczną. Obiekty te służą nie tylko członkom Klubu ale także korzysta z nich młodzież szkolna, pracownicy innych oprócz Browaru, zakładów pracy, sąsiednie Ludowe Zespoły Sportowe. W obiektach OKS-u odbywają się imprezy sportowe szczebla powiatowego, wojewódzkiego a nawet centralnego. Na przykład w 1973 r. odbywały się w nich centralne zawody sportów obronnych, w roku 1974 wojewódzkie manewry techniczno-obronne.

Boisko OKS jest mocno eksploatowane, a urządzenie boiska treningowego natrafia na lekkie przeszkody z powodu braku w pobliżu odpowiedniego miejsca.

Sportem kwalifikowanym zajmują się również Ludowe Zespoły Sportowe. Są to przeważnie sekcje piłki nożnej i tenisa stołowego. 29 zespołów piłki nożnej bierze udział w rozgrywkach mistrzowskich rozmaitych klas, a w tenisie stołowym 45 zespołów.

Ogółem działa w powiecie 76 LZS-ów z 4.340 członkami, w tym 1.095 kobiet. Urządzane są różne zawody na szczeblu gminnym i powiatowym. Do najaktywniejszych należą zespoły w Mokrzych, Buczu, Przybysławicach, Biadolinach, Stróżach, Biskupicach Melsztyńskich, Zaborowie, Łękach.

W ostatnich dwóch latach LZS-y przeszkoliły 37 sędziów piłki nożnej, 20-tu sędziów piłki siatko-

wej, 3 instruktorów turystyki wiejskiej, 76 organizatorów spartakiad i imprez masowych.

LZS-y dysponują łącznie: jedną salą gimnastyczną przy Państwowym Technikum Rolniczym w Wojniczu, dwudziestoma boiskami piłki nożnej, trzydziestoma do piłki siatkowej, dwoma do piłki ręcznej, dwoma do piłki koszykowej oraz jednym kąpieliskiem w Biadolinach.

Szkolne koła sportowe pracują na terenie każdej ośmioklasowej szkoły. Wychowanie fizyczne, stosownie do wieku dziecka, organizuje się również w przedszkolach. Jego zasadniczym celem jest prawidłowa postawa dziecka. Najważniejszymi trudnościami w realizacji programu wychowania fizycznego wśród dzieci jest zbyt mała liczba placów zabaw i boisk oraz niedostateczne wyposażenie w sprzęt. Podobna sytuacja jest nie tylko w przedszkolach, ale również w szkołach. Na 74 szkoły podstawowe ośmioklasowe – 22 nie posiadają żadnego placu do ćwiczeń lub terenu pod budowę boisk. Tylko 6 szkół posiada sale gimnastyczne z prawdziwego zdarzenia, natomiast 22 szkoły posiadają sale zastępcze. Nie wszystkie posiadają też należyte wyposażenie. Dalsze braki w sporcie szkolnym to zbyt mała ilość sprzętu sportowego oraz niepełna obsada stanowisk nauczycielskich wychowania fizycznego.

Sportem rekreacyjnym zajmują się na terenie miasta Ogniska Krzewienia Kultury Fizycznej, a na terenie powiatu LZS-y i LOK-i. W mieście przy ZMS działa 5 ognisk w zakładach pracy. Ogółem tą formą sportu objęto około 500 pracowników, z których najżywotniejsze jest ognisko przy Związku Zawodowym Pracowników Państwowych i Społecznych. Takie ogniska działają także przy Okocimskich Zakładach Piwowarskich, Fabryce Opakowań Błaszanych, PZGS, ZHP, KP MO. Sekcja kręglarska i strzelecka przy ognisku TKKF w Okocimskich Zakładach Piwowarskich, stanowi czołówkę w tych dyscyplinach sportowych w województwie krakowskim.

Duże osiągnięcia w dyscyplinach masowych sportów obronnych ma Zarząd Powiatowy Ligi Obrony Kraju w Brzesku. W ciągu ostatnich trzech lat nasz powiat pod tym względem należy do najlepszych w województwie. Przyczyniła się do tego ścisła współpraca z Powiatowym Komitetem Kultury Fizycznej i Turystyki. Dowodem wysokiej oceny osiągnięć było powierzenie w roku 1973 Brzesku przez władze centralne organizacji III Ogólnopolskiej Spartakiady Młodzieży w Sportach Obronnych oraz wojewódzkich zawodów sportowych obronnych z udziałem zaproszonych reprezentantów Lipska z Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Turystyka jest jedną z najważniejszych dziedzin rekreacji. Powiat nie posiada wprawdzie

potrzebnych środków finansowych na rozwój bazy turystycznej, jednak wiele się tu zrobiło, szczególnie w pionie PZGS, który znacznie rozbudował bazę żywieniową. Zbudowano m.in. restauracje-kawiarnie w: Dębnie, Czchowie-Zaporze, Jadownikach, Melsztynie, Zakliczynie, a w budowie znajduje się restauracja w Iwkowej. Skromnie natomiast przedstawia się w naszym powiecie baza noclegowa. Ogólnie miejsc noclegowych stałych, zarejestrowanych jest w powiecie 320, w tym w kwaterach prywatnych w mieście Brzesku 120, w Czchowie 60. Odczuwa się brak hotelu w Brzesku. Baza noclegowa sezonowa, ogólnie dostępna, ogranicza się wyłącznie do ośrodka campingowego w Czchowie, gdzie znajduje się 52 miejsc. Natomiast dużą bazą noclegową, ale zamkniętą, to jest ograniczoną do własnych pracowników i ich rodzin, dysponują na terenie Czchowa-Zapory zakłady pracy i instytucje z całego kraju. Są to domki campingowe na ponad 700 miejsc.

Począwszy od roku 1973 ruchem turystycznym na terenie powiatu kieruje Oddział Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Turystycznego w Brzesku. Oddział organizuje dalsze kwatery prywatne, głównie w gminach Zakliczyn, Wojnicz i Iwkowa. W planach na przyszłość przewiduje się budowę na terenie powiatu dwóch moteli: jednego w Brzesku, drugiego w Czchowie – Zaporze.

Centralnym ośrodkiem turystyczno – wypoczynkowym w naszym powiecie jest miejscowość Czchów. Znajdują się tam urządzenia sportowo-rekreacyjne dla czynnego

wypoczynku: przystań i kąpielisko, boiska sportowe, parkingi. Odczuwa się natomiast brak pola namiotowego i dużego basenu kąpielowego. Rozpoczęto budowę mostu przez Dunajec (przez Zaporę), co pozwoli na zagospodarowanie drugiej strony zalewu czchowskiego. Celem najbliższych lat jest również zagospodarowanie turystyczne innych miejscowości naszego powiatu, posiadających duże walory wypoczynkowo – turystyczne i krajoznawcze jak: Zakliczyn, Iwkowa, Wojnicz.

Duży wpływ na rozwój i umasowienie wychowania fizycznego, sportu i turystyki w szkołach ma liczba wykwalifikowanej kadry instruktorskiej. Najlepszą sytuację pod tym względem mają szkoły w mieście Brzesku. Ogółem w powiecie pracuje 12 nauczycieli mających ukończoną Akademię Wychowania Fizycznego, 24 nauczycieli po Studium Nauczycielskim ze specjalnością wychowanie fizyczne i 27 nauczycieli przygotowanych do tej specjalności. Liczba ta zapewnia obsadzenie tylko 63 stanowisk nauczycieli WF w szkołach z programem ósmej klasy i w szkołach średnich. Mimo to praca szkolnych klubów sportowych poprawia się systematycznie, o czym świadczą wyniki osiągane w ostatnich latach przez młodzież szkolną naszego powiatu w zawodach na szczeblu wojewódzkim,

a nawet centralnym. Potwierdzają to – piąte miejsce w II Ogólnopolskiej Spartakiadzie Młodzieży w Sportach Obronnych w 1973 roku i trzecie miejsce w skali wojewódzkiej w biegach przełajowych XXX-lecia PRL w maju 1974 roku.

Do dalszego rozwoju sportu wśród młodzieży szkolnej przyczyniły się organizowane masowo od kilku lat szkolne spartakiady sportowe do szczebla powiatowego włącznie, rozgrywki w grach zespołowych, tak zwane Międzyszkolne Ligi indywidualne i drużynowe mistrzostwa powiatu.

Plenarne posiedzenie Komitetu Powiatowego PZPR w omawianej sprawie zakończone zostało podjęciem uchwały, której realizacja przyczyni się do dalszego rozwoju sportu i turystyki w naszym powiecie.

Piękno Ziemi Brzeskiej

Radiowęzeł Powiatowy w Brzesku nadaje przez okres wakacji specjalne audycje pod tytułem „Piękno Ziemi Brzeskiej”. Mają one na celu zapoznanie ludności powiatu a także wczasowiczów i turystów z walorami turystyczno – krajoznawczymi naszego powiatu, zabytkami i przeszłością historyczną niektórych miejscowości. Autorem audycji jest Jan Burlikowski, przewodniczący Zarządu Towarzystwa Miłośników Ziemi Brzeskiej.

Żniwa rozpoczęte

Pod koniec lipca rozpoczęły się w tym roku żniwa, opóźnione około dwóch tygodni. Pierwsi z kosami wyszli na pola rolnicy gospodarujący na gruntach piaszczystych, gdzie żyto wcześniej dojrzewa. Pierwsze kopki skoszonego żyta pojawiły się na polach Warysia i Rudy-Rysia. Stopniowo prace żniwne objęły tereny środkowej i północnej części powiatu – w gminach Wojnicz, Dębno, Szczepanów, Szczurowa. Początkowo weszły w użycie kosy, potem w znacznym stopniu zaczęto stosować sprzęt kółek rolniczych, snopowiązałki kółkowe z Wojnicza, Szczepanowa, Szczurowej oraz z Brzeska. Po raz pierwszy w naszym powiecie na pola chłopskie w Szczurowej wjechał kombajn zbożowy marki Bizon. Nie wszędzie jednak ma on zastosowanie, tegoroczne bardzo mokre lato nie pozwala ciężkiej maszynie pracować na podmokłych polach.

Pogoda jest bardzo zła, wciąż padają deszcze, z wielką trudnością zdołano zebrać cały areał, to jest 219 hektarów rzepaku i 420 ha jęczmienia ozimego. Lekka poprawa pogody wypadła na początek żniw, toteż rolnicy ciężko pracując starali się wykorzystać nieliczne słoneczne dni. Niestety pogoda pogarszała się i już prawie do końca żniw była zła. Żniwa przeciągały się. W pierwszym tygodniu sierpnia obszar pod żytem skoszony został w około 80%, a ogólnie wszystkie zboża w około 60%. Z po-

wodu ciężkiej, rozmokłej gleby a przede wszystkim wyłożenia, rolnicy w około 80 procentach zmuszeni są używać kos. Tam, gdzie jest to możliwe, używa się maszyn żniwnych, nad stanem których czuwają 4 zespoły techniczne do napraw. Przygotowane są części zapasowe do maszyn. W ciężkich tegorocznych pracach żniwnych, bardzo zresztą spiętrzonych, gdyż zboża w spóźnionym terminie rozpoczęły dojrzewanie równocześnie, rolnikom pomaga młodzież zgrupowana w Związku Socjalistycznej Młodzieży Wiejskiej, jak również młodzież przebywająca na koloniach. Młodzież ZSMW utworzyła specjalne brygady żniwne do pomocy tym rodzinom, które mają trudności w zbiorach. Podkreślić należy inicjatywę Powiatowego Sztabu Wojskowego, który powołał brygadę samopomocy dla gospodarstw, szczególnie rodzin kombatanckich i inwalidów wojennych.

Trudne tegoroczne żniwa trwały prawie do końca sierpnia. W ostatnim tygodniu tego miesiąca na obsianych zbożem 23.126 ha skoszono 21.820 ha czyli około 94% areалу. Pogoda była w dalszym ciągu bardzo kapryśna, a dnia 20 sierpnia nad południową częścią powiatu przeszła burza gradowa, która spowodowała szkody w plonach, największe na terenie gmin: Zakliczyn, Dębno, Borzęcin.

Mimo tak ciężkich żniw wielu rolników przystąpiło bezzwłocznie po zebraniu zbóż do podorywek i sadzenia poplonów. Zaorano do 24 sierpnia ponad 4 tys. ha, poplonami obsiano około 3 tys. ha.

W tej chwili najważniejszym zadaniem jest zakończenie żniw i zwiezenie zboża do stodół. Padające deszcze jednak bardzo to utrudniają, a zboże gdzieś tam zaczyna porastać.

Przeciągający się w tym roku sprzęt zbóż zbiegł się z okresem przygotowania nowych siewów.

Równocześnie rozpoczęto omłoty, które są prowadzone przy pomocy maszyn omłotowych i silników spalinowych, względnie elektrycznych. Straże pożarne wydały odpowiednie zarządzenia, mające na celu przypomnienie rolnikom zasad bezpieczeństwa ogniowego oraz nadzorują pod tym względem prace omłotowe.

Kolonie letnie w powiecie

Jak corocznie, również w tym roku na koloniach letnich w naszym powiecie wypoczywa wiele dzieci i młodzieży szkolnej z różnych stron kraju. W tym roku tych kolonii jest 27, z tego 8 kolonii dzieci z naszego powiatu – reszta z różnych miast Polski. Mamy więc dzieci i młodzież z: Tarnowa, Łazisk Górnych, Łodzi, Katowic, Nowej Sarzyny, Rogoźnika k. Będzina, Krakowa, Trzebini-Sierszy, Zabierzowa, Żagania, Gubina, Knurowa, Warszawy i Koszalina. Ulokowana w Dobrocieszy kolonia młodzieży z Koszalina jest zorganizowana na zasadzie wymiany, dzięki czemu brzeska młodzież

przebywa na kolonii w Koszalinie. Łącznie na dwóch turnusach wypoczywa na terenie powiatu brzeskiego ponad 5.000 dzieci i młodzieży.

Na kolonie przeznaczone zostały najlepsze obiekty szkolne, położone w najładniejszych częściach naszego powiatu, m.in. w Czchowie, Filipowicach, Łysej Górze, Paleśnicy, Wojakowej, Zakliczynie, Wielkiej Wsi, Wytrzyaszczce, Jurkowie, Olszynach, Piaskach Drużkowie. W Brzesku w Technikum Elektryczno – Mechanicznym umieszczona została kolonia młodzieży szkolnej pracowników kopalni węgla kamiennego w Sierszy. Technikum Rolnicze w Wojniczu zajmuje młodzież pracowników Ministerstwa Rolnictwa z Warszawy.

Chociaż pierwszy turnus, zakończony około 20 lipca miał zdecydowanie złą pogodę – młodzież spędziła czas na koloniach bardzo pożytecznie. Wiele godzin – bo około 100 w każdym turnusie – przewiduje się na zajęcia ruchowe i gry sportowe. Na otwarciu turnusu i na jego zakończeniu odbywają się wieczornice z odpowiednim programem. Podczas wycieczek, młodzież poznaje historię poszczególnych miejscowości i zabytki, których wiele znajduje się na terenie naszego powiatu. Organizowane są też spotkania z działaczami społecznymi, ostatnio odbyły się spotkania z oficerami Wojska Polskiego. Program zajęć kulturalnych opracowany jest pod kątem obchodów XXX-lecia Polski Ludowej, młodzieży ukazany jest dorobek naszego powiatu w tym okresie.

W czasie pobytu na koloniach młodzież wykonuje szereg prac społecznie użytecznych, na przykład pomagała w sianokosach, a obecnie pomaga w opóźnionych i bardzo ciężkich w tym roku żniwach. Każda kolonia prowadzi specjalną księgę czynów społecznych. Na pewno do przyjemnego spędzenia czasu na koloniach przyczynia się bardzo dobre wyżywienie. Dla młodzieży naszego powiatu pozostającej poza koloniami, organizowane są pięciodniowe wycieczki do miast, głównie do Łodzi i Nowego Sącza.

Nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży w czasie wakacji czuwa Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Powiatowego w Brzesku.

Z kroniki żałobnej

Dnia 23 sierpnia 1974 roku po ciężkiej i długiej chorobie zmarł w Brzesku w wieku lat 54 – wicedyrektor oddziału Społem WSS w Brzesku – Jan Mikuliński.

Zmarły był znanym i ofiarnym działaczem społecznym, wiele lat pracował na tym odpowiedzialnym stanowisku. Był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i odznaką *Zasłużonego Działacza Ruchu Spółdzielczego*.

Spółdzielczość brzeska straciła w Zmarłym nieodżałowanego współpracownika, a społeczeństwo mia-

sta szlachetnego i powszechnie szanowanego człowieka, oddanego w zupełności idei spółdzielczości.

Pogrzeb odbył się dnia 25 sierpnia o godz. 15-tej na cmentarzu komunalnym w Brzesku.

Nowy rok szkolny

Podobnie jak w całym kraju, również w naszym powiecie, dzień 2 września był pierwszym dniem nowego roku szkolnego 1974/75. Uroczysta inauguracja powiatowa odbyła się w nowej szkole zbiorczej w Zakliczynie z udziałem wizytatora Kuratorium mgr Stanisława Mitka, inspektora powiatowego Władysława Bodzionego oraz przedstawicieli władz gminnych.

W powiecie brzeskim naukę rozpoczęło 16.436 dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych, ponad 3 tys. zaś w szkołach ponadpodstawowych. Po raz pierwszy progi szkolne przekroczyło w tym roku 1.852 dzieci, to jest o 276 dzieci mniej niż w ubiegłym roku. W powiecie brzeskim w tej chwili nauka odbywa się w 64 szkołach ośmioklasowych. Wszystkie szkoły o 1 i 2 nauczycielach zostały przemianowane na punkty szkolne podległe gminnym szkołom zbiorczym.

Z nowym rokiem szkolnym do dwóch istniejących już gminnych szkół zbiorczych – w Brzesku i Szczepanowie, doszły cztery dalsze: w Zakliczynie, Wojniczu, Szczurowej i Czchowcie.

Utworzenie gminnych szkół zbiorczych, odpowiednio zabezpieczonych pod względem pomocy naukowych oraz kadry nauczycielskiej na właściwym poziomie jest pierwszym krokiem w realizacji reformy szkolnictwa, zmierzającego do powszechnego wykształcenia młodzieży na poziomie średnim.

Jubileusz działacza ludowego

Ostatnio prasa krakowska zamieściła zdjęcie oraz wiadomość o jubileuszu znanego w powiecie brzeskim działacza ludowego z Wielkiej Wsi – Stanisława Sikonia.

Stanisław Sikoń jest jednym z seniorów ruchu ludowego na terenie województwa krakowskiego. Urodzony 29 sierpnia 1899 roku ukończył właśnie 75 lat.

Z tej to okazji odbyło się w Wojewódzkim Komitecie Zjednoczonego Stronnictwa

Ludowego spotkanie tyleż uroczyste, co serdeczne. Wincenty Zydrzeń, członek Naczelnego Komitetu ZSL, wiceminister w Ministerstwie Przemysłu Spożywczego i Skupu przekazał Jubilatowi okolicznościowy list prezesa NK ZSL, Marszałka Sejmu – Stanisława Gucwy. Zarówno Wincenty Zydrzeń jak i Stanisław Gucwa są krajanami z ziemi brzeskiej. Stanisławowi Sikoniowi gratulacje i życzenia złożyli również: prezes WK ZSL Władysław Cabaj i wicewojewoda krakowski dr Tadeusz Maj – też nasz krajan.

Z 75 lat życia Stanisława Sikonia, chłopca z Wielkiej Wsi, autora książki „Ciernista droga”, co najmniej połowa to lata ofiarnej działalności w ruchu ludowym: organizator strajków chłopskich w Krakowskim, działacz zakładający szereg kół Stronnictwa w latach międzywojennych na terenie województw warszawskiego, kieleckiego, w latach wojny działacz ruchu oporu w szeregach Batalionów Chłopskich.

„Byliście zawsze wiernym synem ruchu ludowego” – napisał w swoim liście Marszałek Gucwa.

Stanisław Sikoń posiada liczne wysokie odznaczenia państwowe, a m.in. Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski.

Dożynki w powiecie brzeskim

„Plon niesiemy, plon, w gospodarza dom...”. W tym roku w pierwszej połowie września odbywały się w powiecie brzeskim dożynki. Ta pieśń dożynkowa rozległa się po raz pierwszy w Jadownikach, gdzie zorganizowano także powiatową wystawę rolniczą, w której wzięły udział obok kół gospodyń wiejskich, prezentujących osiągnięcia rolników, również instytucje współpracujące z rolnictwem. Swoje stoiska miały więc: Centrala Nasienna, Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego PZGS, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, Zakład Unasienniania Zwierząt z Zagórzyc, POM z Dębna. Swoje osiągnięcia w rolnictwie prezentował również na osobnym stoisku Rolniczy Zakład Doświadczalny Okocim Akademii Rolniczej w Krakowie.

Tegoroczne żniwa były bardzo ciężkie z powodu ciągłych deszczów. Trzeba było wiele napracować się, aby nie zaprzepaścić owoców całorocznego trudu, ale trzeba też podkreślić ofiarną pracę wszystkich bez wyjątku rolników a także instytucji współpracujących z rolnictwem, dzięki którym udało się te żniwa zakończyć pomyślnie. Rolnicy w naszym powiecie, w tym również w gminie Brzesko mieli uzasadniony powód do dumy. Mówiła o tym naczelnik gminy, Helena Nędzowa, inaugurując obchód dożynkowy w Jadownikach. Mówił o tym również gospodarz dożynek, mgr Stanisław Maj, wice-naczelnik powiatu, kierownik wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu Urzędu Powiatowego, dziękując równocześnie rolnikom w gminie za ich trud i ofiarną pracę.

Do zaproszonych gości zbliżył się korowód dożynkowy, a starosta dożynek wręczył gospodarzowi bochen chleba upieczony z tegorocznego ziarna oraz piękny wieniec dożynkowy uwity z różnych rodzajów zbóż z emblematem XXX-lecia Polski Ludowej. Tradycyjna uroczystość dożynkowa w Jadownikach, pierwsza w tym roku w powiecie, a w szczególności powiatowa wystawa rolnicza, była przeglądem osiągnięć rolnictwa brzeskiego w okresie XXX-lecia Polski Ludowej, owocem

pracy rolników i instytucji pomagających rolnikom i świętem plonów uzyskanych w niezmiernie trudnych warunkach. I chociaż wszyscy rolnicy zasłużyli sobie na słowa szacunku i uznania, wymienić można tylko kilku przodujących rolników z terenu gminy Brzesko: Wit Topolski i Stanisław Miła z Jadownik, Władysław Mietła z Jasienia, Stefan Stus z Okocimia, Emil Tota z Poręby Spytkowskiej.

50-lecie OSP w Gosprzydowej

Dnia 15 września 1974 roku Ochotnicza Straż Pożarna w Gosprzydowej (gmina Gnojnik) obchodziła swoje złote gody. Z tej okazji odbyły się tam uroczystości jubileuszowe, w czasie których najbardziej zasłużonym strażakom wręczono odznaczenia. Otrzymał je m.in. jeden z założycieli tej jednostki – Michał Gondek. Złoty *Medal za zasługi dla pożarnictwa* otrzymał Wojciech Obal, srebrne otrzymali: Józef Zając, Jan Wójtowicz, Szymon Golenic, brązowe otrzymali: Kazimierz Koper, Eugeniusz Stochel, Michał Gondek, który też otrzymał odznakę za wysługę 50 lat w OSP Gosprzydowa.

Uroczystość jubileuszowa połączona była z wręczeniem jednostce sztandaru ufundowanego przez miejscowe społeczeństwo. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele władz społeczno-politycznych powiatu i gminy oraz liczni mieszkańcy Gosprzydowej i okolicznych wsi.

OSP w Gosprzydowej należy do najaktywniejszych jednostek w powiecie. Wcześniej w czynie społecznym wybudowano w tej wsi Dom Strażaka, w którym znalazł pomieszczenie Klub Rolnika, sklep wiejski oraz oczywiście sprzęt strażacki.

Sesja Powiatowej Rady Narodowej na temat opieki zdrowotnej

19 września 1974 r. obradowała Powiatowa Rada Narodowa na temat opieki zdrowotnej, dalszego jej rozwoju oraz planów w tym zakresie. Obradom przewodniczył zastępca Przewodniczącego – Karol Grochola. Obok radnych w obradach wzięli udział przedstawiciele służby zdrowia z terenu całego powiatu. Był też obecny dyrektor Wydziału Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego – dr Wójcik. Urząd Powiatowy reprezentował zastępca naczelnika powiatu – mgr Józef Rosa. Obecny też był przewodniczący Powiatowego Komitetu FJN – Franciszek Bal.

Obecnym na sesji przedstawiono stan służby zdrowia w powiecie, a także plan jej rozwoju do roku 1990.

Aby można było uzmysłowić sobie, jak wiele się w dziedzinie zdrowia ludności zmieniło, konieczne jest nawiązanie do okresu międzywojennego i lat okupacji. Opiekę zdrowotną nad ludnością powiatu w okresie międzywojennym sprawowały następujące placówki:

– prywatny szpitalik zakładowy przy Browarze w Okocimiu (barona J. Goetza)

– ośrodki zdrowia w liczbie 4 tj. Brzesko, Szczurowa, Wojnicz i Zakliczyn, z tym że na terenie Czchowa działał lekarz zatrudniony „na umowie”, sprawujący opiekę zdrowotną nad tamtejszą ludnością, jednak bez stałej placówki,

– 6 aptek prywatnych: w Radłowie, Brzesku, Czchowie, Wojniczu, Szczurowej, Zakliczynie.

W akcji zdrowotnej z wymienionymi wyżej placówkami współpracowały nadto: Towarzystwo Przeciwgruźlicze, Okręgowe Towarzystwo Rolnicze oraz Polski Czerwony Krzyż.

Obszar powiatu był w tym czasie większy niż obecnie, a mianowicie wynosił 853 km², obecnie zaś wynosi 819 km². Ludność w tym czasie wynosiła 111.504 osoby, w tym w mieście Brzesku 3.593. Lekarzy w okresie międzywojennym było ogółem 14, w tym 13 lekarzy medycyny i 1 lekarz dentysta. Na 13 lekarzy medycyny 1 był tak zwany „urzędowy”, 1 z Ubezpieczalni Społecznej, a pozostali praktykowali prywatnie. 7-miu lekarzy pracowało na terenie miasta a 6-ciu na wsi. Położnych było 42, techników dentystycznych 2, pielęgniarek 5, 1 kontroler sanitarny, 1 masażysta. Ogólna liczba porad lekarskich była bardzo niska, wzięwszy pod uwagę liczbę mieszkańców w poszczególnych okręgach zdrowotnych, na który składały się 2-3 gminy. Najwięcej porad udzielał lekarz powiatowy. Na przykład w roku 1938 przyjął on około 3,5 tys. pacjentów. W pozostałych placówkach porad udzielano rocznie od 234 w Szczurowej do około 3 tys. w Zakliczynie. Przyczyną tak niskich wskaźników porad lekarskich był niedostateczny stan liczbowy kadry lekarskiej - lekarze w zasadzie pracowali po 3-4 dni w tygodniu w swoich okręgach, a przede wszystkim wysokie koszty leczenia prywatnego, bowiem chorych ubezpieczonych było bardzo mało, jako że liczba zatrudnionych była znikoma.

Złe zabezpieczenie opieki zdrowotnej nad ludnością powiatu wynikało nie tylko z małej liczby zatrudnionych i ubezpieczonych, ale także przyczyną była ogólna bieda, karłowate gospodarstwa nie przynosiły korzyści, dostarczały jedynie bardzo małych ilości żywności, często nie wystarczającej do wyżywienia wielodzietnych rodzin. Stąd wywołujące się niedożywienie zaważyło na stanie zdrowotnym większości ludności powiatu. Zastraszająco wzrastały zachorowania na choroby zakaźne. Przykładem może być gruźlica, która szerzyła spustoszenie wśród słabo odżywianej ludności i nieskuteczność jej zwalczania. Powyższe powody były przyczyną zmniejszenia odporności ludności na niektóre choroby, czego skutkiem było wiele zgonów w latach 1941-1942, szczególnie na czerwonkę i dur plamisty. Stan zdrowotny ludności w okresie wojny uległ dalszemu pogorszeniu. Odnośne dane wskazują, że gdy w roku 1938 zgonów notowano 1.606, w roku 1939 – 1.775, w roku 1940 – 1.759, to

w roku 1941 już 1 801, 1942 – 2.580, w roku 1943 – 1.886, w roku 1944 – 1.949. Szczególnie wysoka była śmiertelność wśród niemowląt: 1938 r. – 302, 1939 r. – 463, 1940 r. – 407, 1941 r. – 373, 1942 r. – aż 547, 1943 r. – 487, 1944 r. – 539. W podanych liczbach nie uwzględniono strat wojennych i straceń z rąk okupanta.

W okresie okupacji dzięki staraniom mieszkańców Brzeska, a przede wszystkim aktywnej części ludzi związanych ze służbą zdrowia, powstał szpital epidemiczny dla Żydów w roku 1941, a od 1 stycznia 1942 r. szpital powszechny. Również w Zakliczynie uruchomiono szpital epidemiczny. Placówki te powstały w związku z epidemiami czerwonki i tyfusu plamistego, które to choroby zbierały śmiertelne żniwo wśród mieszkańców powiatu. Przypadków czerwonki notowano wtedy 1.521, w tym 432 zgony, tyfusu zaś 384, w tym 57 zgonów.

Wskutek przesiedleń stosowanych przez okupanta albo ucieczek i ukrywania się na terenie powiatu, wzrosła znacznie liczba lekarzy, było ich już bowiem 42 oraz 2 lekarzy dentyków, nie wszyscy jednak lekarze ujawniali swój zawód, bojąc się represji ze strony okupanta. Z chwilą wyzwolenia terenów Polski opuszczali oni nasz powiat, udając się do swych właściwych miejsc zamieszkania.

Katastrofalny stan zdrowotny ludności w okresie wojny był wynikiem nie tylko ogólnej nędzy, ale też nieludzkiego wyzysku stosowanego przez okupanta, systematycznego zastraszania ludności, wpajania pijaństwa i degenerowano Polaków innymi jeszcze metodami. Powojenna służba zdrowia stwierdziła, że gdy w roku 1938 u 45 poborowych stwierdzono niezdolność do służby wojskowej, to gdyby w roku 1944 porównać podobną kategorię ludzi, odsetek wynosiłby około 96.

Stan zdrowia ludności w przededniu wyzwolenia był więc bardzo zły. Swoją działalność po wyzwoleniu Brzeska służba zdrowia rozpoczęła więc w oparciu o minimalną bazę. W okresie minionych 30-tu lat, po pokonaniu szeregu trudności, jak brak środków finansowych, bardzo zły stan nielicznych obiektów służby zdrowia, trudności lokalowych i kadrowych, braków w zaopatrzeniu w sprzęt i aparaturę medyczną, i szeregu innych trudności – brzeska służba zdrowia dopracowała się pięknych wyników. Uruchomiono transport sanitarny, który w roku 1945 posiadał jeden tylko samochód z demobilu, a dziś posiada poważną ich liczbę, utworzono Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, rozbudowana została sieć wiejskich placówek służby zdrowia poprzez wybudowanie nowych ośrodków zdrowia m.in. w Borzęcinie, Czchowie, Jurkowie, Łysej Górze, Porąbce Uszewskiej, Wojniczu, Zaborowie, Zakliczynie, Iwkowej. Wynajęto budynki na pomieszczenia placówek leczniczych w Jadownikach, Olszynach, poszerzono

działalność poradni ogólnych i specjalistycznych w Brzesku, po przekazaniu służbie zdrowia dawnego budynku Prezydium PRN przy ul. Mickiewicza. Ostatnio wyremontowano kosztem 11 mln. zł. budynek Szpitala Powiatowego, przystąpiono do budowy nowego szpitala. Uruchomiono nowe apteki – w Brzesku, Borzęcinie, Łysej Górze.

Każdego roku wzrastają liczby porad lekarskich, szczególnie po objęciu pomocą lekarską ludności rolniczej, stale zmienia się na lepsze zaopatrzenie i wyposażenie placówek służby zdrowia, corocznie zwiększane są środki finansowe przeznaczone na potrzeby służby zdrowia.

Obecnie powiat podzielony jest na 20 rejonów leczniczych, w tym 17 ośrodków zdrowia i 3 punkty lekarskie. Natomiast w samym Brzesku działa łącznie z zakładami pracy 8 rejonów.

Stan kadrowy służby zdrowia przedstawia się następująco:

- 55 lekarzy medycyny
- 21 lekarzy dentyków
- 20 farmaceutów
- 274 personelu średniego
- 78 personelu niższego
- 32 personelu administracyjnego
- 88 personelu gospodarczego i obsługowego

Powyższe liczby wskazywałyby pozornie, że stan kadrowy jest dobry. Niestety – pod względem kadrowym daleko nam jeszcze do stanu średniego w województwie, a jeszcze dalej do stanu krajowego.

Dla lekarzy medycyny wskaźnik powiatowy w stosunku do ludności wynosi 5,5%, podczas gdy w województwie wynosi on 11,9%, w kraju zaś 16%. Podobny stan jest w innych służbach zdrowia, jedynie poza wskaźnikiem położnych, który jest prawie równy wojewódzkiemu, a nieznacznie nawet przewyższa krajowy.

W naszym powiecie odczuwa się szczególnie brak kadry specjalistów, a przede wszystkim lekarzy psychiatrów, neurologów i innych o wąskich specjalnościach. Odczuwa się też poważnie brak pediatrów.

Główną przyczyną tych braków są trudności mieszkaniowe, zarówno w mieście, jak i na wsi. Sytuacja ta ulegnie stopniowej poprawie, gdy zostaną wybudowane nowe budynki dla służby zdrowia, w których przewidziane jest zaplecze mieszkaniowe.

Tymczasem placówki służby zdrowia mają nałożone poważne zadania, na przykład w roku 1974 przewiduje się udzielenie 405 tys. porad lekarskich, obsłużenie 205 łóżek szpitalnych i 39 w izbach porodowych, wykonanie 1.500 protez dentykarskich, zaś w dziale pomocy doraźnej wykonanie 1.273 dobo-karetek. Wskutek remontu szpital powiatowy miał wiele trudności w normalnej pracy, ale posiadał też i osiągnięcia. Na przykład

w roku 1973 w szpitalu od honorowych krwiodawców pobrano 297 litrów krwi. Szpital zajmuje jedną z czołowych lokat w województwie pod względem wykorzystania jednego łóżka, osiągnął jeden z najniższych w województwie wskaźników zgonów, biorąc pod uwagę proporcję łóżek w szpitalach.

Stan zdrowotny ludności powiatu brzeskiego ulega stałej poprawie. Dowodem tego jest spadek liczby zachorowań na niektóre choroby, jak na przykład gruźlica, a przede wszystkim spadek wskaźnika umieralności niemowląt. Według danych za rok 1972 wskaźnik ten wynosił w naszym powiecie 25,9 przy krajowym 28,6 i wojewódzkim 27,7.

Statystyczne ujęcie przyczyn zgonów ludności powiatu wykazuje, że najczęstszą przyczyną są choroby układu krążenia, a następnie nowotwory. Procentowo przedstawia się to następująco:

- choroby układu krążenia 45-51% ogólnej liczby zgonów,
- nowotwory 13-19%,
- pozostałe 42-30%, w tym gruźlica 3-4%.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt zmniejszenia się liczby zgonów na gruźlicę. Służba zdrowia w naszym powiecie w zakresie walki z gruźlicą zdziałała wiele i to nie tylko pod względem lecznictwa, ale również pod względem profilaktyki. Pomocne w walce z gruźlicą były systematyczne badania radio-katastralne ludności w kierunku wykrywania gruźlicy. Badaniom tym poddawało się około 98% zobowiązanych, zwywnych do ambulansów rentgenologicznych. Wczesne wykrywanie gruźlicy przy pomocy tych badań ma kolosalne znaczenie w zwalczaniu tej choroby. Powiat brzeski, ubogi w latach przedwojennych, był siedliskiem tej choroby. Walka w tych warunkach nie była łatwa.

Obecnie niepokojącym zjawiskiem jest fakt stałego wzrostu liczby zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby (żółtaczkę). Wskaźnik zachorowań na tę chorobę posiada stałą tendencję wzrostową. W roku 1970 wynosił on 17,4, w roku 1971 – 16,9, w roku 1972 już 22,2 zaś w roku 1973 kształtuje się w wysokości 44,0 (422 przypadki). Służba zdrowia czyni wszystko, aby zwalczać tę chorobę. Natomiast obserwuje się w ostatnim okresie spadek liczby zachorowań na kiłę wczesną – np. wskaźnik ten za rok 1969 wynosił 6,5, zaś w roku 1973 – 3,1. Zauważalny jest spadek liczby zachorowań na rzeżączkę. Wyeliminowana została kiła wrodzona.

Stan sanitarny powiatu ulega systematycznej poprawie. Przyczynia się do tego dobra działalność Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej oraz komitetów higienizacji i estetyzacji. Jedynie tylko w ciągu 5 miesięcy roku 1974 Stacja ta w ramach nadzoru nad zakładami żywienia zbiorowego i żywności przeprowadziła 990 kontroli, pobranych zostało

306 próbek artykułów żywnościowych, wydano 47 decyzji, zastosowano 87 mandatów karnych.

Starsi ludzie pamiętają nikiel początki Stacji Pogotowia Ratunkowego, zwanej obecnie Działem Pomocy Doraźnej. Dział ten w ciągu pierwszych 5-ciu miesięcy 1974 r. miał 6.735 wyjazdów do chorych oraz 1.170 porad udzielonych w ambulatorium. Są to poważne osiągnięcia tej instytucji, mimo iż cierpi na brak kadr lekarskich.

Do powyższych danych dodać należy jeszcze działalność lekarską gabinetów przychodni przyzakładowych przy Browarze oraz Fabryce Opakowań Blaszanym. Poradnia dla kobiet i matek z dziećmi to dalsza, jakże owocna działalność służby zdrowia. Należy wspomnieć jeszcze o opiece zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą w szkołach, a także funkcjonowaniu pracowni analitycznej i diagnostycznej, a będzie to pełny obraz działalności społecznej służby zdrowia. Mimo kolosalnej poprawy bazy materialnej i stanu kadrowego, działalność służby zdrowia w powiecie nie stoi jeszcze na odpowiednim poziomie. W miarę przybywania inwestycji i powiększenia stanu liczbowego lekarzy, w tym również specjalistów, stan ten będzie ulegał stałej poprawie.

Już obecnie można stwierdzić, jak olbrzymią pracę wykonuje służba zdrowia, szczególnie po objęciu opieką lekarską ludności wiejskiej.

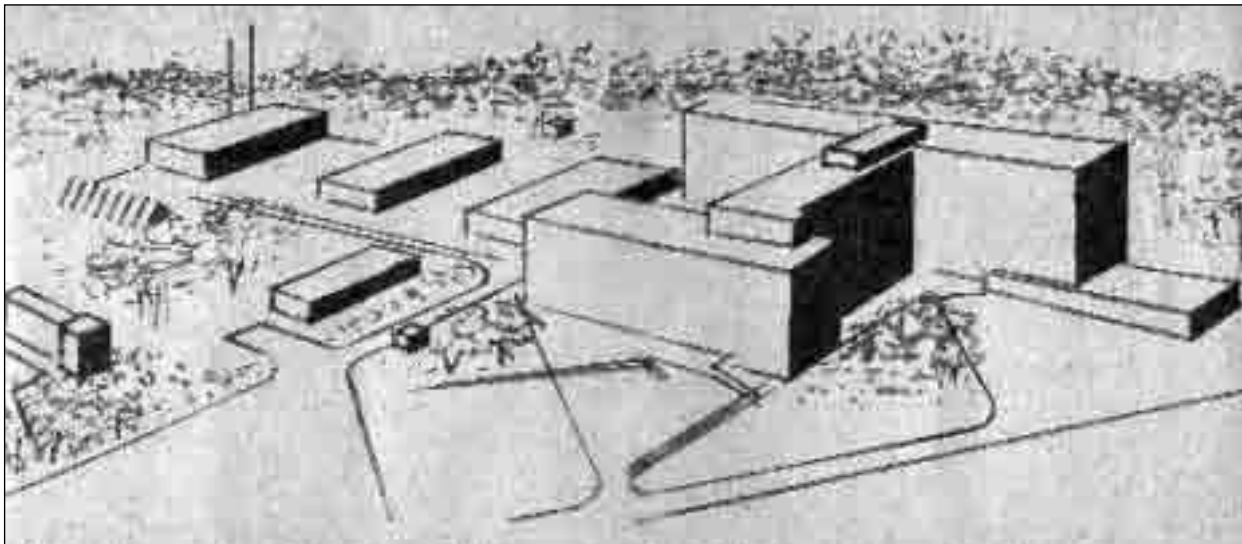
Na terenie powiatu, oprócz miasta Brzeska, działa 20 ośrodków zdrowia, które w roku 1973 udzieliły łącznie 104.201 porad lekarskich ogólnych, przyjęć u lekarzy dentyistów było 36.798, ponad 5 tys. wizyt domowych, dokonano 19.596 zabiegów pielęgniarstw, 4.676 oględzin pielęgniarstw w domu chorego.

Przychodnie rejonowe w Brzesku przyjęły w ciągu roku 22.776 pacjentów, lekarze dentyści 5.650 pacjentów, wykonano 1.795 wizyt domowych, zabiegów pielęgniarstw 6.345, odwiedzin pielęgniarstw w domu chorego było 1.446. Do tego trzeba dodać przyjęcia pacjentów w poradniach specjalistycznych dla całego powiatu. Takich porad było 36.255.

Stan lokalowy placówek służby zdrowia w powiecie nie jest jeszcze dobry. Dlatego też czyniono w przeszłości i czyni się nadal wiele starań o budowę nowych obiektów. Efektem tych starań są budowy:

- szpitala powiatowego w Brzesku, największej i najważniejszej inwestycji służby zdrowia w powiecie, który ma być oddany do użytku w roku 1978,
- ośrodków zdrowia wraz z apteką w Szczurowej oraz Olszynach i Zabawie,
- w przygotowaniu są budowy ośrodków zdrowia w Gnojniku i Szczepanowie, aptek w Iwkowej i Czchowie,

– przygotowana jest także budowa ośrodka zdrowia w Dębnie, gdzie sprawa przewleka się z braku właściwie przystosowanej dokumentacji.

Makieta nowego szpitala powiatowego w Brzesku.

Budynek Szpitala Powiatowego w Brzesku przy ul. Kościuszki, przed wojną mieściło się tu Gimnazjum Państwowe.

Budynek przy ul. Mickiewicza 15, gdzie obecnie mieszczą się przychodnie obwodowe i rejonowe. Do roku 1968 siedziba Prezydium PRN, dawniej Wydziału Powiatowego i Rady Powiatowej.

Niektóre z tych obiektów budowane są ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Zdrowia.

Na ochronę zdrowia ludności, nie licząc wydatków inwestycyjnych i na remonty kapitalne, wydaje się z budżetu rad narodowych znaczne sumy. Na przykład w roku 1974 przewidziano na ten cel sumę 51.734 tys. zł.

Do roku 1990 przewiduje się jeszcze budowę:

- żłobka na terenie miasta Brzeska,
- ośrodków zdrowia: w Białolinach, Porąbce Iwkowskiej, Biesiadkach, Strzelcach,
- budynków mieszkalnych dla pracowników służby zdrowia w Czchowie, Zakliczynie i Wojniczu,
- bazy kolumny transportu sanitarnego w Brzesku,
- rozbudowę bazy lokalowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej,
- aptek w Wojniczu i Zakliczynie,
- ośrodków zdrowia w Paleśnicy i Filipowiczach oraz w Czchowie, gdzie istniejący obecnie ośrodek zdrowia przeznaczony zostanie wyłącznie dla celów lecznictwa zamkniętego.

Kilka zdań o stanie farmacji na terenie powiatu i planach w tym zakresie. Na terenie powiatu działa 8 aptek, to jest: w Brzesku 2, po jednej zaś w Borzęcinie, Łysej Górze, Szczurowej, Wojniczu, Zakliczynie, Czchowie, a nadto 10 punktów aptecznych w placówkach służby zdrowia a mianowicie: w Szpitalu Powiatowym, Stacji Pogotowia Ratunkowego, Przychodni Rejonowej w Brzesku, Ośrodkach Zdrowia w Gnojniku, Iwkowej, Porąbce Uszewskiej, Olszynach, Zabawie, Zaborowie. Sieć ta nie jest jeszcze wystarczająca. Przewiduje się przy budowie ośrodków zdrowia w Gnojniku, Szczepanowie, Olszynach i Zabawie wygospodarować pomieszczenia na punkty lekarskie, wybudować nowe apteki w Czchowie, Iwkowej i Dębnie, w Szczurowej umieścić aptekę w nowo budującym się ośrodku zdrowia.

Właściwy budynek Ośrodka Zdrowia w Brzesku przy ul. 1 Maja.

Ośrodek Zdrowia w Szczepanowie w budynku prywatnym.

Szpital Powiatowy w Brzesku (w budowie).

Ośrodek Zdrowia w Szczepanowie w budowie.

Dom Zdrowia w Borzęcinie.

Ośrodek Zdrowia w Iwkowej.

Spółdzielnia Zdrowia, a później Ośrodek Zdrowia w Zaborowie.

Ośrodek Zdrowia w Zakliczynie.

Apteka Społeczna w Czchowie w budynku prywatnym.

Budynek Ośrodka Zdrowia w Porąbce Uszewskiej.

Budynek dla Apteki Społecznej w Czchowie w budowie.

Budynek Ośrodka Zdrowia w Wojniczu.

Budynek Ośrodka Zdrowia w Szczerowej.

Ośrodek Zdrowia w Czchowie.

Budynek Ośrodka Zdrowia w Jurkowie.

Stacja Pogotowia Ratunkowego w Brzesku.

Apteka w Brzesku.

Apteka w Szezurowej.

Punkt lekarski i dentystyczny w starym budynku Szkoły Podstawowej w Paleśnicy.

„Dziewczęta w bieli” – brzeskie pielęgniarki w pochodzie 1 Maja.

Brzesko ma nowy plac targowy

24 września 1974 r. po raz pierwszy targ odbył się już na nowym, do tego celu przystosowanym placu. Usytuowany on został na wykupionych przez miasto gruntach prywatnych, w tyle za Ogrodem Jordanowskim. Dojazd od strony ulicy Obrońców Stalingradu. Dojście także od placu Kazimierza Wielkiego.

Cały plac został utwardzony betonowymi płytami, a na nie położono pokrycie bitumiczne. Plac posiada wodę oraz urządzenia sanitarne. Jest wystarczająco rozległy na rozmieszczenie straganów oraz stoisk na wszelkiego rodzaju produkty rolne i artykuły przemysłowe a także inne wyroby potrzebne ludności miejskiej i wiejskiej.

Po urządzeniu tego placu i oddaniu go do użytku skończyły się utyskiwania zarówno wystawiających, jak i kupujących towary i artykuły rolne. Po zlikwidowaniu targów na placu Kazimierza Wielkiego inaczej zwanego rynkiem Siennym prowizoryczne targi odbywały się na bardzo szczupłym placu przy bloku mieszkalnym PZGS na Placu Zwycięstwa, a częściowo na targowicy, gdzie wydzielono do tego celu odpowiednie miejsce. Do czasu przygotowania nowego placu targowego musiano więc znosić trudności i niewygody.

Targi w Brzesku gromadzą sprzedających i kupujących nie tylko z terenu naszego powiatu, ale również z powiatów sąsiednich, a nawet z innych województw.

Targi w Brzesku odbywają się jak dawniej we wtorki i piątki, z tym, że większy jest zawsze targ we wtorki.

Konieczność urządzenia nowego placu targowego wynika z tego powodu, że plac Kazimierza Wielkiego przebudowywany jest na plac, gdzie odbywać się będą manifestacje, zebrania i wiece pod gołym niebem.

Na nowym placu targowym ustawione będą stałe stragany – budki poszczególnych gminnych spółdzielni, w których sprzedawane będą wyroby tekstylne, obuwie oraz stragany prywatne z wyrobami galanterijnymi. Nadto są sprzedawane wyroby wikliniarskie, drobne narzędzia rolnicze, wyroby drewniane gospodarstwa domowego, ludowe zabawki dla dzieci, powrozy, wyroby ceramiczne. Nadto oczywiście jarzyny, nabiał, jaja, w lecie jagody i grzyby, owoce, kwiaty, sadzonki roślin, pieczywo. Tu, jako osobliwość wyłącznie naszego powiatu, wymienić należy sprzedaż bułek zwanych „kukiełkami” albo „uszwiankami”. Wypiekaniem i sprzedażą tych „kukiełek” zajmowały się mieszkanki wsi Uszew w naszym powiecie. Dawniej sprzedawczyń było wiele, a „kukiełki” rozwożono po wszystkich okolicznych targach i jarmarkach oraz odpustach, teraz jest już tylko jedna gospodyni i sprzedawczyni, która podtrzymuje tradycję tego pieczywa.

Plac Kazimierza Wielkiego w Brzesku nazywany też placem Siennym, gdzie odbywały się targi, obecnie w przebudowie na plac manifestacji.

Sprzedaż wyrobów z wikliny.

Tymczasowy plac targowy urządzony przy bloku mieszkalnym PZGS przy Placu Zwycięstwa. Sceny targowe. Sprzedaż warzyw.

Jedyna i zapewne ostatnia gospodyni trudniąca się wypiekiem i sprzedażą na targu „kukielek” czyli „uszwianek”.

Sprzedaż kwiatów.

Ogólny widok placu targowego.

Dodać należy, że dawniej place targowe w Brzesku administrowane były przez władze miejskie, które pobierały od sprzedających i także od furmanek specjalne opłaty targowe. Obecnie nowy plac targowy został oddany w administrację Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska Okocim w Brzesku. Spółdzielnia administruje placem i targowicą na własny rachunek, pobierając od sprzedających na placu, furmanek i samochodów odpowiednie opłaty.

Sto lat Banku Spółdzielczego w Brzesku

28 września 1974 roku Bank Spółdzielczy w Brzesku obchodził setną rocznicę swego istnienia. Z tej okazji w Pawilonie okocimskim odbyło się uroczyste posiedzenie władz Banku i jego działaczy z udziałem zaproszonych gości. Na uroczystość jubileuszową przybyli: wiceminister Przemysłu Spożywczego i Skupu, mgr Wincenty Zydróń,

inż. Stanisław Maślak I sekretarz KP PZPR, Jan Szczepaniec naczelnik powiatu, prof. dr hab. Franciszek Kolbusz – prezes Rady Naczelnej CZ SOP z Warszawy, mgr Jerzy Andrzejewski, dyr. Woj. Oddziału SOP w Krakowie, mgr Andrzej Gilarski, wiceprezes Centralnego Zarządu SOP, mgr Władysław Widak, zastępca dyrektora Wojewódzkiego Oddziału SOP, mgr Edward Biernacki, sekretarz organizacji partyjnej przy Oddziale Wojewódzkim SOP, Zdzisław Doniec, naczelnik Oddziału Kredytów i Oszczędności WO SOP, mgr Mieczysław Batko, przew. Rady Oddziału Woj. SOP.

W uroczystości wzięli też udział długoletni działacze Banku Spółdzielczego i podległych placówek z dyrektorem Adamem Dzierwą. Byli też przedstawiciele bratnich organizacji spółdzielczych współpracujących z Bankiem, a wśród nich Janina Hnatowicz – prezes Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Brzesku, radna WRN, przew. Zarządu Pow. Ligi Kobiet. Byli obecni działacze SOP z terenu województwa krakowskiego.

Uroczystemu posiedzeniu przewodniczył inż. Kazimierz Brzeski, długoletni sekretarz Rady i członek Zarządu Banku.

Referat, obrazujący rozwój Banku i jego działalność na przestrzeni stu lat, wygłosił dyrektor Banku – Adam Dzierwa.

Bardzo serdeczne przemówienia powitalne, w których życzyli Jubilatowi dalszych wielu lat owocnej działalności, wygłosili: wiceminister mgr Zydrzeń, wiceprezes Centralnego Zarządu SOP, mgr Gilarski, inż. Stanisław Maślak, I sekretarz KP PZPR.

Z okazji setnej rocznicy Bank Spółdzielczy w Brzesku nagrodzony został Złotą Odznaką i dyplomem *Za Zasługi dla Ziemi Krakowskiej*, którą wręczył naczelnik powiatu – Jan Szczepaniec. Podczas uroczystego posiedzenia szereg działaczy spółdzielczych z terenu województwa krakowskiego udekorowano wysokimi odznaczeniami lub wyróżniono okolicznościowymi medalami i dyplomami.

Krzyże Kawalerskie Orderu Odrodzenia Polski otrzymali: Stanisław Dej – dyrektor Banku Spółdzielczego w Andrychowie, Zdzisław Gruber – dyrektor Banku w Suchej Beskidzkiej, Jan Martyka – dyrektor Banku w Jordanowie.

Złote Krzyże Zasługi otrzymali: Władysław Lichoń – kierownik Banku Spółdzielczego w Gdowie, Józef Pietrucha – kierownik Banku w Łukowicy, Józef Siudut – prezes Zarządu Banku Spółdzielczego w Borzęcinie.

Brązowymi Krzyżami Zasługi udekorowano 9 osób. Pięciu działaczy z terenu województwa otrzymało Medale XXX-lecia PRL.

Pamiątkowe medale wybite z okazji sesji naukowej, odbytej w czerwcu 1974 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim, a poświęconej działal-

Nowy plac targowy w Brzesku przy ul. Obrońców Stalingradu podczas wtorkowego targu.

Sprzedż jarzyn.

Sprzedż powozów i uprzęży.

ności społecznej Franciszka Stefczyka, założyciela kas spółdzielczych, otrzymali – wiceminister Wincenty Zydrzeń, I sekretarz KP PZPR inż. Stanisław Maślak, naczelnik powiatu Jan Szczepaniec, dyrektor Banku Spółdzielczego, Adam Dzierwa oraz zasłużeni działacze: inż. Kazimierz Brzeski, Stanisław Strączek z Okocimia, Jan Gurgul.

W czasie uroczystości jubileuszowej wystąpił z częścią artystyczną chór nauczycielski z Brzeska oraz kapela ludowa z Jaworska. Uroczystość zakończyło spotkanie towarzyskie.

Maślnice, sita, krzesła, zabawki i inne wyroby z drewna.

Tu sprzedaje się garnki gliniane i grabie.

Taczki, miotły brzozone, zabawki drewniane, wyroby z wikliny.

Tu sprzedawane jest obuwie, fartuszek i... no sam czytelniku widzisz co.

Dzisiejszy Bank Spółdzielczy w Brzesku ma bogatą historię. Zachowane – chociaż nie w pełni – dokumenty wskazują na niejako cztery okresy jego działalności.

Pierwszy okres obejmuje lata od założenia w roku 1874 do 1918. Na przestrzeni pierwszych 44 lat Towarzystwo Zaliczkowe, bo taką nazwę przyjął teraźniejszy Bank Spółdzielczy, działało w nie najlepszych warunkach, wprost nie sprzyjających rozwojowi tej instytucji. Był to przecież okres pod zaborem austriackim. Okres drugi, 21 lat, to działalność Banku od roku 1918 do wybuchu drugiej wojny światowej w 1939 roku. Okres trzeci, to lata okupacji hitlerowskiej, okres stosunkowo krótki, ale jakże tragiczny dla całego naszego narodu. I czwarty okres – po wyzwoleniu – obfitujący w wiele zmian organizacyjnych, prawnych i finansowych, okres pełnego rozwoju tej ważnej dla życia wsi placówki spółdzielczej.

W roku 1947 następuje zmiana nazwy, dotychczasową nazwę Towarzystwo Zaliczkowe zastępuje nazwa Bank Spółdzielczy. I chociaż w roku 1950 nazwę znowu zmieniono na Gminna Kasa Spółdzielcza, to w roku 1960 przywrócono poprzednią nazwę Bank Spółdzielczy. Zmiany te nie miały wpływu na samą działalność Banku, placówka ta rozwijała się coraz bardziej, stając się już instytucją wprost niezbędną w życiu wsi brzeskiej.

Reforma bankowa w 1949 roku dała podstawę do przejęcia agend nie tylko Towarzystwa Zaliczkowego, ale także okolicznych kas Stefczyka, a w szczególności kas w Brzesku – Brzezowcu, Okocimiu, Jasieniu, Jadownikach, Szczepanowie, Uszwi, Gnojniku, Dębnie, Porąbce Uszewskiej, Gosprzydowej.

W chwili zarejestrowania w Sądzie w Krakowie pod liczbą 349 – a miało to miejsce dnia 24 lutego 1874 roku – pełna nazwa Jubilata brzmiała: Towarzystwo Zaliczkowe w Brzesku, Spółdzielnia z Nieograniczoną Poręką. Siedzibą Spółdzielni według rejestracji jest miasto Brzesko, ulica Kościuszki.

Obecnie Bank Spółdzielczy w Brzesku posiada własny budynek przy ul. Kościuszki 3. Nieruchomość ta została zakupiona w roku 1904 za 24.000 koron. Dochował się akt kupna-sprzedaży, dokument notarialny opatrzony numerem L.R.1583. Na akcie tym naklejony jest stempel wartości jednej korony z podobizną cesarza Austrii Franciszka Józefa. Kontrakt ten zaczyna się od zdania: „Dziato się w Galicji w Brzesku przed podpisanym notariuszem dnia 10 grudnia 1904 roku. Przedemną doktorem Stanisławem Wisłockim c. k. Notariuszem w Brzesku stają znani mi osobiście do działań prawnych zdolni, pani Ludwika z Planetów Bobakowa i jej syn pan Zygmunt Bobak, właściciele realności w Brzesku zamieszkali – Wielmożny Roman Niwicki dyrektor Towarzy-

stwa Zaliczkowego w Brzesku zamieszkały i Wielmożny dr Kazimierz Baltaziński, właściciel dóbr w Jasieniu, w Jasieniu zamieszkały, dwaj ostatni jako dyrektorowie i firmanci Towarzystwa Zaliczkowego w Brzesku, imieniem tegoż Towarzystwa działający – i zeznają wobec mnie następujący kontrakt kupna i sprzedaży.”

Należałoby przyjąć, że wyżej wymienione osoby reprezentujące b. Towarzystwo Zaliczkowe, były współzałożycielami tej placówki, która swój statut oparła na Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowej kas Reiffeisena. W byłym zaborze austriackim istniał już bowiem ten typ kas. Twórca Kas Stefczyka – tak bardzo popularnych później w Galicji – założył pierwszą taką kasę w roku 1889 w Czernichowie pod Krakowem.

Budynek Banku został w roku 1971 poddany kapitalnemu remontowi, modernizacji pomieszczeń biurowych, które równocześnie zostały wyposażone w funkcjonalne urządzenia biurowe, a w najbliższym czasie zaczną funkcjonować nowoczesne maszyny do księgowania, co znacznie usprawni pracę.

Należy jednak zaznaczyć, że podczas remontu budynek Banku został pozbawiony zewnętrznego wystroju secesyjnego, co spotkało się z protestem części mieszkańców miasta.

W pierwszych trzech okresach działalności było Towarzystwo Zaliczkowe nie miało należytych warunków rozwoju i borykało się z wieloma trudnościami, głównie finansowymi.

Brak było własnych środków obrotowych na działalność kredytową. Terenem działalności było miasto Brzesko, liczące w tym czasie niewiele ponad 2 tysiące mieszkańców. Później było nieco lepiej, gdy teren działalności Towarzystwa rozciągnął się na cały powiat. Przez 70 lat działalności byłego Towarzystwa nie zatrudniało ono więcej niż 3 pracowników.

Szczególnie ciężkie dla Towarzystwa Zaliczkowego były lata okupacji. Budynek zajęty władze okupacyjne, a działalność Towarzystwa ograniczała się do ściągania udzielonych pożyczek, udzielania w miarę posiadania środków finansowych, głównie pracownikom umysłowym i to w niewielkiej wysokości pożyczek do 500 zł. Również w latach przed drugą wojną światową na skutek kryzysu gospodarczego, działalność Towarzystwa została mocno ograniczona. Można to łatwo wywnioskować ze sprawozdania do bilansu Towarzystwa Zaliczkowego w roku 1938.

Oto fragment tego sprawozdania: „W roku ubiegłym agendy Towarzystwa znowu znacznie się zmniejszyły. Na ten stan wpłynął fakt dalszej redukcji kredytu w Banku Gospodarstwa Krajowego. Następnie wskutek alarmów wojennych, we wrześniu b.r. zostało dużo składek wycofanych; i tak np. liczba członków z 2.141 w roku 1930 zmalała do liczby 351. Wkłady te mimo usilnych starań dyrekcji w bardzo małej mierze wróciły, gdyż w Brzesku są dwie kasy konkurencyjne, a to PKO i KKO, które posiadają tak zwane bezpieczeństwo pupilarne i więcej zainteresowanych do siebie ściągają. Mimo trudnego położenia Towarzystwo terminowo wypłaca wypowiedziane wkłady i terminowo realizuje swe bankowe zobowiązania. Ze względów oszczędnościowych dyrekcja zredukowała personel biurowy o jedną siłę.”

I jeszcze jeden wyciąg z opisu do bilansu, na dzień 31 grudnia 1944 roku: „rok sprawozdawczy 1944 był dla Towarzystwa rokiem złym. Działania wojenne dozwoliły na prawidłową działalność tylko w połowie roku. W drugiej połowie tylko wegetowaliśmy. Pozbawieni przez wojska niemieckie lokalu, a przez zajęcie całej kamienicy również ponieśliśmy straty w czynszach. Nie mając lokalu, ograniczyliśmy się tylko do załatwiania bieżących koniecznych spraw. Nastąpił spadek wkładów oszczędności, spadek udzielonych pożyczek”. Oczywiście okupantowi nie zależało na dobrej działalności Towarzystwa – wręcz przeciwnie.

Ciekawy obraz dają liczby z działalności Banku w latach 1925, 1935, 1945, 1955, 1965 i na dzień 30 czerwca 1974 r. [tabela poniżej].

Fundusze własne – podstawa prawidłowej działalności Banku wynosiły odpowiednio: w roku 1925 – 20 tys. zł., 1935 r. – 146 tys. zł., 1945 r. – 94 tys. zł., 1955 r. – 21 tys. zł., 1965 r. już 13.500 tys. zł., w roku 1974 (na 30 kwietnia) – 53 mln zł.

Istotą dobrej działalności Banku jest posiadanie własnych środków pieniężnych miejscowego pochodzenia, głównie wkładów oszczędnościowych na działalność pożyczkową i inne cele płatnicze. Od wielu lat Bank nie korzysta już z kredytów państwowych na te cele, posiadając w nadmiarze środki własne, a ten nadmiar w wysokości ostatnio 22 mln. zł ulokował w NBP na korzystnym oprocentowaniu.

Ta owocna działalność jest wynikiem nie tylko sprawnego i mądrego kierownictwa Banku, ale też pomocy, jaką Bank otrzymuje od władz politycznych i administracyjnych powiatu a także własnych władz zwierzchnich.

Lata	1925	1935	1945	1955	1965	1974
Liczba członków	1.450	1.939	504	3.000	6.400	5.400
Udzielone pożyczki	39 tys.	145 tys.	93 tys.	584 tys.	15.240 tys.	39 mln
obroty	1.220 tys.	420 tys.	490 tys.	412 mln	1.340 mln	2.300 mln

Obecnie na terenie powiatu działa 7 banków spółdzielczych z tym, że największym jest właśnie Bank Spółdzielczy w Brzesku. Swoim działaniem obejmuje on teren 30 wsi i miasto Brzesko. Teren ten zamieszkuje 45% ludności całego powiatu, a więc około 45 tys. ludzi.

Główna działalność Banku, to udzielanie pożyczek dla rolnictwa, rzemiosła, obsługa ratalnej sprzedaży na zasadzie obowiązujących w tej mierze przepisów. Drugim kierunkiem działalności jest prowadzenie wkładów oszczędnościowych i w tym względzie Bank współdziała z 11 urzędami pocztowymi. Aktualnie Bank wydał ponad 6 tys. książeczek oszczędnościowych, na których członkowie ulokowali ponad 53 mln zł. Jest to niewątpliwy wyraz zaufania, jakim oszczędzający darzą Bank Spółdzielczy. Z tego tytułu oszczędzającym dopisano ponad 1.800 tys. zł. odsetek. Pod tym względem Bank Spółdzielczy w Brzesku zajmuje czołowe miejsce wśród podobnych Banków na terenie województwa krakowskiego. Należy dodać do tego, że oszczędzający wylosowali ostatnio dwa samochody i 2 ciągniki.

Bank Spółdzielczy w Brzesku prowadzi pełną obsługę kasową trzech Spółdzielni Samopomoc Chłopska to jest: Dębno, Okocim, Szczepanów, a nadto w zakresie obrotu pieniężnego z usług Banku korzystają: 31 kółka rolnicze i Powiatowa Spółdzielnia Ogrodnicza, na rzecz której Bank organizuje każdego roku 8-10 punktów kasowych na okres skupu owoców i warzyw. Z usług Banku korzysta nadto 70 innych jednostek gospodarki uspołecznionej i osoby prywatne. Bank prowadzi także obsługę finansową budżetów trzech gmin. Aby należycie wypełniać te zadania, Bank posiada swe oddziały w Dębnie, Gnojniku, Szczepanowie oraz stały punkt kasowy przy GS Okocim.

Oprócz zwykłej działalności kredytowej i gromadzenia oszczędności Bank Spółdzielczy w Brzesku rozwija działalność społeczno-wychowawczą. W tym zakresie współpracuje z Towarzystwem Wiedzy Powszechnej, pokrywając koszty prowadzonych przez to Towarzystwo szkoleń i kursów oświatowych.

Od szeregu lat Bank patronuje organizowanym co roku międzyszkolnym rozgrywkom w piłkę nożną młodzieży szkół podstawowych o puchar Banku Spółdzielczego. Opiekuje się także 13 szkolnymi kasami oszczędności, co ma duże znaczenie wychowawcze. Młodzież gromadzi każdego roku na swoich książeczkach oszczędności na kwotę około 150 tys. zł uzyskaną ze sprzedaży makulatury, złomu, flaszek, nasion itp. Osobny bilans osiągnięć posiada zespół pracy kobiet działający przy Radzie Banku. Urządza on różnego rodzaju konkursy w zakresie uprawy warzyw, krzewów owocowych, uprawy doświadczalnych poletek, higienizacji wsi, kursów gotowania, szycia, kursów oświatowych.

Tak piękny i dynamiczny rozwój Banku Spółdzielczego w Brzesku możliwy był dzięki stworzeniu odpowiednich, korzystnych warunków działalności dla tego rodzaju instytucji. Jest to zasługa również ofiarnych działaczy społecznych i pracowników Banku. Takich działaczy i pracowników Bank miał wielu. W okresie okupacji, niezwykle trudnym dla Banku, a także w pierwszych miesiącach po wyzwoleniu prawdziwym opiekunem i przyjacielem Banku Spółdzielczego był nasz krajan, obecny wiceminister Przemysłu Spożywczego i Skupu, mgr Wincenty Zydróż, który bezinteresownie włożył wiele starań i pracy w utrzymanie, a później w rozwój tej placówki. Wielkie zasługi dla Banku posiada obecny jego dyrektor – Adam Dzierwa, kierujący Bankiem po roku 1947, znajdujący oprócz tego czas i siły na pracę społeczną w charakterze, poprzednio długoletniego radnego Powiatowej Rady Narodowej, a obecnie, radnego Miejskiej Rady Narodowej, prezesa Zarządu Powiatowego Związku Bojowników o Wolność i Demokrację i członka wielu innych organizacji społecznych.

Do dużego rozwoju Banku przyczynili się także m.in.:

– inż. Kazimierz Brzeski, od 1945 roku członek Zarządu tej Spółdzielni, wielce zasłużony również dla rozwoju rolnictwa w powiecie,

– Jan Gurgul z Porąbki Uszewskiej, b. długoletni działacz Kas Stefczyka, pierwszy prezes Rady Banku,

– Jan Borecki z Brzeska – od kilku lat aktualny prezes Rady Banku,

– Stanisław Srączek z Okocimia, b. działacz kas Stefczyka, długoletni członek Rady Banku i przewodniczący, który mimo swoich 90 lat nadal interesuje się żywo tą placówką.

– Jan Chmura z Uszwi, długoletni członek Rady, również jeden z nielicznych już działaczy b. kas Stefczyka,

– Kazimierz Wawryka z Jadownik, długoletni sekretarz Rady,

– Stanisław Fikas, długoletni działacz spółdzielczy, kierownik oddziału Banku Spółdzielczego w Dębnie.

Do rozwoju Banku Spółdzielczego w Brzesku przyczyniły się także kobiety:

– Aleksandra Bogusz, członek komisji i przewodnicząca zespołu pracy kobiet przy Radzie Banku,

– Zofia Barczak – kasjerka od 1946 roku, odznaczona ostatnio za zasługi dla Banku – Medalem XXX-lecia PRL,

– Teresa Poręba, główna księgowa, długoletni pracownik spółdzielczy, odznaczona Brązowym Krzyżem Zasługi,

– Stefania Boryczko, kasjerka w oddziale Banku w Dębnie, mająca za sobą 22 lata wzorowej pracy,

– Janina Bączek, starsza księgowa, długoletnia wzorowa pracownica.

Aktualnie Bank Spółdzielczy w Brzesku zatrudnia 25 pracowników umysłowych, wszyscy o wysokich kwalifikacjach i umiejętnościach. Jest jedną z 65 spółdzielni tego rodzaju w kraju, a drugą w naszym województwie, które obchodzą do roku 1975 sto lat swojej działalności. Po Banku w Dąbrowie Tarnowskiej – założonym w roku 1870 – najstarszym w województwie krakowskim jest właśnie Bank Spółdzielczy w Brzesku.

IV międzynarodowy plener malarski w Czchowie

Od 18 września 1974 r. trwał IV międzynarodowy plener malarski w Czchowie. Wzięło w nim udział 26 malarzy artystów z Polski i z zagranicy. Dnia 9 września, w sali Powiatowego Domu Kultury w Jadownikach, otwarto wystawę prac. Wybranie Czchowa na ten plener było wyróżnieniem tej pięknej i bardzo starej miejscowości o bogatej historii, a także jego najbliższych okolic, które są również bardzo piękne.

Nabór siostr PCK

Oddział Powiatowy Polskiego Czerwonego Krzyża prowadzi nabór siostr PCK. Organizowany jest kurs 4-miesięczny po ukończeniu którego Zarząd PCK zapewnia pracę w Punkcie Opieki nad chorym w domu. Na kurs przyjmowane są kobiety w wieku od 18 do 55 lat, mogą być też rencistki.

XXX lat MO i SB

5 października 1974 roku, w sali kina Bałtyk, odbyła się uroczysta akademie z okazji XXX-tej rocznicy powołania Milicji Obywatelskiej i Służby Bezpieczeństwa. Na akademię przybyło kierownictwo Komitetu Powiatowego PZPR z I sekretarzem Stanisławem Maślakiem, Powiatowego Komitetu ZSL z sekretarzem Bolesławem Wodą, przedstawiciele PK SK, Frontu Jedności Narodu, władz administracyjnych powiatu z naczelnikiem powiatu Janem Szczepańcem, kierownictwo Komendy Powiatowej MO z komendantem Dziukiem, przedstawiciele Komendy Wojewódzkiej MO, zakładów pracy z Brzeska i powiatu, młodzieży oraz liczni mieszkańcy miasta Brzeska i powiatu.

Po zagajeniu akademii przez naczelnika powiatu, Jana Szczepańca, przemówienie okolicznościowe wygłosił I sekretarz KP PZPR Stanisław Maślak. Po nakreśleniu drogi, jaką przeszedł nasz naród w ciągu 30 lat oraz roli Milicji Obywatelskiej i Służby Bezpieczeństwa w utwalaniu władzy ludowej oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, przekazał funkcjonariuszom MO i SB życzenia dalszej owocnej pracy oraz zdrowia i szczęścia osobistego i rodzinnego.

100 lat Banku Spółdzielczego w Brzesku. Pierwsza i obecna siedziba Banku Spółdzielczego przy ul. Kościuszki, po kapitalnym remoncie.

Uroczyste jubileuszowe zgromadzenie władz i członków Banku w sali Pawilonu okocimskiego: przemawia mgr Andrzej Gilarski, wiceprezes Centralnego Zarządu Spółdzielni Oszczędnościowo Pożyczkowych w Warszawie. Obok siedzi długoletni i bardzo zasłużony dla rozwoju Banku, jego dyrektor – Adam Dzierwa.

Zgromadzenie prowadzi i przemawia członek Zarządu banku, inż. Kazimierz Brzeski. Po jego prawej stronie, w okularach, Wincenty Zydrzeń, wiceminister Przemysłu Spożywczego i Skupu, tutejszy krajan. Po lewej, I sekretarz KP PZPR, Stanisław Maślak.

Następnie odbył się podniosły moment dekoracji wysokimi odznaczeniami państwowymi. Krzyże Kawalerskie Orderu Odrodzenia Polski otrzymali: por. MO Bronisław Krawczyk, ppr. rez. Franciszek Kociołek, st. sierż. Stanisław Bartosik, st. sierż. Lucjan Maciaś, st. sierżant Mieczysław Miszczyk. Odznaki 20 lat w Służbie Narodu otrzymało 5

Jedno z Walnych Zebrań Statutowych członków (przedstawicieli) SOP w Brzesku. Przewodniczący, dr Franciszek Mleczko, poseł do Sejmu PRL.

Ideę oszczędzania w Spółdzielniach Oszczędnościowo – Pożyczkowych (SOP) propaguje również młodzież szkolna. W propagandowym pochodzie młodzież szkolna w Borzęcinie Górnym.

funkcjonariuszy MO. Brązowymi odznakami *Za wzorową służbę w ochronie porządku* udekorowanych zostało 8-miu funkcjonariuszy MO.

Młodzież wręczyła odznaczonym kwiaty i złożyła gratulacje. Na zakończenie części oficjalnej przemówienie wygłosił komendant powiatu MO – Adolf Dziuk. Dziękując za pomoc i poparcie oraz zaufanie, jakie organa MO i SB otrzymują od partii i innych organizacji politycznych, od władz administracyjnych i od społeczeństwa, zapewnił, że organa MO i SB swoją pracą i postawą nie zawiodą pokła-

danych w nich nadziei i wypełnią swe obowiązki jak najbardziej sumiennie. Z okazji XXX-tej rocznicy powołania MO i SB złożył także serdeczne życzenia funkcjonariuszom MO, weteranom i ich rodzinom.

Zgodnie z programem obchodów XXX-tej rocznicy MO i SB w ciągu października 1974 r. odbyły się w Brzesku i powiecie różne imprezy. Kino Bałtyk wyświetlało filmy: „Milczące ślady”, „Rok pierwszy”, „Hasło Korn”, „Zbrodniarz, który ukradł zbrodnię”, „Brylanty Pani Zuzy”.

Dnia 6 października w Białolinach Szlacheckich na budynku stacyjnym PKP odsłonięto tablicę pamiątkową, a licznie zebrani mieszkańcy gminy Dębno, uczcili pamięć poległych w naszym powiecie funkcjonariuszy MO. 20 października odbyła się w Grabnie, gmina Wojnicz uroczystość nadania nowo zbudowanej szkole podstawowej imienia generała Franciszka Józwiaka, pseudonim Witold.

W ciągu października zasłużeni funkcjonariusze MO odbywali spotkania z młodzieżą szkół średnich oraz z pracownikami większych zakładów pracy na terenie miasta i powiatu.

W dniach 11,12,13 października odbył się po raz trzeci tzw. rajd kwiatów po najpiękniejszych terenach turystycznych naszego powiatu zakończony w Czchowie. Rajd ten odbywał się pod hasłem „Funkcjonariusze MO i SB w służbie Narodu”.

Z działalności Powiatowego Domu Kultury

Powiatowy Dom Kultury z siedzibą w Jadownikach rozwija coraz szerszą działalność. Ostatnio organizuje kursy języków: rosyjskiego, angielskiego, niemieckiego. Odpłatność za kurs wynosi 360 zł. – 64 godziny zajęć. Kursy prowadzone są w sali Domu Nauczyciela w Brzesku. Natomiast w Jadownikach prowadzony jest kurs tańca towarzyskiego – opłata za 30 godzin wynosi 80 zł. Prowadzona jest też sekcja rytmiki dla dzieci za opłatą 50 zł miesięcznie.

Werbunek do prac wykopkowych

Dyrekcja Rolniczego Zakładu Doświadczalnego Akademii Rolniczej prowadzi akcję werbunkową robotników do prac przy wykopkach. Oferuje wynagrodzenie w wysokości 15 zł. za godzinę plus posiłek podczas pracy w polu.

Brzeska organizacja Ligi Ochrony Przyrody wzmacnia swoje szeregi

Brzeska organizacja LOP, świadoma swoich celów i zadań wynikających ze stałego wzrostu zagrożenia przyrody i środowiska człowieka – rozwija coraz szerszą działalność, tworząc nowe placówki terenowe. Zarząd Powiatowy może pochwalić się w ostatnim roku sukcesami w zwiększaniu liczby kół i członków. W chwili obecnej pożyteczną działalność w zakresie ochrony przyrody prowadzą: 56 szkolnych kół liczących 4.430 członków a także kilkanaście kół członków dorosłych. Szczególnie powitać należy z uznaniem utworzenie 10-ciu gminnych kół LOP. Jedynie tylko nie udało się do tej pory zorganizować kół w gminie Brzesko oraz w samym mieście. Niektóre jednak koła nie przejawiają większej działalności. Do takich należą: Koło LOP przy Wydziale Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu, przy Wydziale Oświaty, Wychowania i Kultury oraz przy Wydziale Zagospodarowania Przestrzennego, Urbanistyki i Komunikacji Urzędu Powiatowego. Brak w ogóle kół w zakładach przemysłowych naszego miasta i powiatu. A szkoda – bo więcej lub mniej, ale zawsze zakłady przemysłowe przyczyniają się do zanieczyszczenia i działalność LOP w takich zakładach byłaby bardzo pożyteczna.

Nie mają też kół szkolnych niektóre szkoły zawodowe w mieście i powiecie. Tymczasem obserwuje się, że część młodzieży szkolnej szkół zawodowych wykazuje brak większej troski lub całkowitą obojętność na sprawy ochrony przyrody. Nakazem chwili jest więc zorganizowanie takich kół w większych zakładach pracy i w szkołach zawodowych.

Najbliższym zadaniem Zarządu Powiatowego jest także inwentaryzacja drzew – zabytków przyrody i pomników przyrody nieożywionej. Akcję tę zamierza się przeprowadzić przy pomocy szkolnych i gminnych kół. Chodzi o wpisanie do rejestru takich drzew, które według odpowiednich kryteriów są pomnikami przyrody, oznakowanie tych drzew i objęcie ich ochroną. Na konieczność taką wskazują także interwencje niektórych świadomych obywateli przeciwko wycinaniu starych drzew, będących niewątpliwie pomnikami przyrody.

W roku bieżącym na terenie powiatu brzeskiego, a mianowicie w miejscu zwanym Biała Góra w gminie Zakliczyn miała miejsce uroczystość wpisania do rejestru tysięcznego pomnika przyrody na terenie województwa krakowskiego – 600-letniej lipy.

Powiatowe zawody strzeleckie

20 października 1974 roku w Brzesku odbywały się powiatowe zawody strzeleckie. Startowało 8 drużyn z najlepszych kół przy zakładach pracy, a mianowicie: przy Browarze Okocim, Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym AR, Spółdzielni Nowość, Powiatowym Związku Kółek Rolniczych, Cechu Rzemiosł Różnych, Urzędzie Powiatowym w Brzesku, Wojewódzkiej Spółdzielni Transportu Wiejskiego oddział w Brzesku, a także przy Powiatowym Biurze Geodezji i Urzędzeń Rolnych.

Mimo bardzo złych warunków atmosferycznych zawody stały na dobrym poziomie. Pierwsze miejsce zajęło Koło LOK przy Browarze i temu Kołu przypadł puchar naczelnika powiatu. Drugie miejsce zajęła reprezentacja młodego Koła Ligi Obrony Kraju przy Urzędzie Powiatowym, a trzecie zajęło Koło LOK przy Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym.

Indywidualnie zwyciężyła Irena Wojtas z Koła przy Browarze. Na wyróżnienie zasługuje 12-letni zawodnik Koła przy Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym AR – Wojciech Mayer, który ogólnie zajął piąte miejsce na 24 startujących zawodników.

Wzorowym organizatorem zawodów było Koło LOK przy Urzędzie Powiatowym. Koło to rozwija się coraz lepiej dzięki dobrej pracy takich działaczy jak: prezes Koła Tadeusz Babicz oraz mgr Paweł Żak, mgr Krężolek, mgr Bartosz.

Powiatowe Zawody Strzeleckie w Brzesku. Drużyny na stanowisku.

Powiatowe Zawody Strzeleckie w Brzesku. Naczelnik powiatu, Jan Szczepaniec wręcza puchar przechodni (fot. Paweł Żak).

Wręczenie dyplomu drużynie Urzędu Powiatowego w Brzesku.
Wręcza kierownik Biura Zarządu Powiatowego LOK.

(fot. mgr Paweł Żak).

Setna rocznica urodzin

26 października 1974 roku mieszkaniec Jadownik, aktualnie najstarszy obywatel w powiecie – Jan Mach, obchodził setną rocznicę swoich urodzin. Urodził się dnia 26 października 1874 roku jako syn Mateusza i Marii Grzyb. Był stróżem szkolnym w Jadownikach. Mimo podeszłego wieku trzyma się bardzo dobrze. W uroczystości jubileuszowej w domu Jubilata oprócz najbliższej rodziny wzięli udział przedstawiciele powiatu i gminy: zastępca naczelnika powiatu – mgr Józef Rosa, Jan Zachara – zastępca naczelnika miasta Brzeska, Anna Chu-

dyma – kierownik USC w Brzesku, Zofia Jurgała – sekretarz gminy Brzesko, a także przedstawiciele Wydziału Zdrowia i Ośrodka Opieki Społecznej.

Przybyli też przedstawiciele społeczeństwa Jadownik, uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 w Jadownikach. Wszyscy składali Jubilatowi serdeczne życzenia dalszych długich lat życia w czerstwym zdrowiu, a on sam dzielił się z obecnymi wspomnieniami ze swego życia. Były kwiaty i upominki, a podczas uroczystości przygrywała kapela ludowa Gminnego Ośrodka Kultury.

Plenum KP PZPR

29 października 1974 roku odbyło się plenarne posiedzenie Komitetu Powiatowego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Omawiano problemy związane z intensyfikacją produkcji rolniczej na terenie powiatu. Mimo nie sprzyjającej pogody rolnicy powiatu brzeskiego uzyskali w tym roku dość wysokie plony zbóż. Oceniono, że najwyższą kulturę rolną popartą odpowiednio dobrymi wynikami produkcyjnymi wykazują gminy: Dębno, Wojnicz i Zakliczyn. Są też i gminy, gdzie stan gospodarki rolnej nie może zadowolić, jak na przykład Zabawa i Czchów. Daleko jednak – jak oceniono – nawet najlepiej gospodarującym rolnikom do efektów, jakie uzyskało w tym roku Państwowe Technikum Rolnicze w Wojniczu.

Jak stwierdzono podczas plenum, zbyt powoli przyjmują się jeszcze na wsi brzeskiej nowoczesne formy gospodarowania. Korzystne zmiany w strukturze upraw, jakie są już widoczne a także pewne osiągnięcia w hodowli dowodzą, że podnoszenie produktywności gospodarstw jest na dobrej drodze, istnieją jednak przyczyny opóźniające ten proces. Jak dotąd na terenie powiatu istnieje dopiero 180 gospodarstw specjalistycznych, co jest ułamkiem procentu ogólnej liczby gospodarstw w powiecie. Zespołowym formom gospodarowania, uprawom blokowym stoi na przeszkodzie duże rozdrobnienie gruntów. Brak odpowiednich dróg dojazdowych, zbyt mało gruntów zmeliorowanych – to także powody zawężające znacznie możliwości korzystania ze sprzętu mechanicznego, co szczególnie dało się odczuć w tym, tak bardzo mokrym, roku. W czasie obszernej dyskusji omówiono problem właściwej obsługi rolników przez kółka rolnicze i SKR-y. Dotąd występuje powszechne zjawisko, że kółka rolnicze, koncentrując się głównie na transporcie, zaniedbują wykonywanie usług rolniczych. Postulowano także przyspieszenie procesu komasacji oraz domagano się bardziej energicznego stanowiska władz gminnych wobec rolników, z tych czy innych powodów, zaniedbujących gospodarkę. Krytyczne głosy wysuwano także pod adresem struktury zatrudnienia absolwentów szkół rolniczych.

57 rocznica Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej

7 listopada 1974 roku w sali teatralnej Okocimskich Zakładów Piwowarskich odbyła się akademii z okazji 57 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej.

Po części oficjalnej odbyła się część artystyczna w wykonaniu zespołu Powiatowego Domu Kultury.

Organizatorem akademii był Zarząd Powiatowy Towarzystwa Przyjaźni Polsko – Radzieckiej, którego przewodniczącym jest Henryk Płaneta, dyrektor Biura Powiatowej Rady Narodowej.

Pożary nadal niszczą dobytek

Mimo licznych akcji profilaktycznych i apelów kierowanych przez Straże Pożarne do mieszkańców powiatu nadal stwierdza się wzrost liczby pożarów. Główną ich przyczyną jest nieostrożność osób dorosłych i lekceważenie podstawowych przepisów przeciwpożarowych.

Ostatnio miały miejsce pożary: 16 października w Ryłowej, spaleni uległ budynek mieszkalny, 31 października w Woli Przemysłowej spalił się budynek mieszkalny i stodoła, 18 listopada we wsi Wróblowice spaliły się dwie stodoły, 21 listopada w miejscowości Łukanowice wybuchł pożar w Wytwórni Mas Bitumicznych, 25 listopada w miejscowości Perła spaleni uległy: budynek mieszkalny, stodoła, budynek gospodarczy i inwentarski.

Straże Pożarne, jak również powiatowa Komenda, stale wzywają mieszkańców powiatu do zachowania ostrożności i ścisłego przestrzegania wszelkich przepisów przeciwpożarowych.

Wieś Mokrzyńska posiada gaz

Tak, jak to zwykle bywa, nawet wielkie rzeczy mają swój skromny początek. Zaczęło się od tego, że nauczycielka w Szkole Podstawowej w Mokrzyńskach, Teresa Woda w rozmowie z mężem Bolesławem, ówczesnym inspektorem w Wydziale Organizacyjno-Prawnym Prezydium PRN w Brzesku, a późniejszym sekretarzem Powiatowego Komitetu ZSL w Brzesku, podsunęła myśl doprowadzenia do Mokrzyńsk gazu z pobliskiego Brzeska. Było to w roku 1963. Projekt ten został przedstawiony przewodniczącemu Prezydium PRN, Tadeuszowi Bałysowi, który ustosunkował się do niego pozytywnie.

Sprawę przejął w swoje ręce mgr Waław Piechowicz, przewodniczący Powiatowej Komisji Planowania Gospodarczego w Prezydium PRN i bardzo serdecznie zajął się tą sprawą. Ustalono termin zebrania wiejskiego w Mokrzyńskach na dzień 5 maja 1963 roku. Tak ważną bowiem sprawą należało zainteresować całą wieś. Był to okres obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego i w każdej wsi podejmowano czyny społeczne dla uczczenia tego doniosłego Jubileuszu. Na zabranie

do Mokrzyńsk przybył mgr Piechowicz, który przedstawił warunki i udzielił wyjaśnień. Wybrano wtedy Komitet Gazyfikacji wsi Mokrzyńska i oczywiście podjęto uchwałę w tej sprawie.

W skład Komitetu weszli: Tadeusz Koczwarra – jako przewodniczący, Adam Chuchro jako sekretarz, Bronisław Koczwarra – sołtys -jako skarbnik.

Podjęto też uchwałę, że gazyfikację wsi przeprowadzi się czynem społecznym. Udział w nim zgłosiło około 200 mieszkańców wsi.

Założenia oraz dokumentację projektowo-kosztorysową wartości 100 tys. zł. wykonano ze środków społecznych ludności, zaś kosztorys całej inwestycji wynosił 3.300 tys. zł. Ludność zadeklarowała udział po 4.100 zł. od jednego domu oraz całą robocizną niefachową, a więc wykopy, zasypywanie rowów, budowę budynku stacji redukcyjno – pomiarowej.

Udział środków mieszkańców w stosunku do całej inwestycji został skalkulowany do wysokości 50%. Pozostałe środki wieś otrzymała prawie w całości od Okręgowych Zakładów Gazownictwa w Krakowie.

Dnia 7 listopada 1974 roku odbyła się w Mokrzyńskach uroczystość zapalenia znicza gazowego i oddanie do użytku pierwszego etapu budowy gazociągu w Mokrzyńskach. Połowa wsi otrzymała gaz.

Uroczystość miała miejsce w miejscowej Szkole Podstawowej a przybyli na nią: sekretarz KP PZPR, inż. Stanisław Maślak, sekretarz PK ZSL, Bolesław Woda, pochodzący z tej wsi, przewodniczący Prezydium PRN Jan Szczepaniec, przewodniczący Powiatowej Komisji Planowania Gospodarczego mgr Waław Piechowicz oraz przedstawiciele Okręgowych Zakładów Gazownictwa z Krakowa, a także miejscowy Komitet Gazyfikacji i liczni mieszkańcy Mokrzyńsk.

Po części oficjalnej i zapaleniu znicza przed budynkiem szkoły odbyła się część artystyczna w wykonaniu młodzieży szkolnej.

W pierwszym etapie około 100 budynków otrzymało gaz. Gaz otrzymała również szkoła, która równocześnie została zmodernizowana, otrzymując ogrzewanie gazowe.

Inwestycję tę wykonywały dwa przedsiębiorstwa. Gazociąg średnioprężny, to jest od Brzeska do Mokrzyńsk na długości 5.300 m wykonany został przez Przedsiębiorstwo Instal Nowa Huta. Ciągi niskoprężne oraz przyłącza domowe wykonało Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej z Brzeska, kierowane przez dyr. Karola Grocholę. Łącznie położono około 16 tys. metrów bieżących rur w bardzo trudnych warunkach terenowych. Końcowy, drugi etap budowy przewidziany jest na rok 1977.

Przy gazyfikacji wsi Mokrzyńska, oprócz członków Komitetu i ludności, która świadczyła czyny społeczne zasłużyli się: Tadeusz Bałys, przewod-

niczący Prezydium PRN, inż. Stanisław Maślak, sekretarz KP PZPR, Bolesław Woda, sekretarz PK ZSL, mgr Waclaw Piechowicz, przewodniczący Powiatowej Komisji Planowania Gospodarczego, dr Stanisław Turlej, wiceprzewodniczący Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego, mgr Mieczysław Zachara, II-gi wiceprzewodniczący Komisji Planowania Gospodarczego, obydwoj tutejsi krajanie, mgr Hibner, wicedyrektor Okręgowych Zakładów Gazownictwa w Krakowie.

Marszałek Sejmu, Stanisław Gucwa w powiecie brzeskim

27 listopada 1974 roku przebywał w naszym powiecie Marszałek Sejmu PRL, poseł i krajan z ziemi brzeskiej – Stanisław Gucwa.

W godzinach rannych Stanisław Gucwa wziął udział w posiedzeniu Prezydium Powiatowego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego, następnie zwiedził Fabrykę Opakowań Błaszanych, oprowadzany przez dyrektora inż. Zenona Smolińskiego.

W godzinach południowych Marszałek Sejmu odbył w Brzesku spotkanie z aktywnym społeczno – politycznym i gospodarczym. W spotkaniu uczestniczyli też: I sekretarz KW PZPR, Józef Klasa, prezes WK ZSL, Władysław Cabaj i wicewojewoda krakowski, dr Tadeusz Maj.

Dyskusję poprzedziła informacja I sekretarza KP PZPR, inż. Stanisława Maślaka o dorobku i planach rozwoju powiatu. Naczelnicy gmin i obecni na tym spotkaniu działacze oraz przodujący rolnicy mówili o trudnościach i przeszkodach, jakie hamują szybki rozwój rolnictwa, wskazując na konieczność przyspieszenia melioracji gruntów, budowy wodociągów, na brak drobnego sprzętu gospodarskiego. Wspomniano także o tym, że złe drogi nie pozwalają na zastosowanie dużych maszyn rolniczych.

Do problemów tych nawiązał w swym wystąpieniu Marszałek Sejmu, Stanisław Gucwa, wskazując równocześnie, jak w przyszłej pięcioletce, dzięki wyjątkowo dużym nakładom finansowym na rolnictwo będzie można rozwiązywać zamierzenia w rolnictwie. Podkreślał też, że w kierownictwie politycznym istnieje świadomość trudności i problemów dotyczących rolników, co dało początek decyzji o wysokich nakładach finansowych i dużych inwestycjach przygotowywanych na wsi. Wszystkie te zamierzenia mają przyspieszyć produkcję żywności.

I sekretarz KW PZPR, Józef Klasa przedstawił zasadnicze kierunki rozwoju województwa krakowskiego w zakresie rolnictwa, budownictwa mieszkaniowego, usług, oświaty i opieki zdrowotnej, lepszego zaopatrzenia rynku nie tylko w artykuły spożywcze lecz również przemysłowe, które potrzebne są do rozwoju produkcji rolnej i ułatwią życie mieszkańcom wsi.

Wizyta Marszałka Sejmu w naszym powiecie zakończyła się w Wojniczu, gdzie Marszałek i towarzyszące mu osoby obejrzały wspaniałe wyposażone sale Zespołu Szkół Rolniczych, internat i inne obiekty. Wizyta ta była tym bardziej sympatyczna, że Marszałek Sejmu przed blisko 40-tu laty uczęszczał do tej właśnie szkoły, ucząc się jednak, w jakże innych warunkach. Dzisiaj szkoła ta jest jedną z najnowocześniejszych w województwie. Utworzone tutaj centrum szkolenia rolniczego pracuje na zasadzie eksperymentu i dobrze wywiązuje się z zadań szkolenia młodych fachowców, nie tylko dla brzeskiego rolnictwa.

Ziemniaki gniją

Tegoroczne, bardzo mokre lato, a przede wszystkim jesień, bardzo niekorzystnie wpłynęły na jakość plonu ziemniaków. Opóźnione wykopki w bardzo złych warunkach atmosferycznych pogorszyły ten stan. Bulwy były nadmiernie pokryte ziemią, rolnicy mieli trudności z należyтым sortowaniem ziemniaków, a pośpiech w zwózce i bezpośrednie wysypywanie do kopców w tym stanie powodował, że do zbiorów przedostały się ziemniaki nadgniłe. W tym stanie rzeczy służba rolna w gminach zaleca rolnikom przegładnięcie kopców z ziemniakami i podjęcie takich czynności, aby odpowiednio ziemniaki zabezpieczyć do przechowania przez zimę.

W związku z brakiem urodzaju ziemniaków a także warzyw i owoców są trudności w zaopatrzeniu się ludności miejskiej w te płody rolne a ich ceny są dość wysokie.

Powołanie komisji przewidzianych w kodeksie pracy

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 1975 r. Kodeksu pracy – Powiatowa Rada Narodowa na ostatniej sesji powołała dwie komisje: Powiatową Komisję Odwoławczą i Powiatową Komisję Rozjemczą. W skład Powiatowej Komisji Odwoławczej wchodzi 10 członków wybranych spośród kandydatów przedstawionych przez Powiatową Radę Związków Zawodowych. Przewodniczącym tej Komisji został sędzia mgr Edward Szczepanik.

W skład Powiatowej Komisji Rozjemczej wchodzi 15 osób wybranych spośród kandydatów zgłoszonych przez Powiatową Radę Związków Zawodowych oraz naczelnika powiatu.

25 lat Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Brzesku

W bieżącym roku Towarzystwo Wiedzy Powszechnej w Brzesku obchodzi 25-lecie swego istnienia. Początek działalności TWP w województwie krakowskim i w naszym powiecie datuje się od roku 1951. Pierwszym organizatorem TWP w naszym powiecie był mgr Stanisław Maj, który pełnił wtedy obowiązki

kierownika grupy prelegentów do 1955 r. a w latach 1956 do 1963 był prezesem Zarządu Powiatowego TWP. Następnie prezesem do 1970 roku był Franciszek Bal, a od roku 1970 do chwili obecnej prezesem jest ppłk WP Eugeniusz Bogusz. Obowiązki sekretarzy pełnili kolejno: inż. Zbigniew Wyszyński, Jan Burlikowski, Bolesław Mikołajczyk, mgr Jan Makurat i od 1970 do chwili obecnej Wawrzyniec Witowski. Funkcja sekretarza jest bardzo ważna, gdyż właśnie on jest organizatorem całej działalności.

Pierwsze lata działalności TWP w naszym powiecie były trudne, wymagały dużo poświęcenia ze strony prelegentów z uwagi na brak środków komunikacyjnych i bardzo złych dróg, które utrudniały prelegentom dotarcie do poszczególnych miejscowości w powiecie. Często prelegenci pieszo, w trudnych warunkach atmosferycznych, poruszając się złymi drogami, musieli pokonywać znaczne odległości.

Ludność była chłonna wiadomości z różnych dziedzin życia, w tym czasie bowiem środki masowego przekazu nie były jeszcze zbyt rozwinięte, na przykład radio i telewizja.

W pracy TWP pomagały prelegentom i Zarządowi takie instytucje jak Gminne Spółdzielnie Samopomoc Chłopska, Przedsiębiorstwo Ruch, Wydział Oświaty Prezydium PRN oraz Społeczny Komitet Przeciwalkoholowy. Była to pomoc finansowa na opłacenie kosztów podróży prelegentów oraz ich skromne wynagrodzenia.

Zarząd Powiatowy TWP współdziałał ściśle z organizacjami politycznymi i społecznymi jak: KP PZPR, PK ZSL, Związek Socjalistycznej Młodzieży Wiejskiej, z którymi organizowano masowe akcje odczytowe związane z rocznicami, ważniejszymi wydarzeniami w kraju oraz z Dniami Ziemi Brzeskiej.

Wiele pracy TWP poświęcili również kierownicy stałych placówek to jest Uniwersytetów Powszechnych, stałych punktów odczytowych a także kierownicy tzw. „Akcji młodzież”.

W toku swej działalności Zarząd Powiatowy TWP nawiązał bezpośredni kontakt z Północną Grupą Wojsk Radzieckich z okazji rocznicy Armii Radzieckiej, Zwycięstwa nad faszysmem, a także z przedstawicielami Demokratycznej Republiki Wietnamu, Konga i Finlandii. Spotkania z wyżej wymienionymi przedstawicielami odbyły się w Browarze Okocim, Zaborowiu, Liceum Ogólnokształcącym w Brzesku a także w miejscowościach: Bucze, Bielcza, Wokowice, Poręba Spytkowska. Spotkania te cieszyły się dużym powodzeniem i liczną frekwencją.

Tematem prelekcji TWP w okresie 25-lecia istnienia i działalności tej organizacji były zagadnienia związane z rocznicami 10-lecia, 25-lecia i 30-lecia PRL, Ludowego Wojska Polskiego, z rocznicami oswobodzenia ziemi brzeskiej, zwycięstwa nad faszysmem i innymi. Program działalności brzeskiego TWP wypływał także z uchwał Zjazdów PZPR,

uchwał KC oraz Krajowych Zjazdów TWP. Oprócz tematyki społeczno-politycznej w prelekcjach poruszano sprawy fachowe i inne, na które istniało zapotrzebowanie społeczne. Dobór tematów był uzależniony od zainteresowania ogólnego i środowiskowego. Odczyty prowadzone były w 25 klubach RUCH, w 20 klubach Młodego Rolnika, w świetlicach środowiskowych i przyzakładowych oraz w szkołach średnich.

Ogółem, w ciągu 25 lat działalności brzeskiego TWP, wygłoszonych zostało 4.754 odczyty, w tym 625 społecznie, to jest nieodpłatnie. Wzięło w nich udział ogółem 131.600 osób. Najniższa frekwencja wahała się w granicach 12-15 osób, najwyższa wynosiła 85 obecnych na odczycie.

Tematyka odczytów była następująca:

społeczno-polityczna	49%
rolnicza	19%
techniczna	6%
prawnicza	9%
medyczna	4%
historyczna	13%

W roku oświatowym 1974/75 nastąpił spadek liczby Uniwersytetów Powszechnych w stosunku do roku poprzedniego z 10 do 5 ze względu na przejście prowadzenia niektórych UP dla rodziców przez Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej. Natomiast wzrosła liczba stałych punktów odczytowych w ramach Akcji młodzież z 9 do 19.

Obecnie liczba członków Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Brzesku wynosi 60.

Sesja Powiatowej Rady Narodowej w sprawie uchwalenia planu gospodarczego i budżetu na rok 1975

Dnia 30 grudnia 1974 roku obradowała Powiatowa Rada Narodowa. Głównym przedmiotem obrad był plan gospodarczego rozwoju powiatu oraz budżet na rok 1975. Te ważne dokumenty, stanowiące podstawę dalszego społecznego, gospodarczego i kulturalnego rozwoju naszego powiatu, zostały uchwalone.

Budżet powiatu, stanowiący finansowe zabezpieczenie planu gospodarczego, zawiera po stronie wydatków i dochodów kwotę 324.851 tys. zł. W stosunku do roku poprzedniego jest wyższy o 33.379 tys. zł. W budżecie przewiduje się na:

– wydatki bieżące 215.912 tys. zł., to jest o 25.130 tys. zł. więcej niż w roku 1974,

– kapitalne remonty 17.035 tys. zł., to jest o 345 tys. zł. więcej niż w roku poprzednim,

– inwestycje 87.604 tys. zł., to jest o 7.604 tys. zł. więcej,

– dotacje na czyny społeczne ludności 4.300 tys. zł., to jest o 300 tys. zł. więcej niż w roku 1974.

Jak wynika z powyższych danych, najpoważniejszy wzrost nakładów nastąpi na działalność bieżącą, a więc na finansowanie już działających instytucji społeczno-powiatowej i gminnej. Ten wzrost wydatków znaj-

duże uzasadnianie we wzroście zadań rzeczowych, zabezpieczeniu podwyżek płac w resorcie oświaty, zdrowia, administracji w urzędach gmin i miasta.

Wydatki na poszczególne działy gospodarki narodowej przedstawiają się następująco: szkolnictwo ogólnokształcące i wychowanie – budżet na ten cel wynosi 75.718 tys. zł. i jest większy o 7.926 tys. zł. od budżetu w roku poprzednim. Ta podwyżka przeznaczona będzie na zwiększony fundusz płac, zwiększenie dotacji na przedszkola, zwiększenie środków na dowóz dzieci do szkół zbiorczych, na dożywianie dzieci w świetlicach przy szkołach zbiorczych, na pomoce naukowe, inne różne wydatki. Przybyły też dwa nowe zadania: utworzenie w Brzesku podstawowego studium zawodowego, którego zadaniem będzie stworzenie pracownikom zatrudnionym w różnych gałęziach gospodarki narodowej warunków do ukończenia nauki w zakresie programu szkoły podstawowej oraz utworzenie w Brzesku przy Wydziale Oświaty i Wychowania Zarządu Ekonomiczno – Administracyjnego, którego zadaniem będzie wykonywanie na rzecz szkół i placówek oświatowo-wychowawczych zadań administracyjno-gospodarczych i finansowych. Zwiększona kwota na przedszkola pozwoli m.in. na uruchomienie nowego przedszkola w Strzelcach Małych a także przekwalifikowanie z 5-cio godzinnego na 9-cio godzinne przedszkoli w Zaborowie, Uszwi oraz w Iwkowej.

Wydatki na kulturę i sztukę wynoszą 4.700 tys. zł. Pozwolą one na bieżącą działalność instytucji kulturalno-oświatowych w powiecie oraz na zakup książek do Biblioteki Powiatowo – Miejskiej, wyposażenie biblioteki i świetlicy w Biesiadkach, a także na zakup eksponatów do izb regionalnych oraz przyszłego muzeum ziemi brzeskiej. Odpowiednio zwiększone środki otrzyma także Powiatowy Dom Kultury oraz Gminne Ośrodki Kultury.

Wydatki na ochronę zdrowia wyniosą 57.884 tys. zł. I w tej pozycji nastąpił wzrost wydatków w stosunku do roku poprzedniego o 6.778 tys. zł. Zabezpieczy to wydatki rzeczowe przyjętych przez budżet państwa w roku 1974 Spółdzielni Zdrowia, a także pokrycie zwiększonych kosztów leczenia chorych w szpitalu, zwiększonej liczby porad lekarskich oraz dopłaty do leków. Wzrosły też wydatki na fundusz płac w związku z dodatkowym zatrudnieniem 13 pielęgniarek oraz 3 magistrów farmacji. Odpowiedni fundusz przewidziano też na dodatkowe zatrudnienie: 2 lekarzy w szpitalu, 4 etaty średniego personelu medycznego i 4 etaty dla Gminnych Ośrodków Zdrowia. Jeśli idzie o pomoc społeczną, to wydatki na ten cel zwiększone zostały o 1.105 tys. zł. i wynoszą w roku 1975 sumę 6.046 tys. zł. Wynika to z ustawowego podwyższenia zasiłków dla ubogich.

Wydatki na rozwój kultury fizycznej i turystyki wynoszą 790 tys. zł., w tym dotacja dla Powiatowego Zrzeszania LZS 160 tys. zł.

W dziale rolnictwa budżet powiatu przewiduje wydatki w wysokości 12.694 tys. zł. W stosunku do roku 1974 suma ta jest wyższa o 906 tys. zł. Oczywiście jest to kwota na zadania bieżące, nie obejmująca inwestycji. Zwiększenie wydatków pozwoli na dodatkowe zatrudnienie 5 pracowników służby rolnej w gminach oraz pokrycie wydatków związanych z utworzeniem stanowiska geodety powiatowego. W tym dziale przewidziano również kwotę 1.179 tys. zł., na zalesianie gruntów i na dokarmianie zwierząt leśnych.

W zakresie transportu i łączności wydatki wynoszą 20.880 tys. zł. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił tu wzrost o 7.230 tys. zł. Za tę kwotę będzie wykonywał swe zadania Powiatowy Zarząd Dróg Lokalnych a w szczególności przeprowadzi on modernizację 8 km dróg, 12 km dróg równocześnie odnowi, na 6 km ułożona zostanie nawierzchnia tłuczniowa, na 5 km nastąpi modernizacja nawierzchni bitumicznej, a na 7 km regeneracja takiej nawierzchni. Ponadto w ramach usuwania skutków powodzi kwotę 5.900 tys. zł. zaplanowano na budowę mostów w Czchowie i Łoniewej.

Wydatki na zadania gospodarki komunalnej i mieszkaniowej wyniosą 13.537 tys. zł. Niewielki wzrost wydatków w tym dziale, bo tylko o kwotę 376 tys. zł., dotyczy przede wszystkim zwiększonego funduszu płac dla czterech zakładów gospodarki komunalnej, to jest w Czchowie, Zakliczynie, Wojniczu i Szczurowej a także pokrycia kosztów większej ilości punktów oświetlenia ulicznego w tych i innych miejscowościach. W budżecie tym mieści się też kwota 3.409 tys. zł. na ochronę przeciwpożarową.

Planowane wydatki na administrację wynoszą w budżecie kwotę 17.347 tys. zł i są wyższe o 1.134 tys. zł. w stosunku do roku 1974 – przede wszystkim przewidziane są na pokrycie wydatków wynikających z regulacji płac pracowników gminnych.

Wydatki na kapitalne remonty wynoszą w budżecie 17.035 tys. zł. Przeznaczenie tej kwoty jest następujące: 700 tys. zł. na remont samochodów ciężarowych w Powiatowym Zarządzie Dróg Lokalnych, w dziale gospodarki komunalnej i mieszkaniowej 7.500 tys. zł. na kapitalne remonty ulic w mieście, na remonty ulic w Zakliczynie 1.150 tys. zł., w Wojniczu 540 tys. zł., w Szczurowej 850 tys. zł., w Czchowie 650 tys. zł. oraz na kapitalne remonty budynków mieszkalnych Spółdzielni Mieszkaniowej 1.400 tys. zł. W tym dziale i w sumie ogólnej mieści się także kwota 3.700 tys. zł. na usuwanie skutków powodzi.

W zakresie oświaty za kwotę 2.400 tys. zł. przeprowadzone zostaną remonty szkół w Łysej Górze, Gwoźdźcu, Olszynach; remonty przedszkoli w Iwkowej, Łoniewej oraz zakupiona zostanie dokumentacja budowy szkół.

Na kapitalne remonty w dziale ochrony zdrowia przeznaczona jest kwota 1.400 tys. zł. Za tę sumę będą remontowane: Ośrodek Zdrowia w Czchowie oraz filia Szpitala Powiatowego w tej miejscowości, a także przychodnia obwodowa, budynek administracyjny Szpitala Powiatowego, jak również adaptacja budynku mieszkalnego przy ulicy Ogrodowej w Brzesku, który był pomieszczeniem zastępczym dla szpitala na czas jego remontu.

Dochody budżetu powiatowego wynoszą 324.851 tys. zł. z tego dochody własne wynoszą 96.758 tys. zł, reszta to jest 228.093 tys. zł. to środki wyrównawcze, w tym udział w budżecie centralnym 138.239 tys. zł., dotacja na inwestycje 87.604 tys. zł. i dotacja celowa 2.250 tys. zł.

Na zadania inwestycyjne w planie gospodarczego rozwoju powiatu i budżetu na rok 1975 przewidziano nakłady i środki w wysokości 97.806 tys. zł.

W zakresie rolnictwa przewidziano zadania melioracyjne a w szczególności drenowanie gruntów ornych na terenie gminy Dębno na obszarze 488 ha, a na terenie Jasienia na obszarze 137 ha. Obwałowanie rzek Wisły, Uszewki, Grabki, Dunajca, Kisieliny – 11,13 km, zagospodarowanie użytków zielonych pomelioracyjne metodą pełnej uprawy na obszarze 67 ha. Na te cele przeznaczają się kwotę 59.810 tys. zł. Na elektryfikację wsi przeznaczono limity i środki w wysokości 5.663 tys. zł., w ramach których energię elektryczną uzyskają przysiółki wsi Słona, Faliszowice, Wróblowice, Wesołów, Tworkowa i Wytrzysszcza.

Na budownictwo mieszkaniowe rad narodowych przeznaczają się kwotę 10.357 tys. zł., to jest na budowę budynku mieszkalnego przy ulicy Obrońców Stalingradu.

W resorcie zdrowia na rok 1975 przeznaczono kwotę 19.100 tys. zł. na budowę nowego szpitala powiatowego w Brzesku. Podjęto w związku z tym decyzję o utworzeniu specjalnej grupy robót z odrębnym kierownictwem dla nadrobienia opóźnień zaistniałych na tej budowie.

W resorcie oświaty i kultury przewidziano dalsze prowadzenie budowy szkoły w Rudzie Kamestralnej, na co przeznaczają się kwotę 2.876 tys. zł. Z rezerwy wojewódzkiej przewidziane jest prowadzenie w roku 1975 takich inwestycji jak: budowa domu nauczyciela w Zakliczynie, pawilonu szkolnego w Wojniczu, budowa nowego obiektu dla gminnej szkoły zbiorczej w Zabawie -Wał Rudzie.

Ponadto w podobnym trybie realizowane będą budowy ośrodków zdrowia w Zabawie, Szczepanowie, Dębnie i Gnojniku oraz budynku administracyjnego Urzędu Gminy w Zakliczynie.

Inwestycje przy pomocy czynów społecznych zainteresowanej ludności przedstawiają się następująco:

– zakłada się, że w roku 1975 w ramach czynów społecznych będą realizowane zadania inwesty-

cyjne, remontowe i porządkowe wartości 39.436 tys. zł. Na popieranie czynów społecznych przyznana została dotacja państwa w wysokości 4.300 tys. zł.,

– w resorcie komunikacji planuje się budowę 18 km dróg o nawierzchni twardej. Wartość tych robót ocenia się na 21.800 tys. zł. Realizacja tych czynów w dużym stopniu zależy od postawy zainteresowanej ludności, a na ich poparcie przewiduje się odpowiednie dotacje,

– w resorcie zdrowia kontynuowana będzie budowa ośrodków zdrowia w Olszynach oraz aptek w Iwkowej i Czchowie. Wartość tych prac wyniesie 3 mln zł.

– w resorcie oświaty kontynuowana będzie budowa sali gimnastycznej w Białolinach Radłowskich,

– w resorcie kultury budować się będzie świetlicę w Sterkowcu, domy ludowe w Białolinach Szlacheckich i Kopaczach Wielkich. Prowadzić się będzie prace przy rozbudowie domu ludowego w Szczepanowie oraz sali kinowo-widowskiej w Czchowie. Wartość tych prac wyniesie około 2.452 tys. zł.,

– ponadto prowadzone będą w ramach czynów społecznych remonty placówek kulturalno-oświatowych w: Okocimiu, Zakliczynie, Rząchowej, Strzelcach Małych i Gnojniku,

– w resorcie ochrony przeciwpożarowej kontynuować się będzie budowę trzynastu domów strażaka: w Jasieniu, Czchowie, Perle, Łoniowej, Uszwi, Porąbce Iwkowskiej, Wojakowej, Wokowicach, Szczurowej, Białolinach Radłowskich, Marcinkowicach, Woli Radłowskiej i Filipowicach. Łączne nakłady na te cele określa się na sumę 3.578 tys. zł.,

– w zakresie kultury fizycznej i sportu prowadzić się będzie budowę gminnych ośrodków sportu w Gnojniku i Jadownikach oraz kapitalne remonty boisk szkolnych w Mokrzykach oraz Łysej Górze.

Oto zadania inwestycyjne innych jednostek, to jest poza radami narodowymi: w planie centralnym nakłady koncentrować się będą głównie na kontynuacji budowy Zakładu Naprawczego Taboru Samochodowego oraz Wytwórni Pasz w Brzesku. Ponadto w dalszym ciągu realizować się będzie rozbudowę: Fabryki Opakowań Błaszanych, oczyszczalni ścieków w Brzesku, Przedsiębiorstwa Budownictwa Rolniczego, stacji wysokiego napięcia w Brzesku oraz w Białolinach. Przystąpi się też do budowy pawilonu handlowego Centrali Rybnej, który będzie zlokalizowany w Brzesku – Słotwinie. W spółdzielczości priorytet otrzymają obiekty handlowe i usługowe, m.in. rozpoczęta zostanie budowa Spółdzielczego Domu Handlowego WSS w Brzesku, kontynuować się będzie budowę pawilonu usług wielobranżowych Spółdzielni Nowość w Brzesku, przystąpi się także do budowy zajezdni

wraz z zapleczem dla Wojewódzkiej Spółdzielni Transportu Wiejskiego w Brzesku.

W planie gospodarczego rozwoju powiatu na rok 1975 szczególna uwaga zwrócona zostanie na:

- utrzymanie wysokiej dynamiki gospodarczej powiatu we wszystkich kierunkach,
- umocnienie równowagi gospodarczej szczególnie w zatrudnieniu, a następnie równowagi rynkowej,
- rozbudowę bazy materialno-technicznej,
- dalszą poprawę efektywności gospodarowania,
- dalszą oszczędną gospodarkę środkami finansowymi.

Plan gospodarczy bieżący w poszczególnych dziedzinach działalności przedstawia się następująco:

- przemysł terenowy – sprzedaż wyrobów własnej produkcji i usług w przemyśle terenowym w roku 1975 osiągnie wartość 384,9 mln zł. to jest o 9,9% więcej niż w roku poprzednim. Podkreślić należy, że w roku 1974 przybył nowy zakład pracy w pionie przemysłu terenowego – Chemiczna Spółdzielnia Pracy Termut w Zakliczynie. Wartość usług dla ludności świadczonych przez jednostki gospodarki uspołecznionych osiągnie wartość 17,4 mln zł., to jest o 15,2% więcej niż w roku ubiegłym. Pomimo tego zapotrzebowanie ludności na różnego rodzaju usługi nie będzie zaspokojone, głównie ze względu na braki materiałowe i kadrowe.

- Obrót towarowy – biorąc pod uwagę dalszy wzrost siły nabywczej ludności zakłada się, że obroty handlu detalicznego i gastronomii osiągną w 1975 roku 1.319 mln zł, to jest o 10,8% więcej.

- Nastąpi dalsza rozbudowa oraz modernizacja sieci handlowej i gastronomicznej. Pion PZGS w miejsce małych sklepów odda do użytku 9 nowych pawilonów handlowych a także bar w Gosprzydowej i restaurację w Iwkowej.

- Rolnictwo – podstawowym zadaniem w roku 1975 jest dalszy rozwój produkcji roślinnej i zwierzęcej. Nastąpi dalszy wzrost obszarów pod uprawę pszenicy o 4,8% i jęczmienia o 14,9%. Dla wyrównania bilansu pasz zwiększać się będzie uprawy poplonów ozimych i ścierniskowych, a także zwiększać się będzie takie uprawy jak: koniczyn z trawami, lucerny, kukurydzy, koniczyny perskiej oraz buraków cukrowych. Wzrośnie też areał uprawy roślin przemysłowych, a więc buraków cukrowych, rzepaku o 31%, tytoniu o 17%. Nastąpi dalszy wzrost uprawy warzyw. Rozwijać się będzie uprawę warzyw szklarniowych – przyspieszonych, zwłaszcza w tunelach foliowych. Aby osiągnąć postęp w rolnictwie, rozprowadzi się odpowiednią ilość nawozów sztucznych, tak aby ich zużycie wynosiło 76,7 kg na 1ha użytków rolnych, zaś wapna 148,9 kg. Rozprowadzi się 1.450 ton kwalifikowanego ziarna siewnego, 3.500 ton ziemniaków sadzeniaków, ponad 130 ton nasion pastewnych. Produkcja zwierzęca stanowić będzie w dalszym ciągu gałąź rolnictwa

naszego powiatu. Planuje się zwiększenie liczby gospodarstw specjalizujących się w hodowli młodego bydła rzeźnego, poprawę warunków pomieszczeniowych, w tym rozprowadzenie przez kółka rolnicze 90 szafasów i odhodowania 5.000 sztuk tuczników w ramach letniego tuczu trzody chlewnej. Ogólnie, jeśli idzie o trzodę chlewną dążyć się będzie do uzyskania stanu pogłowia macior 4.800 sztuk, co powinno dać w skali powiatu 59 tys. sztuk prosiąt, z czego 48.700 przeznaczonych będzie do tuczu.

- Plan gospodarczy w zakresie dróg lokalnych przewiduje 42.270 tys. zł., z tego środki budżetowe 14.800, fundusz gminny 800 tys. zł., wartość czynów społecznych 21.200 tys. zł. i środki na usuwanie skutków powodzi.

- Gospodarka komunalna – w roku 1975 planuje się oddanie do użytku 120 mieszkań. Oddany zostanie do użytku budynek mieszkalny nr 6 na Osiedlu Browarna oraz budynek mieszkalny przy ulicy Obrońców Stalingradu.

- W resorcie oświaty i wychowania rok 1975 będzie dalszym etapem wdrażania w życie reformy systemu edukacji narodowej. Plan zakłada, że liczba uczniów w szkołach podstawowych zmniejszy się o 1,9%, z tym, że spadek ten dotyczy głównie wsi, gdzie zaznacza się odpływ ludności do miast. Wzrośnie liczba uczniów w szkołach zbiorczych, co wiąże się z uruchomieniem od 1 września b.r. nowej gminnej szkoły zbiorczej w Dębnie. Wzrośnie liczba przedszkoli poprzez uruchomienie nowych, a to w Rudym – Rysiu, Jaworsku i Woli Przemyskowskiej. Łącznie w przedszkolach znajdzie się 1.855 dzieci to jest o 6% więcej niż w roku poprzednim.

- W dziale kultury przewiduje się obok inwestycji omówionych poprzednio, bieżące utrzymanie 10 gminnych ośrodków kultury, których działalność nadzorować będzie Powiatowy Dom Kultury z siedzibą w Jadownikach oraz 41 bibliotek posiadających łącznie 210 tys. tomów.

- W dziale zdrowia zakłada się zwiększenie liczby hospitalizowanych osób oraz bardzo wydatne zwiększenie liczby udzielonych porad lekarskich. Placówki służby zdrowia otrzymają dodatkowo 27 etatów. Zwiększona zostanie liczba doraźnej pomocy lekarskiej, świadczonej przez Zakład Pomocy Doraźnej (byłe Pogotowie Ratunkowe).

Tak przedstawia się plan gospodarczego rozwoju powiatu oraz budżet na rok 1975. Jego pomyślna realizacja ma zapewnić dalszy rozwój naszego powiatu we wszystkich dziedzinach, z wielkim pożytkiem dla mieszkańców. Aby został on w pełni zrealizowany, zależy to nie tylko od rad narodowych i ich organów wykonawczych, ale także od całego naszego społeczeństwa, od instytucji i organizacji, od zakładów pracy, od wszystkich mieszkańców powiatu, niezależnie od tego, kto gdzie pracuje, jaki ma zawód i jakie zajmuje stanowisko.

Brzesko w XXX rocznicę Wyzwolenia

16 stycznia w sali obrad Powiatowej Rady Narodowej odbyła się uroczysta sesja Powiatowej i Miejskiej Rady Narodowej oraz Powiatowego i Miejskiego Komitetu FJN. Po odegraniu hymnu państwowego przez orkiestrę i zagajeniu przez przewodniczącego Powiatowej Rady Narodowej, I sekretarza KP PZPR, inż. Stanisława Maślaka, okolicznościowe przemówienie wygłosił wice-naczelnik powiatu, mgr Józef Rosa. W tym wystąpieniu przedstawił osiągnięcia naszego powiatu w okresie XXX-lecia PRL.

W czasie sesji 45 działaczy politycznych, społecznych i gospodarczych otrzymało przyznane im przez Radę Państwa *Medale XXX-lecia*. M.in. odznaczeni zostali: Marian Cichostępski, sekretarz KP PZPR, Czesław Sysło, kierownik Powiatowego Ośrodka Propagandy Partyjnej, Adolf Dziuk, komendant powiatowy MO, Jan Borecki, działacz FJN, Waław Piechowicz, przewodniczący Powiatowej Komisji Planowania Gospodarczego. Uroczystą sesję zakończono odegraniem Międzynarodówki.

Tego dnia w godzinach popołudniowych odbyło się spotkanie młodzieży z aktywnym powiatowym. Miejsmem spotkania było Technikum Mechaniczno-Elektryczne. Do zebranej młodzieży przemówił ppłk Sady. Omówił on historię czynu żołnierskiego od powstania Armii Polskiej w ZSRR poprzez wyzwolenie ziemi polskiej aż do zakończenia szlaku bojowego w Berlinie w braterskim współdziałaniu z Armią Radziecką.

Na zakończenie spotkania młodzież zaprezentowała udany występ artystyczny, tematycznie związany z walką o narodowe i społeczne wyzwolenie oraz z braterstwem i przyjaźnią narodów Polski i ZSRR.

Z okazji XXX-tej rocznicy Wyzwolenia w szkołach, klubach i świetlicach odbyły się okolicznościowe poranki i wieczornice. W związku z tymi obchodami miasto Brzesko przybrane zostało i udekorowane flagami narodowymi, czerwonymi i niebieskimi flagami pokoju.

XVI Konferencja Sprawozdawczo-Wyborcza PZPR

18 stycznia 1975 roku obradowała w Brzesku XVI Powiatowa Konferencja Sprawozdawczo-Wyborcza Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W obradach uczestniczyli m.in. II sekretarz KW PZPR, Andrzej Czyż, członek Egzekutywy KW, naczelny dyrektor Tarnowskich Zakładów Azotowych, Stanisław Opalko i kierownik Wydziału Organizacyjnego KW, Stanisław Nowak.

Referat sprawozdawczy wygłosił I sekretarz KP PZPR, Stanisław Maślak. Stwierdził on, że mimo, iż w powiecie pojawił się szereg nowych zakładów produkcyjnych, że stale rozbudowują się istniejące

już zakłady, że powstają nowe zakłady, powiat nasz zakłada dalszy rozwój nowoczesnego rolnictwa i związanego z nim przetwórstwa rolnego. I tego nowoczesnego rolnictwa objawy już są widoczne. Wokół istniejących już zakładów w tym charakterze jak: Gospodarstwo Doświadczalne Akademii Rolniczej, Technikum Rolnicze w Wojniczu, Ośrodek Rolny Kółek Rolniczych w Szczurowej, działa w powiecie kilkanaście zespołów specjalizujących się w hodowli bukatów, trzody chlewnej i drobiu, kilka zespołów uprawy roślin, sześć zespołów łąkarskich, sześć sadów zablokowanych, ponad 80 zespołów maszynowych.

Tym też problemom poświęcona była dyskusja, w której zabierało głos 17 delegatów i zaproszonych gości. Zwracając uwagę na potrzebę poprawy działalności instytucji pracujących na rzecz wsi i rolnictwa, podkreślano potrzebę ideowo – organizacyjnego umocnienia partii w terenie. Wprawdzie w okresie ostatniej kadencji przyjęto w szeregi partyjne prawie 570 kandydatów, ale za mało było wśród nich przodujących rolników, zaangażowanych w sprawy produkcji mieszkańców wsi.

Dynamiczny rozwój ziemi brzeskiej, nakreślony w programie powiatowej organizacji partyjnej – stwierdził w swym wystąpieniu II sekretarz KW PZPR, Andrzej Czyż – winien postępować w parze z podnoszeniem świadomości społecznej jej mieszkańców, umocnieniem szeregów partyjnych i kształtowaniem moralności jej członków. Oceniając pozytywnie pracę brzeskiej powiatowej organizacji partyjnej, zwrócił uwagę na potrzebę dalszego zacieśniania więzi ze społeczeństwem i rozwijania twórczej krytyki, a także na konieczność konsekwentnego przestrzegania realizacji uchwał partyjnych. W obradach konferencji uczestniczyli także: członek KC PZPR, Jadwiga Bielowa oraz inspektor KC Tadeusz Domański. 133 delegatów reprezentujących różne środowiska wybrało nowe władze powiatowej instytucji partyjnej. Na pierwszym plenarnym posiedzeniu, któremu przewodniczył członek Egzekutywy KW Stanisław Opalko, wybrano 13 osobową Egzekutywę oraz Sekretariat.

I sekretarzem KP PZPR w Brzesku został wybrany ponownie Stanisław Maślak, II sekretarzem również ponownie został Marian Cichostępski, sekretarzami zaś zostali: Józef Haraf i Czesław Sysło.

Wybrano też delegatów na konferencję wojewódzką, a m.in. I sekretarza KP Stanisława Maślaka, kierownika Wydziału Organizacyjnego KW Stanisława Nowaka, przewodniczącego Zarządu Wojewódzkiego ZSMW, Władysława Plewniaka.

Szeregi brzeskiej organizacji partyjnej liczą 3.324 członków. Liczba kandydatów wzrosła o 305 osób. Największy odsetek wśród członków partii stanowią robotnicy, niewiele mniejszy pracownicy umysłowi, a niespełna czwartą część tworzą

rolnicy. Wśród kandydatów połowa to młodzież, rekrutująca się przeważnie z szeregów ZMS i ZSMW. Z okazji obrad XVI Powiatowej Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej Gazeta Krakowska z dnia 17 stycznia całą ostatnią stronę poświęciła naszemu powiatowi.

Obrady Konferencji zbiegły się w czasie z obchodami XXX-tej rocznicy wyzwolenia powiatu. Dziennik Polski zamieścił z tej okazji całą kolumnę pt. „Brzeskie XXX-lecie”. „Zbudzone z letargu” – to tytuł pierwszej notatki o Brzesku w chwili jego wyzwolenia, o osiągnięciach w okresie XXX-lecia, a także o problemach miasta, które dokonało dużego skoku naprzód, ale także posiada nadal swoje troski i kłopoty. Następny artykuł mówi już o konkretnych. Jego tytuł „Zaczyn”. Tym zaczynem początkującym rozwój przemysłu brzeskiego jest Browar Okocim, największy jak dotąd zakład produkcyjny Brzeska. Ten pierwszy w historii miasta zakład przemysłowy stał się kuźnią fachowych kadr dla brzeskiego przemysłu – stwierdza autor artykułu.

„Start w niepodległość” – to tytuł kolejnego artykułu. 1.870 dni trwała niemiecka okupacja Brzeska. Po wojnie policzono straty – były one wielkie wśród ludności miasta, straty materialne okazały się też ogromne. Następnie artykuł przypomina dni wyzwolenia, pierwsze władze miasta i powiatu i pierwsze jej poczynania.

W kolejnym artykule pt. „Credo – pasja” czytamy: „Największe znaczenie w życiu dla Jana Nalepy z Brzeska ma dobra, solidna praca. Trzeba cenić takie życiowe credo, nie ma jeszcze za wielu zwolenników. Od razu zabrał się za projektowanie budowli. Jeszcze przed wojną zaprojektował budynki szkół”. Następnie autor wylicza budynki, jakie projektował bohater artykułu w powiecie, a jest ich sporo.

W artykule pt. „Ludzie będą najważniejsi” autor pisze m.in.: „Plany perspektywiczne kreślą wizję miasta dwukrotnie większego niż obecnie. Ma to być miasto przede wszystkim czyste, dużo czystsze niż obecnie, znikną ostatnie rudery, powstaną nowe obiekty handlowe. Zbiorowy wysiłek władz i kierownictw zakładów pracy powinien wreszcie doprowadzić do budowy domu kultury, ale takiego z prawdziwego zdarzenia. I ludzie, przede wszystkim grupa ludzi mających coś do powiedzenia w mieście, energiczni, zgodni, wiedzący czego chcą i czego się od nich oczekuje, ci będą najważniejsi”.

Brzeska strona w „Dzienniku Polskim” zawiera też kalendarz najważniejszych wydarzeń w życiu powiatu od dnia wyzwolenia po ostatni rok.

Świadczenia na Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia w roku 1974

Podsumowane zostały wyniki zbiórki na Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia w roku 1974. Okazuje

się, że poszczególne grupy społeczne świadczyły na ten cel następująco:

- pracownicy od wynagrodzeń za pracę wpłacili kwotę 1.202.365 zł., co stanowi 133,6% planu rocznego,
- rolnicy wpłacili kwotę 667.584 zł., co wynosi 83,4% planu,
- wolne zawody 4.900 zł., co równa się 163,6% planu,
- rzemieślnicy 41.569 zł. – 94,4% planu,
- prywatny handel i usługi 12.910 zł., to jest 86% planu rocznego,
- spółdzielczość 121.147 zł. – to jest 60,5% planu,
- młodzież szkolna – 21.181 zł., co wynosi 84,6% planu,
- z różnych źródeł uzyskano 2.056 zł., to jest 70% planu rocznego.

W sumie na Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia w roku 1974 wpłynęła kwota 2.073.712 zł., co stanowi 103,7% planu rocznego.

Tak więc plan roczny został wykonany, ale tylko dzięki społecznej postawie pracowników zakładów pracy Brzeska i powiatu. Natomiast zawiodła pozycja świadczeń od rolników. Przede wszystkim zadecydowała o tym duża nierówność w świadczeniach w poszczególnych gminach. Plan roczny wykonały w powiecie tylko dwie gminy: Borzęcin 112,1%, Iwkowa 104%. Bardzo blisko planu były gminy: Szczurowa 98,8%, a w następnej kolejności: Czchów – 96,2%, Dębno – 95,5%, miasto Brzesko 90%, gmina Gnojnik 88,2%, gmina Zakliczyn -77,4%, gmina Wojnicz – 67%, gmina Zabawa – 66,2%, Szczepanów 56,1% i gmina Brzesko na ostatnim miejscu w powiecie – 42,6% planu rocznego. Szczególny niepokój budzić musi postawa rolników w gminie Szczepanów, gdzie właśnie przystąpiono do budowy ośrodka zdrowia, tak bardzo tej gminie potrzebnego, budowanego zresztą z Narodowego Funduszu Ochrony Zdrowia. Powiatowy Komitet Frontu Jedności Narodu, pod którego patronatem prowadzona jest ta akcja, wyraził gorące podziękowanie wszystkim, którzy wywiązali się z patriotycznego obowiązku i wnieśli swoje świadczenia na ten cel, jak również osobom, które pracowały społecznie przy akcji zbiórkowej.

Zaznacza się, że świadczenia na Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia są dobrowolne i polegają jedynie na zrozumieniu wszystkich obywateli, którzy doceniają cel, na jaki środki te są przeznaczone.

Zakończenie konkursu „Rolniczy czyn XXX-lecia”

Na rok 1974 został ogłoszony Rolniczy czyn XXX-lecia. Konkurs ten wiązał się swymi zadaniami z konkursem *Gmina – mistrz gospodarności*. Do tych konkursów zgłoszone zostały wszystkie gminy w powiecie, z wyjątkiem gminy Szczepanów.

Konkurs *Rolniczy czyn XXX-lecia* ogłoszony został z inicjatywy KW PZPR, natomiast konkurs *Gmina – mistrz gospodarności* ogłosił Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu.

4 lutego w Komitecie Wojewódzkim PZPR odbyło się spotkanie przodujących rolników i przedstawicieli instytucji pracujących dla wsi. Było to zarazem podsumowanie *Rolniczego czynu XXX – lecia*. W wyniku zrealizowanych w roku ubiegłym zobowiązań konkursowych nastąpiło zwiększenie skupu żywca i mleka, pełniejsze zagospodarowanie ziemi, zwiększono powierzchnię zasiewów jęczmienia i pszenicy, wybudowano nowe drogi, domy kultury, przedszkola i remizy, poprawił się poziom życia. Toteż spotkanie w Komitecie Wojewódzkim było okazją do uhonorowania najlepszych, którzy swoją pracą przyczynili się do zwiększenia produkcji rolnej.

W spotkaniu tym wzięli udział także rolnicy i przedstawiciele naszego powiatu. Poszczególne gminy naszego powiatu brały bowiem udział w konkursie. Za najlepszą wieś w całym województwie krakowskim uznano wieś Wróblowice w naszym powiecie, w gminie Zakliczyn. Nagrodę, w sumie pół miliona złotych, przyjęli gospodarze gminy i wsi: naczelnik gminy, Jan Korman, sołtys wsi Wróblowice, Eugeniusz Stępek i przewodniczący Wiejskiego Komitetu FJN, Zofia Pawłowska.

Kilka zdań o tej wsi. Zamieszkuje ją 617 mieszkańców, w tym około 300 osób będących w wieku produkcyjnym pracuje w rolnictwie, natomiast 145 pracuje poza rolnictwem. Ogólny obszar wsi wynosi 513,52 ha, z czego na użytki rolne przypada 445,45 ha, gospodarstw rolnych jest 135, średnio na gospodarstwo przypada 3,30 ha użytków rolnych. Najwięcej, bo aż 89 to gospodarstwa od 2 do 5 hektarów. Do dnia 31 grudnia 1954 roku wieś Wróblowice należała do powiatu tarnowskiego.

Udział wsi Wróblowice w konkursach *Gmina – mistrz gospodarności* i *Rolniczy czyn XXX-lecia* zmobilizował mieszkańców wsi do jeszcze większej intensyfikacji produkcji rolnej oraz jeszcze aktywniejszego włączenia się w życie społeczne własnego środowiska. W roku 1974 nastąpił wzrost obsady bydła na 100 ha użytków o 10 sztuk, to jest do 72,1, wzrost obsady trzody chlewnej na 100 ha z 96,6 do 101 sztuk, wzrost arealu obsianego jęczmieniem o 12%, to jest z 17,59 do 19,60 ha, wzrost powierzchni pod warzywami i sadami z 1,47 ha do 9,93 ha, wzrost plonów podstawowych zbóż z 21 q do 24 q z 1ha. Nastąpił poważny wzrost w skupie mleka oraz żywca bydlęcego i wieprzowego.

Zaangażowanie społeczne mieszkańców Wróblowic szło w dwóch kierunkach działalności: wprowadzenie nowoczesnych form gospodarowania w rolnictwie poprzez koncentrację, kooperację i specjalizację produkcji, w wyniku czego

wzrosła znacznie towarowość tej wsi, aktywizacja życia społeczno – gospodarczego, wyrażająca się w chętnym i masowym czynie społecznym na rzecz swojego środowiska, podnoszeniu zawodowych kwalifikacji rolniczych oraz w usprawnieniach w gospodarstwach. Do wyżej omówionych osiągnięć w rolnictwie należy dodać czyny społeczne mieszkańców tej wsi, jak wybudowanie remizy strażackiej, w której mieści się też klub Młody Rolnik (wartość tego czynu wycenia się na 1.300 tys. zł.), wybudowanie drogi długości 1.300 m, a ogólna wartość tych prac wynosi 358 tys. zł. Ponadto zorganizowano dwa zespoły rolników indywidualnych, nastawionych na opas młodego bydła rzeźnego, powstały 4 gospodarstwa specjalistyczno-hodowlane. Do najaktywniejszych rolników w tej wsi należą: Eugeniusz Stępek, Tadeusz Ulanecki, Ernest Galas, Władysław Bujak, Kazimierz Pawłowski, Stanisław Migdał.

Oprócz nagrodzonej pierwszą nagrodą wsi Wróblowice, nagrody indywidualne przyznane zostały dwóm wzorowym rolnikom w naszym powiecie. Otrzymali je: Eugeniusz Kolak, rolnik z Biskupic Melsztyńskich (gmina Czchów), gospodarzący na 5,29 ha, w tym 2,05 ha dzierżawy. Specjalizuje się w hodowli trzody chlewnej, wybudował chlewnię typu duńskiego, w roku 1974 hodował 40 tuczników, w tym roku docelowo pragnie hodować 200 sztuk. Osiąga wysokie plony zbóż – 28 q żyta z 1 ha, 30,5 q pszenicy i 35 q jęczmienia i owsa. Stosuje 347 kg nawozów mineralnych na 1 ha. Józef Staśko, rolnik z Borzęcina gospodaruje na 8 ha, wybudował specjalny budynek typu duńskiego, w roku 1970 wyhodował 70 bekonów, w roku 1975 liczbę tę zamierza podnieść o 20 sztuk. Jest członkiem Komisji Rolnej Gminnej Rady Narodowej.

Działalność Społecznych Komisji Pojednawczych

Zespół ds. Społecznych Komisji Pojednawczych przy Powiatowym Komitecie Frontu Jedności Narodu dokonał ostatnio oceny rocznej pracy Społecznych Komisji Pojednawczych.

Rok 1974 był bardzo owocny i skuteczny w działalności tych komisji, a jest ich 14. Do tych komisji wpłynęło ogółem 603 sprawy. W 90% były to sprawy nieporozumień sąsiedzkich na tle majątkowym. W poszczególnych gminach liczba spraw przed komisjami przedstawiała się różnie. Najwięcej, bo 109 spraw rozpatrzyła Społeczna Komisja Pojednawcza w Szczurowej, następnie w Iwkowej – 77 spraw, w Gnojniku – 62 sprawy, w Dębnie i Zakliczynie po 60, w Szczepanowie i Zabawie po 54, w Wojniczu 48, w Czchowiu 43, w gminie Brzesko 26, a najmniej w mieście Brzesku bo tylko 2 sprawy.

Również bardzo różnie przedstawia się liczba spraw zakończonych ugodą. Pod tym względem

zdecydowanie przoduje SKP w Szczurowej, gdzie na 109 spraw aż 97 udało się załatwić drogą ugody. Świadczy to o wysokim stopniu zaufania do tamtejszej SKP, o jej autorytecie, a także chęci stron do polubownego załatwienia sporu. W innych gminach procent ugodowo załatwionych spraw waha się około liczby 50. Ogółem na 603 sprawy wniesione do wszystkich komisji, 309 zdołały załatwić drogą ugody. Oznacza to, że w tylu wypadkach zwaśnione strony zrozumiały, że lepsza „słomiana zgoda niżli złoty proces”. Dzięki polubownemu załatwieniu zdołano zażegnać kosztowne i uciążliwe procesy sądowe, względnie dotkliwe postępowania karno-administracyjne przed Kolegiami Orzekającymi. O doniosłej roli Społecznych Komisji Pojednawczych może świadczyć fakt, że aż w 43 wypadkach Komisjom przekazały do załatwienia sprawy takie instytucje, jak: Sąd Powiatowy, Prokuratura, Kolegium Orzekające względnie organa MO. Do dobrej pracy Społecznych Komisji Pojednawczych przyczynił się instruktaż i pomoc prawna, jakiej udzielali im pracownicy prokuratury, sądu, a także członkowie Zespołu d/s Społecznych Komisji Pojednawczych.

Szczurowa otrzymała wiejski dom towarowy

W lutym oddano do użytku w Szczurowej wiejski dom towarowy, wybudowany w pionie PZGS. Jest to pierwszy duży obiekt handlowy w tej części powiatu. Kosztował przeszło 4 mln zł. Dom otrzymał nazwę Perła. Posiada stoiska z artykułami gospodarstwa domowego, konfekcją, obuwiem, galanterią oraz artykułami elektrotechnicznymi. Po uruchomieniu Perły, baza handlowa w gminie Szczurowa, uległa wyraźnej poprawie. Jednak do stanu odpowiadającego potrzebom jeszcze daleko. Przewiduje się dobudowanie skrzydła, które będzie przeznaczone na stoiska z artykułami spożywczymi. Prace mają się rozpocząć w roku przyszłym. Zaznaczyć należy, że gmina Szczurowa jest jedną z siedmiu gmin wzorcowych na terenie województwa krakowskiego. Oddanie do użytku domu towarowego to, miejmy nadzieję, początek innych inwestycji, takich, jakie przystoją gminie wzorcowej.

Tragiczna śmierć w Brzesku

Dnia 12 lutego w bardzo wczesnych godzinach rannych na ulicy Kościuszki w Brzesku pod kołami samochodu ciężarowego zginął mgr Edward Szewczyk. Tragicznie zmarły był długoletnim prezesem Sądu Powiatowego w Brzesku. Pełnił też funkcję społeczną przewodniczącego Zespołu d/s Społecznych Komisji Pojednawczych przy Powiatowym Komitecie FJN. Tragiczna śmierć mgr Edwarda Szewczyka poruszyła do głębi społeczeństwo naszego miasta, wywołując powszechny żal.

Wspólne Plenum KP PZPR i PK ZSL

20 lutego 1975 roku odbyło się w Brzesku wspólne plenarne posiedzenie Komitetu Powiatowego PZPR i Powiatowego Komitetu ZSL. Poświęcone ono było omówieniu problemów związanych z dalszą intensyfikacją rolnictwa w naszym powiecie. W posiedzeniu wzięli udział m.in. sekretarz KW PZPR, Marian Smuga i wiceprezes WK ZSL, Tadeusz Gruszka.

Jak wynika z referatu przedstawionego przez sekretarza KP PZPR, Józefa Harafa powiat brzeski rozwijać będzie swe rolnictwo w oparciu o nowy, dostosowany do naszego powiatu, podział. Powiat mianowicie podzielony zostanie na trzy rejony, w których szczególnie nacisk położony zostanie na specjalizację. I tak – część północna powiatu stanowić będzie bazę hodowlaną, centralna część specjalizować się będzie w hodowli trzody chlewnej i w warzywnictwie, natomiast w południowej części rozwijać się będzie przede wszystkim sadownictwo i hodowla.

Sporo miejsca w dyskusji zajęły sprawy związane z zagospodarowaniem gruntów do tej pory niewłaściwie lub w ogóle nie zagospodarowanych. Poruszono także inne sprawy związane z dalszym rozwojem produkcji rolnej. M.in. rolnik ze Stróż, Jan Kłusek mówił o konieczności budowy i modernizacji dróg lokalnych. Brak dobrych dojazdów do niektórych pól stanowi skuteczną zaporę w postępie mechanizacji rolnictwa, zwłaszcza w podgórskiej części powiatu. Dyrektor Technikum Rolniczego w Wojniczu, dr inż. Jan Adamczyk poruszył sprawę typowych projektów budownictwa indywidualnego inwentarskiego, stwierdzając, że powinny się one cechować nie tylko dobrą funkcjonalnością, ale także niską ceną.

Wspólne obrady plenarne cechowała duża troska o dalszy rozwój rolnictwa w naszym powiecie.

57 rocznica powstania Armii Radzieckiej

57 rocznica powstania Armii Radzieckiej była obchodzona w tym roku wyjątkowo uroczysto. Rocznicą ta zbiega się w tym roku z 30 rocznicą wyzwolenia ziemi polskiej spod hitlerowskiej okupacji. W Brzesku i powiecie w związku z tym zorganizowano podniosłe obchody.

23 lutego w godzinach rannych delegacje ZBOWiD-u i młodzieży złożyły kwiaty i wieńce na cmentarzu wojskowym oraz na symbolicznej mogile Nieznanego Żołnierza. Następnie, w sali Fabryki Opakowań Blaszanym, odbyło się uroczyste posiedzenie Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, na które przybyli przedstawiciele organizacji politycznych i społecznych, urzędów i instytucji. Okolicznościowe przemówienie o historycznej roli Armii Radzieckiej w zwycięstwie

nad faszyzmem, wkładzie Związku Radzieckiego i bohaterstwie Armii Radzieckiej w walkach o wyzwolenia naszej Ojczyzny – wygłosił ppłk WP Sady. Wyświetlony został film radziecki pt. „Wyzwolenie”.

W dniach 21-23 lutego we wszystkich gminach odbyły się koncerty, wieczornice, w szkołach stosowne apele i pogadanki. W licznych szkołach zorganizowano wystawy fotograficzne poświęcone Armii Radzieckiej i walkom w okresie II wojny światowej. W bibliotekach zorganizowano wystawy książek polskich i radzieckich o tematyce wojennej.

Sesja Powiatowej Rady Narodowej na temat programu rozwoju gospodarki żywnościowej

27 lutego 1975 roku obradowała Powiatowa Rada Narodowa. Zasadniczym tematem obrad był program rozwoju gospodarki żywnościowej w powiecie brzeskim. Program ten na rok 1975 i lata 1976 – 1980 przedstawił naczelnik powiatu, Jan Szczepaniec. Został on następnie uchwalony przez Powiatową Radę Narodową, a przedstawia się następująco.

Charakter produkcji rolnej oraz możliwości produkcyjne rolnictwa uzależnione są przede wszystkim od warunków glebowych i klimatycznych oraz struktury gospodarstw. Duże rozdrobnienie gospodarstw oraz zagęszczenie ludności wpływa na to, że mimo stosunkowo dobrej wydajności, produkcja towarowa rolnictwa w powiecie nie jest duża. Główną gałęzią produkcji rolnej w powiecie jest hodowla, która daje 80% produkcji towarowej. Stwarza to taką sytuację, że przy nadwyżce produktów zwierzęcych, mamy ujemny bilans zbożowy w granicach 10-12 tys. ton w skali rocznej.

Niewystarczająca w stosunku do potrzeb jest produkcja warzyw przy równoczesnej nadwyżce owoców, szczególnie w latach dobrego ich urodzaju.

Bilans ważniejszych artykułów w powiecie brzeskim:

Powyższy bilans wykazuje ukierunkowanie produkcji rolnej powiatu i w tej sytuacji ujemny bilans zbożowy jest zjawiskiem naturalnym. Może być zlikwidowany dopiero po osiągnięciu wydajności czterech podstawowych zbóż w granicach co najmniej 30-32 q/ha, co planuje się osiągnąć w roku 1980. Planowany na lata 1976 – 80 wzrost areału uprawy warzyw, pozwoli na osiągnięcie pełnej samowystarczalności powiatu pomimo wzrostu spożycia. Dotychczas bowiem, niektóre asortymenty są sprowadzane na teren powiatu, celem pełnego pokrycia zapotrzebowania ludności.

Stosunki demograficzne

Powiat brzeski obejmuje obszar 820 km², a gęstość zaludnienia wynosi 126 osób na 1 km². Jak na powiat, w zasadzie rolniczy, jest to liczba bardzo wysoka i świadczy o dużym rozdrobnieniu gospodarstw, jak również o niskim dotychczas stopniu mechanizacji. Bilans siły roboczej za rok 1974 wykazuje, że w rolnictwie na terenie powiatu zatrudnionych było 38 tys. osób, co w przeliczeniu na 100 hektarów użytków rolnych daje 60 osób, podczas gdy średnia krajowa wynosi poniżej 30 osób. W latach 1975 -1980 nie nastąpią w tej dziedzinie większe zmiany. Wzrośnie wprawdzie liczba ludności zatrudnionej w przemyśle i usługach, ale nie w takim stopniu, by nastąpiły istotne zmiany w strukturze zawodowej ludności. Rolnictwo pozostanie w dalszym ciągu głównym źródłem utrzymania dla większości ludności powiatu brzeskiego. Powiat dysponuje pewnymi rezerwami siły roboczej w rolnictwie, które w miarę postępu mechanizacji winny przechodzić do innych dziedzin gospodarki poza rolnictwem lub znaleźć pełne zatrudnienie w gospodarce rolnej, poprzez jej intensyfikację. Winna się ona odbywać poprzez specjalizację produkcji, organizowanie różnych form kooperacji i gospodarki zespołowej oraz wprowadzenie do struktury zasiewów bardziej intensywnych upraw, co równocześnie zwiększy dochód z jednostki powierzchni.

Artykuły Rolne	produkcja globalna ton	Rozchody		Razem	Bilans	
		na sprzedaż	potrzeby gospodarcze		Nadwyżki	Niedobory
Zboże i przetwory zbożowe	57.536	20.850	47.550	68.400	–	10.864
Warzywa	6.366	1.893	3.740	5.633	733	
Mleko	83.885	12.000	28.000	40.000	43.885	

Warunki glebowe i klimatyczne

Przeważającym typem gleb na terenie powiatu brzeskiego są gleby brunatne, bielicowe, w mniejszym stopniu natomiast mady i gleby górskie. Jakość gleb regionu brzeskiego charakteryzuje następujący udział gleb w poszczególnych klasach gruntów ornych:

	powierzchnia w ha	% powierzchni ogółem
Klasa I	503	1,1
Klasa II	2.389	5,2
Klasa IIIa	4.476	9,8
Klasa IIIb	6.254	13,7
Klasa IVa	12.662	27,7
Klasa IVb	8.072	17,6
Klasa V	9.568	21,0
Klasa VI	1.758	3,9
Razem	45.680	100

Średnia temperatura roczna, wynosząca przeciętnie w okresie kilku lat od +9° w północnej części powiatu do +6,5° w południowej górskiej części, jest korzystna dla produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Średnia roczna suma opadów waha się od 550 mm w północnej części powiatu do 700 mm w części południowej. Zróżnicowanie fizyczno-geograficzne powiatu brzeskiego warunkuje w poważnym stopniu zróżnicowanie gospodarcze i stanowi podstawę określenia kierunków specjalizacji produkcji rolnej w poszczególnych rejonach.

Ze względu na warunki naturalne, najlepsze warunki do produkcji roślinnej posiada północna nizinna część powiatu, środkowa i południowa część natomiast do produkcji sadowniczo-warzywniczej. Wszystkie zaś wymienione rejonu posiadają równocześnie korzystne warunki dla rozwoju hodowli.

Największy odsetek gruntów zalesionych znajduje się w południowej części powiatu, gdzie znajdują się rejonu o dużych walorach zdrowotnych i turystycznych, jak okolice Czchowa i Zakliczyna.

Rejony produkcji rolnej

Warunki glebowo-klimatyczne oraz ukształtowanie terenu stworzyły w powiecie brzeskim trzy naturalne rejonu rolnicze charakteryzujące się odmiennymi kierunkami produkcji:

1. rejon nizinny – północna część powiatu
2. rejon przejściowy – środkowa część powiatu
3. rejon górzysty – południowa część powiatu

Wymienione wyżej rejonu różnią się między sobą kierunkami i poziomem produkcji rolnej w zależności od warunków glebowych, klimatycznych, położeniem w stosunku do sieci komunikacyjnej oraz tradycji w stosunku do określonych kierunków produkcji roślinnej i hodowli.

1. Rejon nizinny – obejmujący gminy Szczurowa, Zabawa, Szczepanów i Borzęcin posiada

największy odsetek użytków rolnych w stosunku do ogólnej powierzchni oraz najwyższy w strukturze użytków rolnych odsetek użytków zielonych. W rejonie tym na wysokim poziomie postawiona jest hodowla bydła mlecznego oraz trzody chlewnej typu bekonowego. Słabo rozwinięte jest tu warzywnictwo, a produkcja sadownicza nie odgrywa w zasadzie żadnej roli, ograniczając się do sadów typu przydomowego, nastawionych na samozaopatrzenie ludności. Prowadzone w tym rejonie kompleksowe prace melioracyjne, mające na celu zabezpieczenie powodziowe i regulacje stosunków wodnych zakończone zostaną do roku 1980, co stworzy korzystne warunki do dalszej intensyfikacji produkcji rolnej, a w szczególności do pełnego zagospodarowania użytków zielonych, które stanowić będą bazę do dalszego rozwoju hodowli bydła mlecznego i opasowego.

2. Rejon obejmuje gminy: Brzesko, Gnojnik, Dębno, Wojnicz. Jest to rejon przejściowy od nizinnej północnej części powiatu do części południowej – podgórskiej. Charakteryzuje się lekko falistym ukształtowaniem terenu i posiada korzystne warunki dla rozwoju sadownictwa i warzywnictwa oraz dla rozwoju hodowli. W rejonie tym w ostatnich latach nastąpił znaczny rozwój sadownictwa (powstały m.in. dwa sady zblokowane w Dębnie i Łysej Górze) oraz rozwój warzywnictwa łącznie z produkcją szklarniową. Środkowy rejon będzie stanowił w przyszłości bazę surowcową dla przemysłu przetwórczego, ponieważ obok rozbudowy Zakładu Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego w Brzesku planuje się budowę nowego zakładu tego rodzaju na terenie gminy Dębno.

3. Rejon górzysty – obejmuje gminy: Zakliczyn, Czchów, Iwkowa, posiada korzystne warunki dla rozwoju sadownictwa oraz hodowli bydła i owiec. Warunki glebowe oraz wysoka stosunkowo ilość opadów pozwalają na uzyskanie dużych plonów z użytków zielonych oraz z upraw roślin pastewnych. Perspektywiczny plan rozwoju rolnictwa w powiecie przewiduje ukierunkowanie tego rejonu na intensywny rozwój sadownictwa i warzywnictwa, w dolinie Dunajca łącznie z produkcją warzyw szklarniowych oraz hodowli owiec i bydła ze szczególnym uwzględnieniem bydła opasowego. Rejon ten wykazuje najwyższy w powiecie stopień zalesienia (ponad 30%), posiada również korzystne warunki dla rozwoju ruchu turystycznego.

Na terenie powiatu znajduje się ogółem 22.960 gospodarstw rolnych, których struktura wielkości przedstawia się następująco:

Poniżej 2 ha	2-5 ha	5-7 ha	8-10 ha	10 i więcej ha
9.844	10.580	1.789	602	145

Lp.	Gmina	Obszar [ha]	Nazwa jednostek, które zagospodarują ziemię
1	Brzesko	300	RZD Akademii Rolniczej
2	Borzęcin	380	Spółdzielnia Kółek Rolniczych Borzęcin
3	Czchów	320	Międzykółkowa Baza Maszyn
4	Dębno	350	Spółdzielnia Kółek Rolniczych Dębno
5	Gnojnik	330	Spółdzielnia Kółek Rolniczych Gnojnik
6	Iwkowa	230	Spółdzielnia Kółek Rolniczych Iwkowa
7	Szczepanów	290	Spółdzielnia Kółek Rolniczych Przyborów
8	Szczurowa	430	Spółdzielnia Kółek Rolniczych Szczurowa
9	Wojnicz	350	Państwowe Technikum Rolnicze w Wojniczu
10	Zabawa	200	Spółdzielnia Kółek Rolniczych Wał-Ruda
11	Zakliczyn	450	Spółdzielnia Produkcyjna Filipowice
Razem 3.630 ha			

wyszczególnienie	planowano ha	wykonano ha	1975	1980
Ogólna powierzchnia użytków rolnych	59.200	58.040	15.783	57.650
Powierzchnia zasiewów	43.900	41.588	41.400	41.300
Zboża ogółem	25.000	23 223	22.700	22.600
w tym pszenica	12.000	10.495	11.000	12.000
Jęczmień jary	2.800	2.610	4.000	5.000
Rośliny przemysłowe	862	761	1.030	1.400
ziemniaki	8.000	7.604	7.600	7.200
pastewne	8.500	4.427	8.430	8.300
w tym kukurydza	400	440	750	2.200
Warzywa	500	486	500	800

Struktura wieku właścicieli gospodarstw wymienionych wyżej:

do lat 30	od 30 – 59	60 i wyżej
15%	55%	30%

Obserwuje się gwałtowny odpływ ludności ze wsi do miast, a zwłaszcza młodzieży. Jest ona zachęcona perspektywą lepszego zarobku w zawodach pozarolniczych niż w drobnych gospodarstwach, opuszcza je pozostawiając tam starych rodziców. Proces starzenia się właścicieli przybiera na sile, Już obecnie blisko 30% indywidualnych gospodarstw pozostaje we władaniu właścicieli w wieku 60 i więcej lat, w tym 1.480 jest bez następców prawnych, blisko 1.000 jest zagrożonych upadkiem, a ponad 200 zarejestrowano jako ekonomicznie zaniedbane. Problem ten ulegnie rozwiązaniu, względnie złagodzeniu w drodze przejęcia znacznej ilości ziemi na własność państwa i jednostek gospodarki uspołecznionej za renty i spłaty pieniężne.

Bardzo korzystne warunki, jakie obecnie stworzyło państwo dla rolników przekazujących gospodarstwa rolne, a zwłaszcza te o małej powierzchni, jednak powyżej 2 ha, daje gwarancję, że wielu wysłużonych rolników samorzutnie przekaze swe gospodarstwa państwu w najbliższych latach. Podjęcie tego zagadnienia nie miałyby sensu, gdyby przejęta ziemia pozostawała niezagospodarowana. Zostanie ona racjonalnie zagospodarowana przez

jednostki gospodarki uspołecznionej a także przez przodujące gospodarstwa indywidualne. Program przejmowania ziemi na własność państwa i jednostek gospodarki uspołecznionej z różnych tytułów oraz jej zagospodarowanie w latach 1975 – 1980 przedstawia się następująco: [tabela powyżej]

Zakłada się też, że część przejętej ziemi zostanie również przekazana rolnikom indywidualnym do czasowego zagospodarowania na podstawie umów o dzierżawę.

Zadania w zakresie produkcji roślinnej w latach 1975 oraz 1976-80

Struktura zasiewów

Planowane zmiany w strukturze zasiewów przedstawiają się następująco: [tabela powyżej]

Jak wynika z powyższej tabeli, w latach 1975 – 80 planuje się zmiany w strukturze zasiewów, zmierzające do intensyfikacji produkcji rolnej. W zakresie tym winien zwiększyć się obszar uprawy pszenicy, jęczmienia jarego, kukurydzy i roślin przemysłowych oraz warzyw. Zwiększenie obszaru uprawy wymienionych roślin winno nastąpić kosztem obszaru żyta, owsa i ziemniaków. Odnośnie ziemniaków, znaczny spadek powierzchni uprawy powinien zostać zrekompenzowany poważnym wzrostem wydajności ziemniaków oraz uprawy poplonów.

Plony ważniejszych roślin
Przewidywane średnie plony w q/1 ha

	1974	1975	1980
Zboże	23,6	26	32
w tym pszenica	25,3	25,5	35
jęczmień	27	27,5	33
ziemniaki	104	200	230
Buraki cukrowe	271	380	410
Siano łąkowe	69	70	80

Zadania te powinny być zabezpieczone przez pełną realizację planów nasiennych, łącznie z wprowadzeniem do uprawy intensywnych wysokoplennych odmian, chemizacją rolnictwa oraz rozszerzenie usług świadczonych na rzecz rolnictwa przez instytucje obsługujące rolnictwo, a w szczególności kółka rolnicze.

Ogrodnictwo

Ważnym zagadnieniem gospodarczym na terenie powiatu jest rozwój ogrodnictwa, które ze względu na sprzyjające warunki glebowo-klimatyczne winno być poza hodowlą, drugą wiodącą gałęzią produkcji rolnej w środkowej i południowej części powiatu.

Sadownictwo

Struktura i planowany rozwój sadownictwa w tys. sztuk

Gatunek	Ogółem zdolnych do owocowania		
	1974	1975	1980
jabłonie	175	185	270
grusze	33	34	36
śliwy	145	155	180
wiśnie	22	25	30
czereśnie	38	40	50
inne	21	21,5	22
Razem	434	460,5	529

Obok zwiększenia ilości drzew owocowych na terenie powiatu prowadzone będą prace zmierzające do przebudowy struktury sadownictwa poprzez zakładanie sadów intensywnych, nastawionych na produkcję towarową owoców o dużej wartości handlowej, a w szczególności organizowania sadów zblokowanych w środkowej i południowej części powiatu, które to rejony będą specjalizowały się w tym kierunku produkcji. Program rozwoju sadów zblokowanych w latach 1975-80 przedstawia się następująco:

1974		1975		1980	
Ilość sadów zblokowanych	Obszar [ha]	Ilość	Obszar [ha]	Ilość	Obszar [ha]
4	41,3	6	62,15	14	150

W zaplanowanych nasadzeniach sadów zblokowanych 80% stanowić będą sady jabłoniowe, zaś pozostałe 20% wiśniowe, śliwkowe, czereśniowe. Obok zespołowych form produkcji ogrodniczej przewiduje się rozwój specjalizacji w gospodarstwach indywidualnych. Plan rozwoju gospodarstw specjalistycznych w produkcji ogrodniczej przedstawia się następująco:

1974	1975	1980
71	90	300

W roku 1980 na plan 300 gospodarstw specjalistycznych zakłada się 180 gospodarstw warzywniczych i 70 szklarniowych. Globalna produkcja owoców na terenie powiatu winna przedstawiać się następująco – w tys. ton:

1974	1975	1980
3,78	11	15

Jednym z bodźców rozwoju sadownictwa na terenie powiatu będzie kontraktacja wieloletnia oraz zabezpieczenie fachowej pomocy instruktażowej ze strony instytucji kontraktującej. Następnym czynnikiem będzie rozwój przemysłu przetwórczego na terenie Brzeska i Dębna, którego zapotrzebowanie na surowce do produkcji winno być pokryte dostawami z terenu powiatu. Bardzo korzystne warunki istnieją na terenie powiatu, dla plantacji krzewów jagodowych i truskawek. Planuje się poważny rozwój produkcji w tym zakresie poprzez rozbudowę dotychczasowej bazy produkcyjnej w środkowej części powiatu w rejonach Porąbki Uszewskiej, Dołów, Łysej Góry, Maszkienic i poszerzenia tej bazy przede wszystkim w kierunku południowym na teren gminy Gnojnik, Czychów, Wojnicz.

Plan nasadzeń krzewów jagodowych i truskawek na lata 1975-1980 przedstawia się następująco (w ha):

Gatunek/lata	1974	1975	1980
Agrest	30	35	50
Porzeczka czarna	115	140	380
Porzeczka kolorowa	50	55	150
Truskawki	170	230	260

Na terenie powiatu brzeskiego istnieją już rejony, gdzie warzywnictwo odgrywa poważną rolę w produkcji rolnej. Jest to rejon Brzeska z okolicznymi wsiami oraz Czychowa, Dębna i Wojnicza. Wymienione rejony posiadają dogodne warunki komunikacyjne oraz rozbudowane punkty skupu. Powiat w zakresie produkcji warzyw posiada nadwyżki w ogórkach, pomidorach i burakach ćwikłowych.

wych, które po zaspokojeniu potrzeb miejscowych, dostarczane są na potrzeby przemysłu przetwórczego. Kapusta zajmuje wysoki procent w uprawie na potrzeby własne.

Zmiany w strukturze wzrostu produkcji warzywniczej powinny kształtować się w kierunku zwiększenia ilości warzyw smakowych. Planuje się zwiększenie obszaru uprawy warzyw z 500 ha w roku 1974 do 800 ha w roku 1980, co przy zakładanym wzroście plonu średnio 30 do 40% z jednostki powierzchni, powinno zabezpieczyć potrzeby ludności oraz zakładów przetwórczych w zakresie zapotrzebowania na surowce do produkcji.

Nawożenie

Zakładane w planach na lata 1975 do 1980 plony roślin uprawnych wymagają w pierwszym rzędzie poważnego wzrostu nawożenia. Plan zużycia nawozów mineralnych i wapna nawozowego w latach 1975 do 1980 przedstawia się następująco w kg NPK na 1ha użytków rolnych:

Opis	1973/74	1974/75	1979/80	Wskaźnik wzrostu
Nawozy mineralne	112,2	127	220	196,1
Wapno nawozowe	162,4	150	243,8	150

Realizacja tych zadań będzie wymagać dużego wysiłku, szczególnie ze strony służby rolnej, instytucji świadczących usługi na rzecz rolnictwa oraz aparatu handlu. Zakłada się wysiew mechaniczny, obejmujący wszystkie gminy i wsie na terenie powiatu, w roku 1980 przynajmniej 80% ogólnej masy nawozów mineralnych oraz 90% wapna nawozowego. Zakłada się również rozbudowę powierzchni magazynowej łącznie z mechanizacją prac w zakresie załadunku i wyładunku masy towarowej w powiązaniu z bezpośrednimi dostawami do wsi i gospodarstwa.

Nasiennictwo

Wieloletni program nasienny, obejmujący wszystkie gminy i wsie na terenie powiatu odgrywa poważną rolę w zadaniach dalszego rozwoju produkcji rolnej. Ze względu na małe możliwości materiału siewnego na terenie powiatu, plan nasienny opiera się w zasadzie na dostawach nasion i sadzeniaków z innych terenów. Odnowę materiału prowadzić się będzie w rotacji 4-letniej. Roczne dostawy w tonach obrazuje tabela:

gatunek	1974	1975	1980
pszenica	335	335	380
żyto	245	245	246
jęczmień	253	230	330
owies	402	250	200
ziemniaki	3.432	2.866	2.866

Przewiduje się, że potrzeby powiatu w bieżącej pięcioletniej w zakresie dostaw nasion roślin motylkowych i pastewnych zostaną pokryte w całości.

Ochrona roślin

Uzyskanie większej produkcji rolnej zgodnie z założeniami planowanymi wymagać będzie równocześnie właściwego zabezpieczenia stanu zdrowotnego roślin, co w skutkach gwarantuje odpowiedni poziom plonów. Stąd też zachodzi konieczność rozszerzenia stosowania zabiegów fitosanitarnych. Nastąpi zdecydowany postęp w zakresie chemicznego odchwaszczania upraw.

W latach 1975 – 1980 chemiczną walkę z chwastami prowadzić się będzie na 50% powierzchni upraw zbożowych. Wprowadzone zostaną herbicydy w celu odchwaszczania ziemniaków i buraków pastewnych na 30% powierzchni uprawnej, zaś powierzchnia uprawna buraków cukrowych objęta tym będzie w całości. Ponadto w towarowych uprawach warzywnych i sadowniczych herbicydy stosowane będą na całej powierzchni uprawnej. Obok szerokiego stosowania herbicydów rozszerzony zostanie zakres zwalczania chorób grzybowych, bakteryjnych, m.in. ziemniaków na 20% powierzchni uprawnej.

Dla zapewnienia realizacji powyższych zadań zwiększone zostaną dostawy środków chemicznych o 50%, to jest do 300 ton w 1980 roku. Zabiegi ochronne prowadzone będą głównie aparaturą ciągnikową, znajdującą się w kółkach rolniczych i ich spółdzielniach. Aparatura ta zwiększy się z 51 sztuk do 150 sztuk w roku 1980. Zabiegi chemiczne prowadzić będą zakłady chemiczne przy spółdzielniach kółek rolniczych. Łącznie w roku 1980 zakłady te przeprowadzą zabiegi ochronne i chemiczne na powierzchni 13.800 ha.

Produkcja zwierzęca

Powiat brzeski posiada odpowiednie warunki naturalne dla rozwoju produkcji zwierzęcej, zwłaszcza bydła, trzody chlewnej i drobiu, w południowej części powiatu także owiec. Trwałe użytki zielone stanowią 26% użytków rolnych. Odpowiednie ich zagospodarowanie oraz intensyfikacja uprawy roślin pastewnych i poszerzenie arealów uprawy poplonów pozwoli na zabezpieczenie bazy paszowej dla planowanego wzrostu pogłowia zwierząt gospodarskich.

Pogłowie zwierząt

Rodzaj zwierząt	1974	1975	1980	Wysokość wzrostu
bydło ogółem	46.424	46.500	58.000	124,7
w tym krowy	32.600	33.300	33.000	99,0
trzoda chlewna	44.630	44.800	57.000	127,4
w tym maciory	4.479	4.800	5.200	108,7
owce	2.166	2.500	4.500	180,0
konie	8.026	8.000	7.800	97,5
drób	360.324	380.000	580.000	152,6

Obsada zwierząt na 100ha użytków zielonych (w sztukach)

Rodzaj zwierząt	1974	1975	1980
bydło	76,4	80	100
trzoda chlewna	73	77	100
owce	4	4	7
konie	14	14	14

W latach 1975 – 1980 obok wzrostu ilościowego planuje się również wydatną poprawę jakości pogłowia zwierząt i jego produktywności. Nastąpi to w wyniku kontynuowania wymiany rasy bydła czerwono-polskiej na nizinną czerwono-białą i czarno-białą w rejonie środkowym i południowym powiatu drogą wprowadzenia ras czystych i inseminacji; nasycenia terenu wartościowym materiałem hodowlanym oraz poprawy żywienia i pielęgnacji zwierząt.

Produkcyjność inwentarza w stosunku rocznym

Rodzaj	1974	1975	1980
mleko/krowa/1 sztuka	2.460	2.600	3.000
jaja/drób/1 sztuka	120	130	150
wełna/owca/1 sztuka	3,8	2,9	3,5

W zakresie zabezpieczenia bazy paszowej planuje się w latach 1975-80 pełne zagospodarowanie użytków zielonych, zwiększenie areału poplonów letnich i ozimych do 10,7 tys. ha w roku 1975 i 12.800 ha w roku 1980. Produkcja kiszzonek winna osiągnąć w 1980 roku 150 tys. ton tj. około 35 ton na jedną dorosłą sztukę bydła. W celu poprawy warunków zoohigienicznych zakłada się w latach 1975-80 dalszy wzrost budownictwa inwentarskiego.

Rodzaj budynku	1974		1975		1980	
	ogółem	w tym zespół.	ogółem	w tym zespół.	ogółem	w tym zespół.
obory	290	2	320	7	330	10
chlewnie	52	4	60	3	61	4
owczarnie	2	-	5	4	5	4
brojlernie	6	1	5	3	4	4
razem	350	7	380	17	400	22

W latach 1975 – 80 główna uwaga będzie zwrócona na pełne zabezpieczenie materiałów budowlanych i kredytów na budowę dużych obiektów produkcyjnych, zespołowych i indywidualnych gospodarstwach specjalistycznych nastawionych na produkcję towarową.

Plan skupu produktów zwierzęcych w latach 1975 – 80 w porównaniu z rokiem 1974 przedstawia się następująco:

wyszczególnienie	jedn. miary	1974	1975	1980
żywiec wieprzowy	tona	4.595	4.270	5.900
żywiec wołowy	tona	3.333	2.840	3.400
żywiec drobiowy	tona	57	77	200
mleko	tys. litrów	27.969	30.700	44.800
wełna	tona	7,5	7	11
jaja	mln. sztuk	12,8	13,8	18,5

Zadania w zakresie inwestycji w rolnictwie

Nakłady inwestycyjne planu terenowego w latach 1976 – 80 w porównaniu z latami 1972 -75 przedstawiają się, następująco [w tys. zł.]

Nakłady	1972 – 75	1976 – 80
Ogółem	199.386	468.500
w tym melioracja	182.004	394.000
elektryfikacja	7.500	25.000
wodociągi	10.082	46.500
Budownictwo lecznic	1.500	3.000

W ramach tych nakładów planuje się:

– w zakresie melioracji ukończone zostaną prace związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym powiatu przez budowę, względnie podwyższenie wałów Dunajca, Wisły, Uszwicy, Uszewki i Gróbkki,

– wybudowane zostaną suche zbiorniki retencyjne na rzece Uszwicy i uregulowane zostanie koryto na długości 14 km, wykonane zostaną kompleksowe prace odwadniające na terenie gminy Szczurowa,

– w zakresie „doelektryfikacji” przeprowadzone zostaną prace mające na celu tzw. elektryfikację przysiółków i pojedynczych gospodarstw oraz modernizację sieci w gminach: Dębno, Zabawa, Zakliczyn, Szczepanów, Czchów i Szczurowa,

– w zakresie zaopatrzenia wsi w wodę w ramach planowych nakładów inwestycyjnych wybudowane zostaną wodociągi doprowadzające wodę do 1480 gospodarstw we wsiach: Wojnicz, Dębno, Porąbka Uszewska, Doły, Łoniowa, Niedźwiedza, Łopoń, Biadoliny Radłowskie i Szlacheckie. W ramach tych nakładów wybudowane zostaną także:

- magazyn zbożowy GS w Dębnie,
- magazyn nawozowy w Szczurowej,
- punkty skupu żywca w Iwkowej i Okocimiu,
- skład węglowy w Wojniczu,
- powiatowa zbiornica surowców wtórnych w Brzesku,
- zakłady masarskie w Wojniczu i Zakliczynie,
- piekarnie w Iwkowej i Szczepanowie,
- ośrodki usługowe w Szczurowej i Zakliczynie,
- zakłady gastronomiczne w Wojniczu, Gnojniku, Borzęcinie i Szczurowej,
- hala targowa w Brzesku,
- pawilony handlowe w Dębnie, Borzęcinie, Szczepanowie,
- dom towarowy w Wojniczu,
- budynek handlowo – administracyjny PZGS w Brzesku,
- punkty skupu Powiatowej Spółdzielni Ogrodniczej w Wojniczu, Sufczynie, Tworkowej,
- przechowalnia owoców w Brzesku w pionie PSO.

Na terenie Szczurowej wybudowana zostanie w ramach inwestycji przemysłu tytoniowego baza skupu surowca tytoniowego kosztem 7 mln. zł., która obsługiwać będzie teren powiatów Brzesko i Bochnia.

Ważne znaczenie dla dalszego rozwoju hodowli będzie miała budowana w ramach planu centralnego na terenie Brzeska – mieszalnia pasz treściwych.

Założenia w zakresie zaopatrzenia powiatu w artykuły do produkcji rolnej w latach 1975 – 1980

W ramach środków na budownictwo planuje się budowę lecznicy weterynaryjnej w Dębnie. Nakłady inwestycyjne Spółdzielni Produkcyjnej Pokój w Filipowicach planowane są na kwotę 14 mln zł. W ramach tych nakładów zostanie w latach 1976 – 1980 wybudowany budynek administracyjno-socjalny oraz chlewnia.

Inwestycje w zakresie przetwórstwa i obrotu artykułami rolnymi

Wzrost produkcji rolnej, a w szczególności hodowlanej i owocowo – warzywnej wymaga sprawnego jej odbioru od producenta, jak również przetworzenia na miejscu części tych produktów, a przede wszystkim tych, które nie znoszą dalekiego transportu lub transport ten nie jest opłacalny.

W zakresie przetwórstwa produktów rolnych planuje się:

- rozbudowę i modernizację Zakładu Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego PZGS w Brzesku. Planowane nakłady na ten cel wyniosą do roku 1980 – 14 mln zł. W wyniku tego wartość produkcji wzrośnie z 35.700 tys. zł. w roku 1974 do 74.500 tys. zł. w roku 1980, przy równoczesnym podniesieniu jakości wyrobów; m.in. zostanie uruchomiona produkcja przetworów warzywno-mięsnych,
- w pionie spółdzielczości ogrodniczej planuje się w latach 1976 – 1980 budowę nowego zakładu przetwórstwa owocowo – warzywnego w Dębnie,
- w pionie spółdzielczości mleczarskiej planuje się rozpoczęcie w latach 1976-1980 budowy dużego zakładu mleczarskiego na terenie Brzeska o zdolności przerobowej ponad 200 tys. litrów mleka na dobę,
- w zakresie rozbudowy i modernizacji zaplecza obrotu produktami rolnymi i zaopatrzenia ludności planuje się w latach 1975-80 inwestycje na łączną sumę 163 mln zł.

Program rozwoju jednostek gospodarczych kółek rolniczych w latach 1975 – 1980

W roku 1974 działalność gospodarczą na terenie powiatu prowadziło 61 jednostek, w tym 47 Kółek Rolniczych, 5 SKR i 9 MBM. W roku 1975 zorganizowano dalsze 3 Spółdzielnie, w skład których weszło 10 Kółek, w roku 1976 zakłada się zorganizowanie dalszych 3 Spółdzielni. Tak więc

asortyment	jedn. miary	Wykonanie	Plan	Założenia do roku
		1974	1975	1980
Maszyny rolnicze	mln. zł.	41.833	42.500	50.000
Węgiel i koks	tona	43.500	45.000	50.000
Pasze treściwe	tona	8.100	8.600	10.000
Cement	tona	27.500	28.000	35.000
Materiały ścienne	tys. szt. ceg.	20.300	20.500	30.000
Eternit	m ²	100	100	250
Wyroby hutnicze, metalowe	mln. zł	44.500	40.000	55.000

od 1976 roku w każdej gminie działać będzie Spółdzielnia Kółek Rolniczych.

Ogółem jednostki kółkowe dysponowały w roku 1974 majątkiem wartości 120 mln zł. W roku 1975 zakłada się osiągnięcie 180 mln, do roku 1980 – 468 mln zł. Przewidywany stan ważniejszych maszyn przedstawia się następująco:

Lp.	Nazwa maszyny	31.12.1974	Przewidywane 31.12.1975	1980
1	Ciągniki ogółem	359	440	1.200
2	w tym w zespołach użytkowników	82	120	300
3	Samochody od 0,7 tony	23	32	70
4	Ładowacze	22	34	80
5	Rozrzutniki obornika	22	32	120
6	Sieczkarnie polowe	-	1	7
7	Ścinacze zielonek Orkan	2	8	30
8	Kosiarki rotacyjne	3	8	70
9	Kosiarki ciągnikowe	75	90	180
10	Kombajny zbożowe Bizon Sup.	1	5	30
11	Wiązalki ciągnikowe	55	80	240
12	Prasy zbierające	-	4	20
13	Młocarnie	238	260	280
14	Opryskiwacze ciągnikowe	49	67	220
15	Rozsiewacze nawozów i wapna	46	58	120
16	Kopaczki elewatorowe	56	76	150
17	Kombajny buraczane	-	1	8
18	Kombajny ziemniaczane	-	-	10
19	Kolumny parnikowe	5	7	15
20	Suszarnie do zbóż i siana	-	-	2
21	Sadzarki do ziemniaków	24	34	80
22	Przyczepy ciągnikowe	253	520	1.000

Nakłady inwestycyjne budowlane do roku 1980 wyniosą około 200 mln zł. Zakłada się m.in. wybudowanie:

- 11 warsztatów remontowych wartości 30 mln zł.,
- 10 magazynów środków ochrony roślin – 1 mln zł.,
- 5 odchowalni piskląt – 1,5 mln zł.,
- 1 suszarni pasz – 25 mln zł.,
- 1 bukaciarni – 15 mln zł.,
- 3 brojlerni – 7 mln zł.,
- 2 owczarni – 3 mln zł.,
- 3 chlewni – 4,5 mln zł.,
- 1 tartaku – 15 mln zł.,
- 13 budynków mieszkalnych – 24 mln zł.,
- 5 magazynów nawozowych – 1 mln zł.

Plan usług – wartość w tys. zł.

Usługi w latach	Wykonanie w 1974	Plan 1975	Plan 1980	Wskaźnik wzrostu		
				1975	1980	1975
Usługi ogółem	75.700	100.000	330.000	131	431	330
W tym usługi dla rolnictwa	50.100	73.000	223.000	146	446	305

Jak wynika z powyższych liczb, osiągnięty roczny wzrost usług wyniesie 25%, będą to głównie usługi mechanizacyjne prac polowych, chemiczne, dostawa środków produkcji, remontowo – budowlane, naprawa sprzętu.

Plan usług chemicznych jednostek kółek rolniczych w latach 1975-1980

wyszczególnienie	jednostka miary	1974 wykon.	1 9 7 5 plan	1980	Wskaźnik wzrostu		
					1975/1974	1980/1974	1980/1975
Ochrona roślin	ha	1.667	3.780	13.800	226	827	365
Wysiew nawozów	tona	828	2.700	5.600	326	676	207
Wysiew wapna	tona	4.101	7.500	10.200	182	248	136

Produkcja rolna w ramach SKR

W roku 1974 kółka dysponowały obszarem 33 ha użytków rolnych, w 1975 r. przewiduje się powiększyć obszar gruntów w zespołowym użytkowaniu o około 200 ha. W roku 1980 ogólny obszar użytków rolnych zagospodarowanych przez kółka rolnicze wyniesie 2.000 ha. W zespołowych gospodarstwach SKR, głównie w gminach: Szczurowa, Szczepanów, Borzęcin, Gnojnik prowadzona będzie hodowla bukatów, bydła mlecznego, drobiu (brojlery, nioski), trzoda chlewna, owce.

Stan pogłównia w roku 1980 winien wynieść:

Bukaty	500 szt.	Trzoda chlewna	10.000 szt.
Krowy	300 szt.	Roczna prod. brojlerów	135.000 szt.
Owce	600 szt.	Kury nioski	5.000 szt.

Odchów piskląt

Zespołowe odchownalnie	1974	1975	1980
pisklęta	39.600	42.500	70.000

Przewiduje się także, w oparciu głównie o posiadane użytki zielone na terenie Szczurowej, prowadzenie produkcji suszu, począwszy od 1978 r. w ilości 4.000 ton rocznie dla potrzeb hodowlanych ośrodków rolnych oraz jako komponent dla mieszalni pasz w Brzesku.

Oświata rolnicza

W roku 1974 przy Powiatowym Związku Kółek Rolniczych w Brzesku działało 46 Zespołów Przyśposobienia Rolniczego w tym: I stopnia z liczbą 83 uczestników, 15 II stopnia z liczbą 112 uczestników i 21 III stopnia z liczbą 200 uczestników.

W latach 1975 – 80 planuje się zorganizować 65 Zespołów Przyśposobienia Rolniczego z liczbą około 700 uczestników.

W roku 1974 działało 9 Zespołów Młodego Rolnika z liczbą 78 uczestników. W latach 1975 – 80 planuje się zorganizować 25 Zespołów liczących ok.350 uczestników.

Szkoła Powiatowa – Centrum Kształcenia Rolniczego w Wojniczu planuje następujące jednostki programowe: 5-letnie Technikum Rolnicze będzie istniało do czerwca 1976 roku, trzyletnie Technikum Rolnicze na podbudowie szkół zasadniczych będzie kontynuowane systemem dwustopniowym. Od września 1975 r. zostanie uruchomione wieczorowe Technikum Rolnicze jednostopniowe. W dalszym ciągu będzie prowadzony wydział kształcenia zaocznego, w ramach którego będą prowadzone następujące jednostki programowe: 3,5 letnie Technikum Rolnicze dwustopniowe, 3,5-letnie Technikum Telewizyjne dwustopniowe. Przy Szkole Powiatowej Centrum Kształcenia Rolniczego prowadzona jest Zasadnicza Szkoła Rolnicza jednostopniowa, od września 1975 r. uruchomiona będzie jeszcze 2-letnia Zasadnicza Szkoła Mechanizacji Rolnictwa i Zaoczna Zasadnicza Szkoła Rolnicza. Od września 1976 r. planuje się uruchomienie Zasadniczej Szkoły Ogrodniczej. Szkoła Powiatowa prowadzi na terenie powiatu 8 Zasadniczych Szkół Rolniczych, a mianowicie: w Borzęcinie o nastawieniu ogrodniczym, w Brzesku o nastawieniu ogrodniczym, w Czchowie o nastawieniu gospodarczym, w Gnojniku o nastawieniu ogólno-rolniczym, w Łoniewej o nastawieniu ogólno-rolniczym, w Wał-Rudzie o nastawieniu chowu zwierząt, w Wojakowej o nastawieniu ogrodniczym, w Zaborowiu o nastawieniu ogólno-rolniczym.

W roku 1976 planuje się zorganizować Zasadniczą Szkołę Gospodarczą w Zakliczynie i Zasadniczą Szkołę Mechanizacji Rolnictwa w Dębnie oraz Zasadniczą Szkołę Rolniczą o nastawieniu chowu zwierząt w Przyborowie. Szkoły zasadnicze środowiskowe będą zmieniać specjalizację w zależności od potrzeb środowiska.

Doskonalenie zawodowe rolników

Podstawą działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników na terenie każdej gminy będzie opracowanie i konsekwentne realizowanie gminnych programów rozwoju oświaty rolniczej i upowszechniania postępu w rolnictwie na lata 1976-80. Programy te obejmować będą wszystkie formy kształcenia i dokształcania zawodowego rolników. W latach 1972-75 prowadzono szkolenia specjalistyczne rolników w oparciu o cztery zasadnicze cykle szkoleniowe a mianowicie: intensyfikacji chowu i hodowli bydła, intensyfikacji produkcji trzody chlewnej, intensyfikacji produkcji zbożowej, intensyfikacji bazy paszowej.

Szkoleniami tymi objęto łącznie około 14,5 tys. rolników. Rozwijająca się specjalizacja i kooperacja produkcji rolnej wymaga przygotowania rolników do nowoczesnych form produkcji i nowych technologii produkcji. W dalszym ciągu prowadzić się będzie szkolenia specjalistyczne w grupach, szkolenia praktyczne, pokazy itp. dostosowane do poziomu i potrzeb rolników oraz specjalizacji w danym rejonie.

Kursy kwalifikacyjne, dające rolnikom przygotowanie niezbędne do prowadzenia gospodarstw, powinni w latach 1975-80 ukończyć wszyscy rolnicy w wieku do 45 lat.

W celu umożliwienia zdobycia kwalifikacji zawodowych rolnikom, którzy nie mają ukończonej szkoły podstawowej, organizowane będą w miarę potrzeb podstawowe szkolenia rolnicze. Zastosowanie różnych form oświatowych, obejmujących zasięgiem prawie wszystkich rolników – producentów oraz zastosowanie nowych metod szkoleniowych i środków dydaktycznych, powinno wydatnie podnieść poziom zawodowy rolników i przyczynić się do zwiększenia produkcji rolnej w powiecie.

Jednym z podstawowych warunków wzrostu produkcji rolnej, a w szczególności produkcji towarowej jest specjalizacja, jak również organizowanie zespołów produkcyjnych, które przy znacznym rozdrobieniu gospodarstw są jedyną formą umożliwiającą mechanizację prac i stworzenie nowoczesnych metod produkcji. Rozwój tych form produkcji przedstawia zestawienie gospodarstw specjalistycznych:

wyszczególnienie	1974	1975	1980
ogółem	278	311	685
w tym hodowla bukatów	70	74	150
krów mlecznych	106	121	300
tuczników	43	70	1.500
warchlaków	24	28	50
owiec	10	12	45
kur niosek	21	22	50
brojlerów	2	4	10

Zespoły

wyszczególnienie	1974	1975	1980
Zespoły ogółem	18	28	104
w tym: hodowlane	8	12	30
sady zblokowane	4	6	14
łąkarskie	6	6	20
uprawowe	-	4	40

Organizowanie gospodarstw specjalistycznych oraz zespołów winno odbywać się zgodnie z rejonizacją produkcji rolnej na terenie powiatu.

Gospodarstwom specjalistycznym i zespołom należy zabezpieczyć w pierwszej kolejności materiały budowlane, kredyty oraz środki potrzebne do produkcji.

Zadania produkcyjne i wskaźniki wzrostu w programie winny być traktowane jako zadania minimalne i należy dążyć do ich korekty przy opracowywaniu planów rocznych i ich realizacji. Wokół realizacji tych zadań należy mobilizować szeroki aktyw społeczno-polityczny i gospodarczy na szczeblu powiatu, gminy i wsi, aby w pełni zrealizować zadania postawione przez VI Zjazd Partii i XV Plenum KC PZPR.

Po dłuższej dyskusji powyższy program Powiatowa Rada Narodowa uchwaliła jednomyślnie. Obradom przewodniczył I sekretarz KP PZPR, przewodniczący Powiatowej Rady Narodowej – inż. Stanisław Maślak. W obradach wzięli udział m.in. członek Prez. WRN prof. Franciszek Kopeć, poseł na Sejm PRL z naszego okręgu wyborczego, Adolf Ojczyk, przewodniczący Powiatowego Komitetu FJN, Franciszek Bal. Na obrady przybyli też naczelnicy gmin oraz kilkunastu przodujących rolników z terenu powiatu. M.in. zabierał głos prof. Franciszek Kopeć. Jego wystąpienie z wielką uwagą zostało wysłuchane, było bowiem bardzo interesujące.

Przeludnienie wsi i rozdrobienie gospodarstw dawniej ogromne, dziś znaczenie zmalało dzięki rozwojowi przemysłu i odpływowi ludności, zwłaszcza młodzieży ze wsi. Charakterystyczne wciąż dla powiatu rozdrobienie i szachownica pól:

Okolice Tymowej.

Okolice zabytkowego zamku w Dębnie.

Kontrasty... kontrasty... w pewne rejony powiatu zdecydowanie wkroczył traktor, w innych pracuje się przy pomocy koni, ale są jeszcze takie rejony, gdzie do ciężkich prac polowych zaprzęga się krowy.

Konna uprawa gleby – orka i bronowanie.

Krowy w jarzmie pracują jeszcze w górskich rejonach naszego powiatu, przede wszystkim w Paleśnicy, Dzierżaninach, Rudzie Kameralnej, Borowej, Czchowiu, gminie Iwkowa. Czy w tym wypadku można mówić o dobrej uprawie gleby i równocześnie wydajności mleka? Na szczęście i tam wkracza powoli mechanizacja i wnet krowy staną się tym, czym powinny – dostarczycielkami mleka.

Konna uprawa gleby – siew siewnikiem.

Maszynowa uprawa gleby przy pomocy ciągnika.

Siew ręczny z płachty.

Orka traktorowa.

Przygotowanie gleby pod siew przy pomocy traktora.

Kupno traktora przez indywidualnego rolnika nie jest takie łatwe, dlatego niektórzy rolnicy „sfabrykowali” sobie ciągniki wg własnego pomysłu. Ciągnik Stanisława Żurka z Brzeska.

Strachy na wróble z różnych stron naszego powiatu. Te najgroźniejsze odstrasząją wrony i kruki od nasion i świeżych sadzonek kukurydzy.

Strachy na wróble.

Komisja konkursowa.

Nagrodę wręcza przewodniczący Prezydium PRN – Tadeusz Bałys. W środku organizator konkursu inż. Kazimierz Brzeski.

Komisja konkursowa.

Pokaz pracy pierwszej żniwiarki z ciągnikiem POM.

Był czas, kiedy polowe prace mechaniczne trzeba było usilnie propagować. Urządzane były konkursy orki traktorowej, na które zapraszało się rolników. W konkursach brali udział traktorzyści POM i kółek rolniczych. Na zdjęciach taki konkurs w roku 1964.

Pejzaż późniwny na tle zabytkowego Czchowa.

Teraz na polach widzi się coraz więcej traktorów. Przy ich pomocy orze się, sieje, kultywatoruje, czy też bronuje. Wozi się nawóz naturalny albo sztuczny, zwozi plony i materiały. Na polach pracują ciągniki Państwowego Ośrodka Maszynowego, Międzykółkowych Baz Maszynowych oraz coraz więcej prywatnych, często własnej konstrukcji.

Pszenica „chroniona” przez stracha na wróble dojrzewa pod Brzeskiem.

Pejzaż przedźniwny w okolicy Tymowej.

Kopki żyta na polach pod Brzeskiem.

Prace żniwne. Sierpy już dawno wyszły z użycia, lecz kosa jest nadal powszechnie używana i niezbędna tam, gdzie zboże zostało powalone.

Żniwa to okres najważniejszych i najcięższych prac polowych. Tym bardziej, że wieś brzeska starzeje się coraz bardziej. Do prac stają często ludzie starsi, jak to widać na zdjęciu ze strony poprzedniej. Wielu mężczyzn pracuje w różnych zakładach pracy poza terenem powiatu. Stąd coraz częściej za kosę chwytają młode kobiety i doskonale sobie radzą, jak widać na zdjęciu.

Po skoszeniu należy pole zagrabić, aby żaden kłos nie został zmarnowany.

Żniwa na polach pod Brzeskiem.

Brak rąk do pracy powoduje, że coraz szerzej stosowane są na polach brzeskich maszyny konne i motorowe. Kosiarki konne i snopowiązałki ciągnikowe prywatne oraz Państwowego Ośrodka Maszynowego i Kótek Rolniczych. Rok 1974 można uważać za historyczny pod tym względem. W tym roku po raz pierwszy wjechał na pola szczurowszczyzny kombajn żniwny Bizon, własność Kółka Rolniczego w Szczurowej. Bizon pracował też w tym roku na innych polach na terenie powiatu i zyskał sobie powszechne uznanie. Niewątpliwie maszyn tych przybywać będzie coraz więcej.

Dożynki w Zakliczynie, starosta i starościna dożynek wręczają bochen chleba gospodarzowi dożynek, którym jest sekretarz KW PZPR, krajan z ziemi brzeskiej, mgr Andrzej Czyż.

Ludowy obrzęd dożynkowy w Strzelcach Wielkich. Dziewczęta w strojach ludowych niosą wieniec dożynkowy, obok kroczy starosta dożynek.

Ludowy obrzęd dożynkowy w Strzelcach Wielkich. Dziewczęta w strojach ludowych niosą wieniec dożynkowy, obok kroczy starosta dożynek.

Dożynki w Jadownikach, dożynkowe dary niosą członkowie tamtejszego zespołu ludowego Jadowniczanie.

Po zakończeniu żniw w całym powiecie odbywają się ludowe obrzędy dożynkowe. Przy tradycyjnym śpiewie pieśni obrzędowej „Plon niesiemy, plon, w gospodarza dom” drużyny dożynkowe wręczają wieniec dożynkowy oraz bochen chleba, upieczony z tegorocznego zboża, gospodarzowi dożynek.

Omloty... dawniej młócono zboże cepami. Była to bardzo ciężka praca, gospodarz zajmował się nią całą niemal zimę, trochę zboża „wymłóciły” myszy, resztę on. Potem bogatsi gospodarze posługiwali

się ręcznymi, a później młocarniami napędzanymi motorami spalinowymi. W ten sposób organizowane były po wojnie omloty we wszystkich wsiach. Prywatni właściciele motorowych młocarń otrzymywali zezwolenia na omloty, ale musieli się stosować do wcześniej uchwalonego przez wieś planu omlotowego. Zadania te przejęły z czasem kółka rolnicze. W miarę postępu elektryfikacji wsi, motory spalinowe zostały wyparte przez motory elektryczne. Młocarnie i motory elektryczne zaczęły też

Obrzęd dożynkowy w Szczepanowie. Wieniec dożynkowy na wozie w otoczeniu banderii konnej.

Omloty na wspólnym klepisku przy ul. Piaskowej w Brzesku.

Omloty u rolnika indywidualnego Antoniego Pięty w Porąbce Uszewskiej.

Omloty na takim klepisku w Okocimiu. Maszyny kółek rolniczych w tych miejscowościach.

Kopanie ziemniaków przy pomocy koparki i ciągnika, zbieranie ziemniaków ręczne.

nabywać do własnych gospodarstw również rolnicy indywidualni. W niektórych miejscowościach organizowano tzw. wspólne klepiska. Były to wyznaczone miejsca, gdzie ustawiano kółkową młocarnię i tam rolnicy zwozili snopy zboża do omlotu, oczywiście wg z góry ustalonego kalendarza.

Podobnie, jak przy wiosennych pracach polowych, jak też i żniwnych, również przy pracach jesiennych coraz szerzej stosowana jest mechanizacja. Na przykład przy zbiorze ziemniaków, chociaż i tu spotyka się jeszcze tradycyjne, ale nie przestarzałe sposoby.

Obok, na sąsiednim polu kopanie ręczne kopaczkami (motykami, hakami), zbieranie ręczne do koszyków. Zdjęcia robione na polach Jadownik.

Zbiór ziemniaków na polach w okolicy Czchowa. Koparka ciągniona przez konie, zbieranie ręczne. Przy takiej koparce należy zaraz ziemniaki pozierać, gdyż następny jej przejazd zasypuje poprzednio wydobyte ziemniaki.

Na zdjęciu maszynowe kopanie ziemniaków na polach wsi Bucze. Maszyna kółka rolniczego ma tę zaletę, że wydobywa na wierzch ziemniaki dość szerokim pasmem i nie muszą być zaraz zbierane, nie grozi im przysypanie ziemią przy kolejnym, następnym przejeździe.

Transport płodów rolnych odbywa się przy pomocy krów jako siły pociągowej, ale tylko w górskich rejonach powiatu, w pozostałych najczęściej końmi.

Coraz więcej widzi się w transporcie rolniczym ciągników z wozami lub przyczepami kółek rolniczych lub POM a także prywatnych, chociaż jest ich jeszcze mało.

Bardzo pracochłonna jest uprawa buraków. Ręczne pielienie i okopywanie buraków przy pomocy kopaczki w Maszkienicach.

Rolnicy brzescy doceniają wpływ właściwego stosowania nawozów sztucznych na wysokość plonów. Zużycie nawozów na 1ha użytków rolnych stale wzrasta. Właśnie jeden z rolników wyładowuje przywieziony z Gminnej Spółdzielni nawóz. Rolnicy nasi korzystają też z traktorowych rozsiewaczy wapna kółek rolniczych.

Na terenie powiatu coraz więcej uprawia się warzyw pod szkłem. Najwięcej szklarni wybudowano w części południowej powiatu, w okolicy Czehowa. Na zdjęciu Czehów i Wojakowa.

Na terenie powiatu powstają gospodarstwa hodowlane. Budują okazałe i dobrze urządzone obory. Obora na 60 bukatów w gospodarstwie Bolesława Duca w Jadownikach

W północnej części powiatu rolnicy kontraktują i uprawiają tytoń. Na zdjęciach suszenie tytoniu w Woli Przemyskiej.

Taka sama obora w gospodarstwie Władysława Bujaka w Wróblowicach.

Zasadniczą pomoc w mechanizacji rolnictwa udzielają indywidualnym rolnikom kółka rolnicze i POM. Baza Kółka Rolniczego w Gnojniku.

Gospodarstwo hodowlane Władysława i Józefa Ruczajów w Gnojniku z nowoczesną oborą na 40 bukatów.

Filia Państwowego Ośrodka Maszynowego z Dębna w Szczurowej – Włoszyn.

Pole obsiane kukurydzą na paszę.

Jedno z gospodarstw specjalizujących się w hodowli trzody chlewnej.

Dużą rolę w podnoszeniu produkcji rolnej spełniają kursy dla rolników, Szkoły Przystosowania Rolniczego, a przede wszystkim Technikum Rolnicze w Wojniczu. Wiedza rolnicza staje się niezbędna w nowoczesnym prowadzeniu gospodarstw. Lekcja w Technikum Rolniczym prowadzona przed dyrektora dr Jana Adamczyka

W północnej części powiatu znajdują się doskonałe warunki do hodowli ptactwa domowego, w tym gęsi i kaczek. Na zdjęciach gęsi i kaczki na błoniach we wsi Zaborów.

Hodowli bydła mlecznego sprzyja dobrze zorganizowana spółdzielczość mleczarska. Na zdjęciu Zakład Mleczarski Spółdzielni w Szczurowej.

Hodowli bydła mlecznego sprzyja dobrze zorganizowana spółdzielczość mleczarska. Na zdjęciu Zakład Mleczarski Spółdzielni w Szczurowej. Lecznica w Szczurowej.

Lecznica w Czhowie.

Każda gmina posiada zorganizowaną fachową służbę rolną, której zadaniem jest troska o rozwój rolnictwa i hodowli w gminach. W każdej gminie jest tzw. agronomówka. Na zdjęciu agronomówka w Szczepanowie.

Dzień Kobiet

Podobnie, jak na terenie całego kraju – w powiecie brzeskim w sposób niezwykle podniosły przebiegały obchody Dnia Kobiet. W roku bieżącym ten dzień miał szczególną wymowę, odbywał się bowiem w ramach Światowego Roku Kobiet, ogłoszonego przez Organizację Narodów Zjednoczonych.

W dniach 6,7,8 marca w licznych zakładach pracy na terenie całego powiatu odbyły się spotkania kierownictw zakładów, organizacji politycznych i zawodowych z kobietami tam pracującymi. Otrzymały one kwiaty, serdeczne gratulacje i życzenia. W niektórych zakładach pracy kobiety otrzymały pamiątkowe tace wyprodukowane przez Fabrykę Opakowań Blaszanych specjalnie na tę uroczystość. W sobotę, 8 marca, delegacja kobiet z powiatu brzeskiego w liczbie 26 wzięła udział w uroczystej akademii w sali Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie. Dnia 15 marca z okazji Międzynarodowego Roku Kobiet i Dnia Kobiet w sali KP PZPR odbyło się spotkanie władz politycznych i administracyjnych naszego powiatu z aktywem kobiecym miasta i wsi. W spotkaniu tym wzięli udział m.in. I sekretarz KP PZPR, inż. Stanisław Maślak, sekretarz KP ZSL, Bolesław Woda, przewodniczący Powiatowego Komitetu FJN, Franciszek Bal, wice-naczelnik powiatu, mgr inż. Józef Rosa, prezes Zarządu Powiatowego Kółek Rolniczych, Józef Szczerba. W spotkaniu uczestniczyła przewodnicząca Zarządu Powiatowego Ligi Kobiet, Janina Hnatowicz, działaczki tej organizacji oraz kół gospodyń wiejskich, radne, działaczki społeczne różnych instytucji i organizacji.

Do zebranych kobiet przemówił I sekretarz KP PZPR. W wystąpieniu przypomniał zgromadzonym osiągnięcia kobiet w XXX-leciu PRL, zasługi w rozwoju naszej Ojczyzny a także zdobyte prawa. Omówił także zadania, jakie ma powiat w związku z programem rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz doniosłą rolę kobiet w pomyślnym zrealizowaniu tych zadań. W imieniu władz politycznych i administracyjnych powiatu i Frontu Jedności Narodu przekazał zgromadzonym na sali i wszystkim kobietom powiatu brzeskiego serdeczne podziękowanie za dotychczasowy wkład pracy oraz życzył im wszelkiego szczęścia osobistego a także dalszych osiągnięć w pracy zawodowej, gospodarczej, rodzinnej oraz społecznej.

W swobodnej dyskusji, jaka się następnie wywiązała, kobiety mówiły o potrzebie stałego podnoszenia świadomości politycznej i społecznej kobiet, o konieczności przestrzegania ładu i porządku w gospodarstwach i wsiach, o dalszych staraniach w kierunku zwiększenia produkcji rolnej i hodowlanej, o potrzebie usprawnienia pracy kółek rolniczych, aby lepiej wykonywały usługi dla rolnictwa. Mówiły też o brakach w zaopa-

trzeniu w niektóre artykuły pierwszej potrzeby a także o konieczności usprawnienia handlu. Dawały przykłady swoich osiągnięć w miejscach swej działalności, a także przytaczały opinie osób przybyłych z zagranicy, bardzo pozytywnie oceniających nasz narodowy dorobek. Przedstawicielki kół gospodyń wiejskich deklarowały swój aktywny udział w staraniach władz o dalsze podniesienie produkcji rolnej i hodowlanej. Każda obecna na spotkaniu kobieta otrzymała pamiątkową tacę wyprodukowaną przez Fabrykę Opakowań Blaszanych specjalnie z okazji Międzynarodowego Roku Kobiet.

Konkurs Piosenki Radzieckiej

9 marca w Powiatowym Domu Kultury w Jadownikach odbyły się eliminacje Konkursu Piosenki Radzieckiej. Tegoroczne eliminacje poprzedzone zostały prawie trzymiesięcznym okresem konsultacji prowadzonych przez kwalifikowanych muzyków. Ostatecznie na finałowym koncercie w Jadownikach zwyciężyła Lucyna Łazarczyk – uczennica Liceum Ogólnokształcącego w Brzesku, drugie miejsce przypadło Bożenie Migdał z Państwowego Technikum Rolniczego z Wojnicza, a trzecie Kazimierzowi Grzybkowi z Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych z Brzeska. W kategorii zespołów pierwsze miejsce zajął sextet z Technikum Ceramicznego z Łysej Góry kierowany przez Józefa Wróbla, drugie miejsce wywalczył duet Bogumiła i Krystyna Krajównie z Liceum Ekonomicznego w Brzesku, trzecie miejsce zajął duet wokalny Barbara Pościńska i Barbara Janicka z Gminnego Ośrodka Kultury w Czchowie. Wyróżniono Władysławę Dudę z Borzęcina i Jacka Mazura oraz zespół jazzowy z Czchowa.

Konkurs Rolniczy czyn XXX-lecia

Zespół ds. Konkursu *Gmina – mistrz gospodarności* Wojewódzkiego Komitetu FJN dokonał podsumowania konkursu *Rolniczy czyn XXX-lecia*, który to konkurs wiązał się swoimi zadaniami z Ogólnopolskim Konkursem *Gmina – mistrz gospodarności*. Oto dane dotyczące wyników konkursu w naszym powiecie.

Realizacja zobowiązań odnośnie zwiększenia areału upraw: uprawę pszenicy zwiększono o 1.627 ha, jęczmienia o 779 ha, roślin pastewnych o 306 ha. Dużą dynamikę rozwoju obserwujemy również w hodowli bydła. Planowano zwiększyć pogłowie bydła o 2.116 sztuk, a zwiększono o 2.521 sztuk. Zobowiązania zwiększenia pogłowia trzody chlewnej wynosiły 3.670 sztuk, a zwiększono o 2.521, pogłowie owiec – plan zakładał zwiększenie o 114 sztuk, a zrealizowano 148 sztuk, liczba drobiu wg zobowiązań miała być zwiększona o 10.290 sztuk, a zwiększono o 16.690 sztuk.

Zobowiązania dotyczące zwiększenia dostaw produktów rolnych zostały zrealizowane jak następuje: mleko – zobowiązania wynosiły 920 tys. litrów, skupiono zaś 507.100 litrów, mięso – zobowiązania 539 ton, skupiono 124 ton. Niezrealizowanie niektórych pozycji było wynikiem niezbyt dobrych urodzajów, jakie mieliśmy w roku 1974 – szczególnie dotyczy to pasz i okopowych.

Na wyróżnienie w realizacji czynu zasługują rolnicy: Eugeniusz Kolak z Biskupic Melsztyńskich, Józef Staško z Borzęcina, Ryszard Knapik z Lusławic, Jan Kielbasa również z Lusławic, Andrzej Kubala z Maszkienic.

Wiele zakładów rolnych i instytucji obsługujących rolnictwo podjęło także i wykonało zobowiązania na XXX – lecie. Ogólna wartość czynów zrealizowanych przez PZGS, POM, PSO, PZUZ, OSM – wynosi 2.667 tys. zł. W ramach wyżej podanej kwoty Państwowy Ośrodek Maszynowy w Dębnie przyjął do realizacji, poza planem, budowę bukiarni we wsi Wróblowice. Obiekt ten został już oddany do użytku. Spośród pracowników POM na wyróżnienie zasługują Zenon Gomularz, Władysław Gurgul, Waclaw Frycz.

Centrala Nasienna w Brzesku w ramach czynu rolniczego przeprowadziła prace porządkowe przy swoich magazynach wartości 10 tys. zł. Załoga Powiatowej Spółdzielni Ogrodniczej wykonała czyn XXX-lecia wartości 43 tys. zł. W czynie tym wyróżnili się: Bronisław Sumara, Adam Nowak, Janina Łanocha. Powiatowy Związek Gminnych Spółdzielni i podległe mu jednostki wykonały czyn XXX-lecia wartości 684 tys. zł. Przeprowadzono prace przy budowie drogi w Borzęcinie a także betoniarские, niwelacyjne, porządkowe. Spośród pracowników PZGS wyróżnić należy: Mieczysława Draguna, Jana Jurka oraz prezesa Edwarda Barnasia i wiceprezesa Henryka Świerczka.

Pokaźną kwotę stanowią również zobowiązania zrealizowane przez Państwowy Zakład Unasienniania Zwierząt, Rolniczy Zakład Doświadczalny Akademii Rolniczej, Okręgowe Spółdzielnie Mleczarskie w Brzesku i Szczurowej.

Globalna wartość czynów społecznych zrealizowanych w roku 1974 na terenie powiatu brzeskiego wynosi 53.703 tys. zł. Na tę kwotę składają się czyny: drogi publiczne – 34.700 tys. zł., rolnictwo – 500 tys. zł., gospodarka komunalna – 3 mln zł., oświata – 700 tys. zł., kultura – 2 mln zł., ochrona zdrowia – 2,5 mln zł., pozostało – 10 300 tys. zł. Tak więc *Rolniczy czyn XXX-lecia* mimo ciężkich warunków atmosferycznych przyniósł naszemu powiatowi i społeczeństwu nowe dodatkowe wartości.

Pogłoski o likwidacji powiatu

W trzeciej dekadzie marca 1975 r. rozeszły się w sposób błyskawiczny pogłoski o likwidacji wszystkich powiatów, w tym również powiatu

brzeskiego. Mówi się o utworzeniu nowych województw, w tym w Tarnowie, do którego Brzesko i cały powiat mają być przydzielone. Nie trzeba dodawać, że wśród pracowników Urzędu Powiatowego zapanowało duże zaniepokojenie.

Ruch przedświąteczny

W Brzesku, w sklepach i na ulicy, panuje ożywiony ruch w związku z zakupami przedświątecznymi. Odczuwa się braki w zaopatrzeniu, przede wszystkim mięsa i wyrobów wędliniarskich. Znacznie podrożały jarzyny – na przykład pietruszka kosztuje 30 zł. za kilogram. Zapewne przyczyną tego jest nieurodzaj jarzyn w roku ubiegłym.

Pierwszomajowe obchody w Brzesku

Tegoroczne obchody Święta Pracy w Brzesku miały przebieg imponujący. W przeddzień, w sali Komitetu Powiatowego PZPR, odbyło się spotkanie czołowego aktywów powiatowego z członkami Egzekutywy KP. W spotkaniu tym wziął również udział wicewojewoda krakowski, dr Tadeusz Maj. Do zebranych przemówił I sekretarz KP PZPR, inż. Stanisław Maślak. Złożył on serdeczne podziękowanie aktywowi w imieniu Egzekutywy, stronnictw politycznych, Frontu Jedności Narodu, Powiatowej Rady Narodowej i Urzędu Powiatowego całemu aktywowi oraz rodzinom. Po tym wystąpieniu piękny pokaz regionalny dał Zespół Pieśni i Tańca Kamionka z Łysej Góry.

1 maja na placu Kazimierza Wielkiego zebrały się olbrzymie tłumy pracowników brzeskich zakładów pracy, młodzieży szkół zawodowych, średnich i podstawowych, członków różnych organizacji i miejscowej ludności. Krótkie przemówienie pierwszomajowe wygłosił I sekretarz KP PZPR, Stanisław Maślak. Przekazał on pozdrowienia od instytucji politycznych, Frontu Jedności Narodu i władz powiatowych dla społeczeństwa całego powiatu, dla robotników, rolników, kobiet, dla pracowników administracji gospodarczej i państwowej, dla nauczycielstwa i młodzieży, dla organów MO i służby bezpieczeństwa, dla lekarzy i pracowników służby zdrowia, dla wszystkich pracujących. Następnie zebrani na placu wysłuchali z wielką uwagą przemówienia przez radio I sekretarza KC PZPR, Edwarda Gierka.

Z kolei ruszył olbrzymi pochód, który przeszedł ulicami miasta, manifestując przed trybuną ustawioną na placu Generała Świerczewskiego. Na trybunie zajęli miejsca przedstawiciele organizacji politycznych, władz administracyjnych, działacze polityczni i społeczni, gospodarzy, przodujący robotnicy i rolnicy.

Pochód otwierała liczna grupa członków Związku Bojowników o Wolność i Demokrację, kolejno młodzież szkół wszystkich typów, pracow-

1 maja 1975. Poczty sztandarowe w pochodzie.

W pochodzie członkowie Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Więźniowie obozów koncentracyjnych w obozowych pasiakach na czele.

W pochodzie brał udział Zespół Kamionka z Łysej Góry. W roli Lajkonika artysta plastyk, Bolesław Książek.

Plakaty 1 Majowe.

Wiec 1 Majowy na placu Kazimierza Wielkiego.

nicy brzeskich zakładów pracy, zamykała kolumna samochodów Ochotniczych Straży Pożarnych. Szczególnie pomysłowo i imponująco przedstawiały się kolumny młodzieży Szkół Podstawowych nr 1 i 3, a także szkół średnich, a przede wszystkim młodzież Zespołu Szkół Zawodowych.

Po zakończeniu pochodu na placu Kazimierza Wielkiego odbyły się pokazy regionalnych i estradowych zespołów z terenu miasta i powiatu. Pogoda była niepewna.

Trzydziesta rocznica Zwycięstwa

Podobnie, jak w całym naszym kraju, również w powiecie brzeskim odbywały się podniosłe uroczystości związane z obchodami XXX-lecia Zwycięstwa. Od 26 kwietnia do 17 maja odbywały się w szkołach, a także w niektórych większych zakładach pracy spotkania oficerów Wojska Polskiego z młodzieżą i pracownikami. Towarzyszyli im działacze ZBOWiD-u i Frontu Jedności Narodu.

8 maja, w sali kina Bałtyk, odbyła się okolicznościowa akademii. Po odegraniu hymnu narodowego i zagajeniu przez I sekretarza Miejskiego Komitetu PZPR, Romana Garbienia odbyła się dekoracja odznaczeniami państwowymi byłych członków ruchu oporu i działaczy ZBOWiD-u. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski otrzymali: Irena Habryło, Florian Filip, Władysław Skrzyński i mgr Karol Bernacki, wszyscy z Brzeska. Jedna osoba otrzymała Krzyż Partyzancki, a 49 osób odznaczonych zostało Medalem Zwycięstwa i Wolności.

Okolicznościowe przemówienie podczas akademii wygłosił działacz ZBOWiD-u, Błażej Palej.

Część artystyczną, na którą składał się montaż słowno-muzyczny, dała młodzież Zespołu Szkół Mechaniczno – Elektrycznych.

W tym dniu na symbolicznej mogile Nieznanego Żołnierza złożono od społeczeństwa miasta wieńce i kwiaty.

W dniu następnym na placu Kazimierza Wielkiego młodzież harcerska zakończyła okolicznościowy alert. Odbył się uroczysty apel, następnie młodzież przemaszerowała przez miasto. Delega-

cje młodzieży harcerskiej złożyły kwiaty na mogile Nieznanego Żołnierza oraz na grobach poległych i symbolicznej mogile pomordowanych w obozach koncentracyjnych.

W związku z trzydziestą rocznicą Zwycięstwa na terenie powiatu, w niektórych zakładach pracy oraz w szkołach odbywają się spotkania oficerów Wojska Polskiego z pracownikami i uczniami. Spotkania takie rozpoczęły się dnia 26 kwietnia i potrwają do dnia 15 maja.

Dnia 26 kwietnia odbyły się spotkania takie w Szkołach Podstawowych nr 1 i 2 w Brzesku oraz w Szkołach Podstawowych w Szczepanowie, Borzęcinie, Szczurowej, Mokrzychach, Zabawie, Iwkowej, Czchowie, Gnojniku, Zakliczynie, a także w Fabryce Opakowań Blaszanym i w Kamionce w Łysej Górze.

Kolejne spotkania odbyły się w Liceum Ogólnokształcącym, w Zespole Szkół Mechaniczno – Elektrycznych, Liceum Ekonomicznym, w Technikum Rolniczym w Wojniczu oraz w Mechanicznej Szkole Rolniczej w Zakliczynie.

Oficerom Wojska Polskiego towarzyszą w spotkaniach członkowie brzeskich organizacji Związku Bojowników o Wolność i Demokrację, a także przedstawiciele Powiatowego Komitetu FJN. Wszędzie te spotkania odbywają się w miłym i serdecznym nastroju, oficerowie przyjmowani są kwiatami, a młodzież występuje z odpowiednimi recytacjami i piosenkami.

O działalności brzeskiego oddziału PTTK w Brzesku

Brzeski oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego powstał w dniu 28 października 1973 roku na zjeździe założycielskim, zwołanym przez grupę działaczy z Brzeska i z terenu powiatu. Swoją działalność oddział oparł na dziewięciu, istniejących dotychczas na terenie powiatu kołach PTTK. Podlegały one do tej pory Oddziałowi Powiatowemu w Tarnowie i z chwilą powołania oddziału w Brzesku, zostały one przez Tarnów przekazane do Brzeska.

Na Zjeździe założycielskim powołano 15 – osobowy skład Zarządu oddziału, 5-cio osobową Komisję Rewizyjną oraz 5-cio osobowy Sąd Koleżeński. Prezesem Zarządu został Tadeusz Luszowski. Od tego czasu do maja b.r. Zarząd odbył 14 posiedzeń, w tym 4 z udziałem przewodniczących kół terenowych. Tematem tych posiedzeń była analiza realizacji programu działania oraz omawiane były aktualne problemy.

Powołane zostały komisje, a w szczególności:

1. Komisja Turystyczno – Krajoznawcza – przewodniczący K. Jakubowski
2. Komisja Turystyki Górskiej – przewodniczący Sławomir Chruściel

3. Komisja Opieki nad Zabytkami i Ochrony Przyrody – przewodniczący Jan Królikiewicz

4. Komisja Narciarska – przewodniczący Jan Piotrowski

5. Komisja Młodzieżowa – przewodniczący mgr Teresa Czczot

Komisja Turystyczno – Krajoznawcza zaprogramowała i przeprowadziła takie imprezy turystyczne jak: Złaz Gwiazdzisty z okazji Dni Ziemi Brzeskiej, rajd pieszy szlakami partyzantów oraz III Jesienny Rajd Kwiatów. Imprezy te organizowane były przy ścisłej współpracy z Komendą Hufca ZHP oraz Zarządem Powiatowym Federacji Związków Młodzieżowych. Komisja ta także ogłosiła konkurs z Okazji Międzynarodowego Roku Ochrony Zabytków pod hasłem „Szlakami Zabytków Ziemi Brzeskiej”. Dużym osiągnięciem tej Komisji jest zorganizowanie kursu przewodników górskich i terenowych, w wyniku czego powstało w ramach tej Komisji Koło Przewodników.

Ważnymi osiągnięciami w swej pracy może poszczycić się również Komisja Opieki nad Zabytkami i Ochrony Przyrody. Komisja ta systematycznie, co kwartał, organizuje wyjazdowe posiedzenia, gdzie na miejscu stwierdza stan obiektów zabytkowych, jak to miało miejsce w Wojniczu, Zakliczynie, w Czchowie, a o swoich uwagach informuje wojewódzkiego konserwatora zabytków w Krakowie. Dużym osiągnięciem tej komisji jest zorganizowanie i stałe wzbogacanie w ekspozycje Izby Regionalnej w Wojniczu, która odwiedzana jest przez licznych turystów. Komisja przygotowała też wystawę fotograficzną Zabytków Ziemi Brzeskiej.

Komisja Narciarska przygotowała wielką imprezę z okazji otwarcia wyciągu narciarskiego na *Górze Panięską* w Wielkiej Wsi koło Wojnicza. Lekka zima bez śniegu 1974/75 nie pozwoliła zrealizować tego ambitnego zamierzenia.

O pracy Komisji Młodzieżowej świadczy liczba młodzieży biorącej udział w imprezach turystycznych, jak też systematycznie zwiększająca się liczba szkolnych kół PTTK. Poważnym również osiągnięciem tej Komisji jest zorganizowanie i przeprowadzenie kursu Przewodników Turystyki Pieszej, który pomyślnie zakończyło 12 osób.

Na odcinku wydawniczym należy zanotować ukazanie się, w roku 1974, ciekawej pozycji pt. „25 lat Meblo – Artyzmu”, pod redakcją Jana Królikiewicza, działacza PTTK.

Do najbardziej aktywnych kół należą: Koło PTTK im. Seweryna Goszczyńskiego w Wojniczu, Szkolne Koła przy Liceum Ogólnokształcącym i Technikum Mechaniczno-Elektrycznym oraz Zakładowe Koło przy Fabryce Opakowań Blaszanich. Inne koła pracowały raczej słabo.

Celem pracy Zarządu było umocnienie tych właśnie kół. Nastąpiło więc reaktywowanie tere-

nowego Koła w Zakliczynie oraz zakładowego przy Okocimskich Zakładach Piwowarskich. Zwiększyła się też liczba członków Towarzystwa. Od chwili założenia Oddziału przyjęto 92 nowych członków. Z nich zorganizowano Koła przy Technikum Ceramicznym w Łysej Górze oraz Osiedlowy Klub PTTK przy Spółdzielni Mieszkaniowej w Brzesku.

Z inicjatywy Zarządu Oddziału powstał Klub Seniora PTTK, którego przewodniczącym jest oficer I Armii Wojska Polskiego, uczestnik walk na szlaku bojowym Lenino-Berlin, ppłk Rudolf Burzycki.

Oddział PTTK w Brzesku współpracuje z Zarządem Powiatowej Spółdzielni Mieszkaniowej oraz z Komitetem Osiedlowym Nr 2. Pozwoliło to na uzyskanie lokalu dla oddziału na Osiedlu Ogrodowa. W ten sposób działalność oddziału została zauważona przez społeczeństwo miasta w wyniku czego do organizacji wstąpiło dalszych 40 osób. Utworzony w ten sposób Klub Osiedlowy PTTK nakreślił swój plan działania, w którym przewidział konkurs pod hasłem „Turystyczna sobota”. Ma on na celu zabezpieczenie w pełni organizacji wypoczynku w dni wolne od pracy. Spółdzielnia Mieszkaniowa zabezpieczyła dla potrzeb oddziału dwa lokale na osiedlu Browarna. Daje to możliwość poszerzenia działalności oddziału PTTK w Brzesku, który zakłada na przyszłość umocnienie kół terenowych, tworzenie izb regionalnych w różnych miejscowościach powiatu, organizowanie rajdów turystycznych celem lepszego poznania regionu, roztoczenie większej opieki nad zabytkami znajdującymi się na terenie naszego powiatu.

O brzeskich strażach pożarnych

Tydzień Ochrony Przeciwożarowej, który odbywał się w maju br. skłania do omówienia działalności tych wielce zasłużonych dla powiatu jednostek. Znane są one nie tylko z wielu społecznych inicjatyw, ale także zajmują przodujące miejsce we współzawodnictwie prowadzonym w skali ogólnowojevodzkiej. Dokonane ostatnio podsumowanie wyników współzawodnictwa za rok ubiegły także wypadło pomyślnie. Powiat brzeski zajął trzecie miejsce, natomiast w rywalizacji prowadzonej pomiędzy gminami drugie miejsce zajęła gmina Dębno, a trzecie gmina Brzesko. We współzawodnictwie punktuje się wyniki badań operacyjnych, działalność profilaktyczną, kontrolę bezpieczeństwa przeciwpożarowego a także budowę zbiorników wodnych dla celów pożarnictwa. W tym roku powstaną dalsze zbiorniki: w Marcinkowicach, Lewniowej i Wróblowicach.

Na zakończenie Tygodnia Ochrony Przeciwożarowej odpowiednie imprezy odbyły się w miejscowości Olszyny, gmina Wojnicz. Głównym punktem tej powiatowej imprezy było otwarcie Domu Strażaka wzniesionego w czynie społecznym

przez tamtejszą ludność. Inicjatorem i motorem wszelkich poczynań była jednostka OSP z Olszyn. Szczególnie chlubnie przy budowie wyróżnili się: naczelnik OSP – Gostek, jej prezes Sady oraz Waško. Wartość tego obiektu szacuje się na blisko 1,5 mln zł. Oprócz garaży oraz zaplecza operacyjnego dla straży znajduje się tam poczta, świetlica, a w przyszłości znajdzie pomieszczenie także biblioteka. W czasie tej uroczystości zasłużonym strażakom wręczono odznaczenia korporacyjne. W części artystycznej wystąpiły zespoły młodzieżowe.

Jednostki OSP na terenie powiatu brzeskiego znane są z inicjatyw społecznych. W tej chwili w budowie znajduje się jedenaście obiektów, w których oprócz pomieszczeń dla straży znajdują również miejsce placówki handlowe lub kulturalne. Dwa z nich, to jest domy strażaka w Strzelcach Wielkich oraz Maszkienicach, przekazane zostaną do użytku już niebawem.

Obchody Święta Ludowego

18 maja 1975 r. odbywały się w powiecie, podobnie jak w całym naszym kraju, tradycyjne uroczystości Święta Ludowego. Główna uroczystość na skalę wojewódzką odbyła się w Szczurowej w naszym

powiecie. Zgromadziło się tam ponad 10 tys. ludności. W odświętnie udekorowanym parku ustawiono obszerne podium, na którym zajęły miejsca liczne poczty sztandarowe. Miejscowa orkiestra dęta gra hymn narodowy i chłopski. Uroczystość otwiera prezes Wojewódzkiego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego, Władysław Cabaj, podkreślając rangę tegorocznego Święta Ludowego, obchodzonego w 80-tą rocznicę powstania zorganizowanego ruchu ludowego i 30-tą rocznicę zwycięstwa nad faszyzmem. Prezes Cabaj wita następnie przybyłych gości, wśród nich znajdują się m.in. prezes NK ZSL, Marszałek Sejmu, Stanisław Gucwa, członkowie Egzekutywy KW PZPR z I sekretarzem Józefem Klasą, wojewoda krakowski, Wit Drapich, przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu FJN, poseł Józef Zagórzański, przedstawiciele organizacji młodzieżowych i społecznych stopnia wojewódzkiego. Udział biorą przedstawiciele organizacji politycznych innych powiatów, przybyli też konsulowie ZSRR, USA i Francji. Powiatowa instancja partyjna reprezentowana była przez członków Egzekutywy z I sekretarzem KP PZPR, Stanisławem Maślakiem, Powiatowy Komitet ZSL reprezentowali liczni jego członkowie z prezesem dr Franciszkiem Mleczką i sekretarzem Bolesławem Wodą.

Dłuższe okolicznościowe przemówienie wygłosił marszałek Sejmu, Stanisław Gucwa. Nakreślił w nim historię walk ludowych na tym terenie, zwracając uwagę na ogromny trud działaczy chłopskich w kształtowaniu i wprowadzaniu w życie ideałów nowej, sprawiedliwej Polski. Znając wysiłek zbrojny naszego narodu i wspominając miliony ofiar drugiej wojny światowej, trzeba uczynić wszystko, aby utrzymać pokój na świecie. Obecna rzeczywistość polskiej wsi jest w dużej mierze zasługą tysięcy bojowników ruchu ludowego, żołnierzy BCH i wszystkich tych, którzy w trudnych latach powojennych podjęli trud zagospodarowania ziemi. Obecnie przed rolnictwem stoją niezwykle trudne zadania w zakresie gospodarki żywnościowej. Ich sprawna realizacja pozwoli z roku na rok czynić pracę rolnika bardziej efektywną. Naszą troską jest, aby warunki życia na wsi i w mieście były zbliżone do siebie. Jest to cel realny i będziemy go w stanie zrealizować – powiedział Stanisław Gucwa, podkreślając jeszcze, że Święto Ludowe jest również świętem sojuszu robotniczo-chłopskiego. Marszałek Sejmu powiedział jeszcze, że jest mu szczególnie przyjemnie uczestniczyć w obchodach Święta Ludowego właśnie na ziemi brzeskiej, wśród krajanów.

Z kolei I sekretarz KW PZPR, Józef Klasa dziękując rolnikom, kobietom wiejskim i młodzieży za niezwykle ofiarną pracę i trud, podkreślił szczególnie zasługi weteranów ruchu ludowego, którzy nie tylko walczyli, ale także przygotowywali młodych do życia i pracy w wolnej ludowej Polsce.

Awans społeczny i ekonomiczny polskiej wsi jest sukcesem całego kraju i był on możliwy dzięki ścisłej współpracy PZPR i ZSL. Prowadzone obecnie prace przy reformie administracji będą miały niebagatelne znaczenie dla wsi. Głównym celem reformy jest bowiem lepsze rozwiązanie wszystkich ważnych dla rolników spraw.

Uroczystą część Święta Ludowego kończy Międzynarodówka. Na scenę wchodzi artyści scen krakowskich ze słowno-wokalnym programem okolicznościowym. Z kolei rozpoczyna się urzekający barwą i młodzieńczą werwą popis ludowych zespołów regionalnych. Szczególnie podobały się występy zespołu Sędziolę z Żywca oraz zespołu Lachy z Nowego Sącza. Były też występy innych zespołów ludowych, również pięknie reprezentujących się.

Na terenie parku rozstawiono liczne pawilony gastronomiczne i spożywcze. Dom Książki wystawił ostatnie nowości wydawnicze, jako że równocześnie trwają Dni Oświaty Książki i Prasy.

Na szczurowskich błoniach odbywały się liczne imprezy sportowe. W Szczurowej był też etap końcowy zlotu turystów motorowych, w którym wzięło udział ponad 200 uczestników z całego województwa. Pogoda była bardzo piękna.

Święto Ludowe w Szczurowej 1975 r.

Przemówienie wygłasza I Sekretarz KW PZPR w Krakowie, Józef Klasa.

Zagaja uroczystość prezes WK ZSL, Władysław Cabaj.

Przemawia Marszałek Sejmu PRL, Stanisław Gućwa.

Zaproszeni goście, biorący udział w uroczystości, m.in. prezes NK ZSL, Marszałek Sejmu Stanisław Gućwa, I sekretarz KN PZPR, Józef Klasa, wojewoda krakowski, Wit Drabich, wicewojewoda, dr Tadeusz Maj, prezes WK ZSL, Władysław Cabaj, prezes PK ZSL, dr Franciszek Mleczko.

Poczty sztandarowe na trybunie podczas uroczystości.

Występują artyści scen krakowskich.

Marszałek Sejmu, Stanisław Gucwa wita się z krajanami.

Zespół Lachy z Nowego Sącza.

Pierwszy od lewej, poseł, przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu FJN w Krakowie, Józef Zagórzański, drugi, prezes Powiatowego Komitetu ZSL w Brzesku, dr Franciszek Mleczo.

Zespół Sędzioty z Żywca.

Ludowy zespół z Grobli, powiat bocheński.

Występom artystycznym przyglądają się zaproszeni goście...

...oraz tłumy przybyłych do Szezurowej uczestników Święta Ludowego.

Jubileusz okocimskiego Browaru

Okocimskie Zakłady Piwarskie obchodziły w dniu 24 maja 1975 r. 130-lecie swego istnienia. W pierwszych latach swego istnienia Browar ten dawał zaledwie 5 tysięcy hektolitrów piwa rocznie. W roku 1954 po raz pierwszy przekroczono w dostawach pół miliona hektolitrów. W ostatnim dwudziestolecu produkcja stale wzrasta. Dziś Browar to potężny zakład, największy w naszym powiecie, produkujący nie tylko na potrzeby krajowe ale także wysyłający piwo za granicę. Okocimski Browar ma kilka filii, w Krakowie i Grybowie, a także produkcję Pepsi-coli w Nowej Hucie.

Okocimskie Zakłady Piwarskie znajdują się w stałej rozbudowie. Przybywa obiektów służących produkcji, przybywa także pomieszczeń i urządzeń socjalnych. Ostatnio bardzo ważnym zadaniem inwestycyjnym jest rozbudowa oczyszczalni ścieków, gdyż istniejąca już nie wystarcza. Wartość tej inwestycji sięga 100 mln zł. W niedługim czasie przystąpi się do rozpoczęcia kolejnych zadań: do budowy zakładu transportu, a także montażu nowej linii rozlewniczej o zdolności 700 tys. hektolitrów wraz z magazynem. Jest to konieczne, gdyż już obecnie produkcja piwa wynosi milion hektolitrów. Rozbudowane zostaną także warzelnia i wydział fermentacji.

Wprowadzone ostatnio do produkcji nowe gatunki piwa okocimskiego.

W związku ze stworzeniem coraz lepszych warunków pracy, opracowaniem nowych technologii, jakość piwa ulega znacznej poprawie. Na 8 gatunków okocimskiego piwa 6 posiada znak jako-

ści, dwa nagrodzone są znakiem Q, cztery zaś krajowym znakiem najwyższej jakości. Dwukrotnie na międzynarodowych targach piwa w Brukseli, okocimski wyrób – pełne jasne, otrzymał medale. W roku 1964 brązowy, w roku ubiegłym zaś złoty.

Z okazji jubileuszu w Browarze odbyło się okolicznościowe zebranie załogi i zaproszonych gości. Przybyli m.in. wiceminister przemysłu spożywczego i skupu Stanisław Ochab, dyrektor naczelny Zjednoczenia Przemysłu Piwowarskiego Adam Łukomski, sekretarz Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukrowniczego, Zofia Kargul. Przybyli też przedstawiciele Browarów Poznania, Tych i Żywca. Powodem uroczystego zebrania był nie tylko jubileusz. Po podsumowaniu wyników współzawodnictwa w Zjednoczeniu Przedsiębiorstw Piwowarskich okazało się, że Okocimskie Zakłady Piwowarskie zajęły w nim I miejsce. Z tego powodu przekazany został załodze Browaru sztandar przechodni ministra przemysłu spożywczego i skupu. Drugi sztandar pozostanie w zakładach na stałe, został bowiem ufundowany przez Zarząd Główny Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukrowniczego dla Rady Zakładowej Browaru Okocim.

Podczas tej uroczystości 13 pracowników otrzymało srebrne odznaki Zasłużonego Działacza Związku Zawodowego PPSiC.

Na zakończenie uroczystego zebrania wystąpiły zespoły artystyczne: Kamionka z Łysej Góry oraz własny zespół Browaru.

Wyniki zbiórki na Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia w roku 1975 na dzień 31 maja, to jest na koniec istnienia powiatu

Plan roczny ustalony został na 2.100.000 zł. Wykonanie na dzień 31 maja 1975 r. wynosiło 1.000.966 zł., co stanowi 47,6%.

Poszczególne grupy społeczne świadczyły następująco:

	Plan w zł.	Wykonanie w zł.	
Pracownicy od wynagrodzeń za pracę	1.010.000	542.559	53,7%
Rolnicy	800.000	419.276	52,4%
Związki twórcze i wolne zawody	3.000	525	17,5%
Rzemieślnicy	52.000	10.000	19,2%
Członkowie zrzeszeń prywatnych handlu i usług	10.000	2.500	25%
Spółdzielnie, organizacje	200.000	20.699	10,3%
Młodzież szkolna	25.000	5.407	21,8%

Poszczególne gminy świadczyły następująco (świadczenia rolników)

	Plan w zł	Wykonanie w zł	
1. Borzęcin	70.000	50.455	72,1%
2. Brzesko	70.000	28.639	40,9%
3. Czchów	60.000	11.319	18,8%
4. Dębno	90.000	66.849	74,2%
5. Gnojnik	70.000	61.368	87,7%
6. Iwkowa	40.000	9.937	25%
7. Szczepanów	30.000	7.948	26,4%
8. Szczurowa	110.000	93.791	85,2%
9. Wojnicz	100.000	25.748	25,7%
10. Zabawa	55.000	25.764	47%
11. Zakliczyn	90.000	28.862	32%
12. Brzesko – miasto	15.000	9.014	60,1%

Według kolejności miejsc: 1 Gnojnik, 2 Szczurowa, 3 Dębno, 4 Borzęcin, 5 Brzesko – miasto, 6 Zabawa, 7 Brzesko, 8 Zakliczyn, 9 Szczepanów, 10 Wojnicz, 11 Iwkowa, 12 Czchów.

Od roku 1973, to jest od pierwszego roku wprowadzenia Narodowego Funduszu Ochrony Zdrowia, do chwili zakończenia działalności powiatu, to jest do 31 maja 1975 r. na ten cel wpłynęła kwota 4.951.444 zł.

Wykaz instytucji stopnia powiatowego według stanu na dzień 31 maja 1975 roku

1. Powiatowa Rada Narodowa – organ władzy państwowej, w skład której wchodzi 70 radnych. Przewodniczący inż. Stanisław Maślak, I sekretarz KP PZPR. Siedziba: Brzesko, ulica Głowackiego 51.

2. Komisje Powiatowej Rady Narodowej w liczbie 5, do poszczególnych dziedzin działalności Powiatowej Rady Narodowej. Powoływane przez PRN. Przewodniczący Komisji wchodzi w skład Prezydium PRN. Organy pomocnicze PRN.

3. Prezydium Powiatowej Rady Narodowej – przewodniczący inż. Stanisław Maślak, organ organizujący pracę PRN i koordynujący prace Komisji.

4. Urząd Powiatowy w Brzesku – naczelnik Urzędu, Jan Szczepaniec. Organ zarządzający – wykonawczy. W skład Urzędu wchodzi Wydziały dla kierowania poszczególnymi zadaniami Urzędu. Naczelnik Powiatu – organ administracji państwowej stopnia powiatowego. Siedziba: Brzesko, ul. Głowackiego 51, gmach biurowca.

5. Powiatowy Zarząd Dróg Lokalnych – podlega naczelnikowi powiatu, posiada własną siedzibę na tzw. Brzezowcu. Kierownik – inż. Aleksander Korol. Do zadań należy prowadzenie prac przy budowie, kapitalnych remontach, modernizacji i remontach zwykłych dróg i mostów lokalnych na terenie powiatu.

6. Powiatowy Zakład Weterynarii – kierownik lek. wet. Antoni Stasik. Opieka weterynaryjna nad zwierzętami, w tym również nadzór nad działalnością leczniczą na terenie powiatu. Siedziba: Brzesko, ul. Mickiewicza.

7. Powiatowy Inspektorat Statystyczny – Brzesko, ulica Głowackiego 51, kierownik mgr Marian Buczyński. Zadaniem Inspektoratu było prowadzenie prac statystycznych na zlecenie GUS na terenie powiatu, spisów narodowych i rolnych itp.

8. Powiatowy Zarząd Wodnych Melioracji, podległy naczelnikowi powiatu, siedziba: Brzesko, ulica Głowackiego 51, kierownik mgr inż. Stanisław Łucki, zadania: organizowanie i nadzorowanie wykonawstwa prac melioracyjnych, zagospodarowanie użytków zielonych, pomelioracyjne obwałowania rzek.

9. Powiatowe Biuro Geodezji i Urzędzeń Rolnych – kierownik inż. mgr Paweł Żak. Siedziba: Brzesko ulica Głowackiego 51. Prowadzenie spraw własnościowych gruntów, ewidencji, uwłaszczeń, pomiarów na zlecenia indywidualne.

10. Biuro Usług Projektowych – kierownik inż. Michał Mikuliński, siedziba: Brzesko, ulica Głowackiego 51. Zadania: opracowywanie, adaptacja projektów budowlanych dla ludności, upowszechnianie projektów typowych itp.

11. Powiatowa Komenda Straży Pożarnych – posiada własną siedzibę wraz ze strażnicą Zawodowej Straży Pożarnej w Brzesku, przy ulicy Solskiego. Komendant kpt. Jan Blicharz. Zadanie: ochrona przeciwpożarowa i działania przy innych klęskach żywiołowych na terenie powiatu. Podlega naczelnikowi powiatu.

12. Powiatowa Stacja Kwarantanny i Ochrony Roślin – siedziba: Brzesko ul. Głowackiego 51, kierownik mgr inż. Elżbieta Makurat. Zadania: organizowanie ochrony roślin przed szkodnikami i chorobami na terenie powiatu. Podlega naczelnikowi powiatu.

13. Rolniczy Rejonowy Zakład Doświadczalny Karniowiec, Dział Upowszechnienia Postępu Rolniczego, Terenowy Punkt Informacyjny w Brzesku, ulica Słowackiego 51. Kierownik mgr inż. Stanisław Bartecki – zadania: szkolenie, wdrażanie i podnoszenie wiedzy rolniczej, kwalifikacji służby rolnej itp. Podległy bezpośrednio Karniowicom lecz koordynujący swą pracę z Wydziałem Rolnictwa i Leśnictwa Urzędu Powiatowego.

14. Powiatowe Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, siedziba: Brzesko, ul. Ogrodowa, kierownik inż. Benedykt Rajca. Koordynacja i nadzór nad działalnością tego rodzaju przedsiębiorstw w terenie: Brzesko, Zakliczyn, Czchów, Szczurowa, Wojnicz.

15. Powiatowa Spółdzielnia Pracy Nowość w Brzesku, tymczasowa siedziba: ul. Ogrodowa. Instytucja Spółdzielcza, której zadaniem jest prowadzenie punktów usługowych dla ludności na terenie powiatu. Prezesem jest Józef Górski.

16. Powiatowe Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, obecna nazwa Przedsiębiorstwo Budownictwa Komunalnego, siedziba własna: ul. Głowackiego, dyrektor inż. Marian Kurtyka. Zadania: prowadzenie prac budowlanych i większych remontów na terenie powiatu. Podległy naczelnikowi powiatu.

17. Powiatowy Sztab Wojskowy – Brzesko, ulica Okocimska 44, teren działalności: powiat brzeski.

18. Powiatowa Komenda Milicji Obywatelskiej – Brzesko ul. Okocimska, komendant powiatowy mjr Adolf Dziuk, teren działalności: powiat.

19. Powiatowy Związek Gminnych Spółdzielni Samopomoc Chłopska w Brzesku, ulica Obrońców Stalingradu. Instytucja spółdzielcza, organizująca i koordynująca działalność Gminnych Spółdzielni, w tej chwili 10-ciu – Okocim z siedzibą w Brzesku, Szczepanów, Szczurowa, Borzęcin, Zabawa, Wojnicz, Dębno, Zakliczyn, Czchów, Iwkowa: Spółdzielnia zbytu i skupu. Prezes Edward Barnaś.

20. Powiatowa Spółdzielnia Mieszkaniowa – instytucja spółdzielcza, Brzesko, ulica Ogrodowa. Prezes Jerzy Majdyś. Zadania: budownictwo mieszkaniowe, spółdzielcze na terenie miasta i powiatu.

21. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna – Brzesko ul. Waryńskiego 6, kierownik lek. Andrzej Małyś. Nadzór sanitarny nad terenem całego powiatu w placówkach handlowych, usługowych, żywienia zbiorowego itp.

22. Powiatowa Spółdzielnia Ogrodnicza – instytucja spółdzielcza, prezes Andrzej Żabiński, siedziba: plac Żwirki i Wigury. Instytucja organizująca uprawę, skup i sprzedaż warzyw i owoców na terenie powiatu.

23. Powiatowa Kolumna Transportu Sanitarnego w Brzesku, ulica Waryńskiego. Kierownik

Kazimierz Malaga. Zadania: transport chorych, materiałów i zaopatrzenia sanitarnego.

24. Pogotowie Ratunkowe – Brzesko, ul. Waryńskiego. Kierownik – lek. Golarz. Zadania: udzielanie pomocy w nagłych wypadkach na terenie powiatu. Podległe Zespołowi Opieki Zdrowotnej.

25. Szpital Powiatowy w Brzesku, ul. Kościuszki, dyrektor lek. Skóra. Teren działania: powiat. Filia w Czchowie. Podległa Zakładowi Opieki Zdrowotnej.

26. Sąd Powiatowy w Brzesku, ulica Kościuszki. Teren działania: powiat. Prezes Sądu – stanowisko nie obsadzone.

27. Prokuratura Powiatowa – Brzesko ul. Kościuszki. Prokurator powiatowy mgr Józef Sępek. Teren działania: powiat.

28. Państwowe Biuro Notarialne – Brzesko, ulica Kościuszki. Teren działania: powiat.

29. Państwowy Zakład Ubezpieczeń – Brzesko, ulica Kościuszki. Kierownik Karol Grochola. Prowadzi ubezpieczenia przymusowe i dobrowolne. Teren działania: powiat.

30. Obwodowy Urząd Pocztowo – Telekomunikacyjny – Brzesko, ul. Kościuszki. Dyrektor Edward Woźniak. Nadzór nad wszystkimi urzędami pocztowo-telekomunikacyjnymi na terenie powiatu.

31. Narodowy Bank Polski, Oddział w Brzesku – dyrektor mgr Józef Czarnik, teren działania: powiat.

32. Powiatowo-Miejska Biblioteka Publiczna, kierownik Maria Pawlik, sprawy czytelnictwa na terenie powiatu. Siedziba: Brzesko, ul. Puszkina 4.

33. Biblioteka Pedagogiczna – Brzesko, plac Gen. Świerczewskiego, kier. Golonka Adela. Teren działalności: powiat.

34. Bank Rolny – Brzesko, plac Żwirki i Wigury, dyrektor Zdzisław Czubak. Pomoc finansowa w postaci kredytów dla rolnictwa. Teren działania: powiat.

35. Brzeskie Zakłady Przemysłu Terenowego – przedsiębiorstwo podległe naczelnikowi powiatu. Wykonywanie usług meblowo – budowlanych, produkcja mebli i stolarki budowlanej. Brzesko, ulica Dzierżyńskiego 11. Dyrektor mgr Jerzy Fijałkowski.

36. Cech Rzemiosł Różnych – Brzesko, ul. Ogrodowa. Teren działania: powiat brzeski. Starszy Cechu – Szal, kierownik biura Marian Warchał. Organizowanie działalności rzemieślniczej na terenie powiatu, szkolenie uczniów itp. Zrzesza prywatnych rzemieślników.

37. Centrala Nasienna Oddział w Brzesku – dyrektor Mirosław Chmielewski. Brzesko, ul. Kościuszki 4. Prowadzi zadania z zakresu wymiany nasion, kwalifikacji nasion, plantacji nasiennych. Teren działania: powiat brzeski.

38. Powiatowy Dom Kultury – siedziba Jadowniki, kierownik Marian Skoczylas, podlega Wydziałowi Oświaty i Wychowania i naczelnikowi powiatu.

39. Komitet Powiatowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej – I sekretarz, inż. Stanisław Maślak, II sekretarz, Marian Cichostępski, sekretarz, Czesław Sysło, sekretarz, Józef Haraf. Siedziba – budynek własny: Brzesko, pl. Kazimierza Wielkiego.

40. Powiatowy Komitet Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego – Brzesko, ul. Głowackiego, prezes dr Franciszek Mleczo, sekretarz urzędujący Bolesław Woda.

41. Powiatowy Komitet Stronnictwa Demokratycznego – Brzesko, ulica Ogrodowa, prezes mgr Jerzy Mayer.

42. Związek Młodzieży Socjalistycznej – Zarząd Powiatowy – Brzesko, pl. Kazimierza Wielkiego, przewodniczący Włodzimierz Gawenda.

43. Związek Socjalistycznej Młodzieży Wiejskiej Zarząd Powiatowy w Brzesku (pl. Kazimierza Wielkiego).

44. Federacja Socjalistycznych Związków Młodzieży, Zarząd Powiatowy Brzesko, plac Kazimierza Wielkiego, przewodniczący Jerzy Kociołek.

45. Liga Kobiet, Zarząd Powiatowy w Brzesku (pl. Generała Świerczewskiego) – przew. Janina Hnatowicz.

46. Związek Nauczycielstwa Polskiego – Zarząd Oddziału Powiatowego, przewodniczący dr Jan Adamczyk, plac Kazimierza Wielkiego. Siedziba – budynek własny.

47. Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej Zarząd Powiatowy w Brzesku – przewodniczący Henryk Płaneta, siedziba w budynku Urzędu Powiatowego.

48. Towarzystwo Miłośników Ziemi Brzeskiej, przewodniczący Jan Burlikowski, siedziby własnej nie posiada.

49. Powiatowy Związek Kółek Rolniczych – Zarząd Powiatowy, prezes Józef Szczerba, posiada siedzibę własną przy ulicy Brzezowieckiej. Inspirowanie, koordynuje i kontroluje działalność kółek rolniczych na terenie powiatu.

50. Rada Powiatowa Ludowych Zespołów Sportowych – Brzesko, ul. Kościuszki, prezesem jest Stanisław Migdał, dyrektor szkoły w Morzyskach. Koordynuje i pomaga w pracy ludowych zespołów sportowych na terenie powiatu.

51. Liga Obrony Kraju – Brzesko, ul. Kościuszki, prezes Zarządu Powiatowego – Mirosław Chmielewski, kierownik Biura Włodzimierz Niemczyk. Bierze udział w przygotowaniu samoobrony, szkoli kierowców samochodowych.

52. Powiatowa Rada Związków Zawodowych, siedziba: Brzesko ul. Głowackiego 51, budynek

Urzędu Powiatowego. Przewodniczący: Władysław Seibier, sekretarz urzędujący Tadeusz Luszowski. Zadanie: koordynacja działalności związków branżowych na terenie powiatu.

53. Związek Bojowników o Wolność i Demokrację – Zarząd Powiatowy w Brzesku – plac Kazimierza Wielkiego, prezes Adam Dzierwa. Skupia działalność kilku kół w powiecie.

54. Powiatowy Komitet Frontu Jedności Narodu – siedziba: budynek Urzędu Powiatowego, przewodniczący Franciszek Bał, sekretarz Jan Burlikowski.

55. Polski Czerwony Krzyż Zarząd Powiatowy w Brzesku, siedziba: ul. Mickiewicza, prezes Zarządu dr Zbigniew Karski.

56. Polski Komitet Pomocy Społecznej – siedziba: Brzesko, ul. Mickiewicza, przewodniczący Zarządu Powiatowego Karol Grochola.

57. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Zarząd Powiatowy, siedziba Urząd Powiatowy, przewodniczący Henryk Płaneta. Organizuje opiekę nad dziećmi w różnych formach np. prowadzi przedszkole w Ogrodzie Jordanowskim, na okres letni dziecięce w powiecie, różne imprezy dla dzieci.

58. Liga Ochrony Przyrody – Zarząd Powiatowy w Brzesku, siedziby własnej nie posiada, czasowo w pokoju przedszkola TPD w Brzesku, przewodniczący mgr inż. Paweł Żak.

59. Związek Inwalidów Wojennych PRL – Zarząd Powiatowy w Brzesku – ul. 1 Maja, teren działania: powiat.

60. Zjednoczony Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Powiatowy w Brzesku, siedziba: ul. 1 Maja, teren działania: cały powiat.

61. Powiatowy Komitet Narodowego Funduszu Ochrony Zdrowia – kontynuator dawnego Powiatowego Komitetu Budowy Szkół i Internatów. Gromadzi środki na budowę ośrodków zdrowia i innych tego rodzaju obiektów z dobrowolnych świadczeń ludności. Przewodniczący Henryk Płaneta, dyr. Biura PRN.

62. Związek Ochotniczych Straży Pożarnych – Zarząd Oddziału Powiatowego, skupia wszystkie Ochotnicze Straże Pożarne z terenu powiatu. Prezes Karol Grochola.

63. Towarzystwo Wiedzy Powszechnej – Zarząd Powiatowy w Brzesku. Prezes Zarządu ppłk WP Eugeniusz Bogusz, sekretarz Wawrzyniec Witowski, obydwaj stanowiska społeczne. TWP siedziby własnej nie ma. Prowadzi od 25 lat akcję odczytową na terenie całego powiatu poprzez własnych prelegentów na tematy polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturalne. Instytucja ta nie posiada swoich placówek w gminach. Prowadzi też tak zwane Uniwersytety Społeczne. Są to wybrane w powiecie punkty ze stałymi słuchaczami i prelegentami wypowiadającymi się na określone tematy.

64. Kolegium do Spraw Wykroczeń – działa przy naczelniku powiatu. Przewodniczący Zygmunt Gałgorowski, kierownik Wydziału Spraw Wewnętrznych Urzędu Powiatowego. Siedziba: Urząd Powiatowy. Rozpatruje i orzeka w sprawach karno-administracyjnych. Członkowie z wyboru dokonywanego przez Powiatową Radę Narodową.

65. Komisja Społeczno – Lekarska do spraw leczenia alkoholików. Przewodniczący lek. Jan Nowicki. Rozpatruje wnioski o leczenie alkoholików – przymusowe otwarte lub w zakładach zamkniętych. Teren działania: powiat, siedziba: Urząd Powiatowy.

66. Powiatowy Komitet Przeciwalkoholowy w Brzesku. Własnej siedziby nie posiadał. Przewodniczący Mieczysław Garlicki, sekretarz Mieczysław Kawa. Prowadził działalność przeciwalkoholową na terenie miasta i powiatu.

67. Rada Zakładowa Związku Zawodowego Pracowników Państwowych i Społecznych. Przewodniczący Henryk Grzegorzczak. Skupiała wszystkich pracowników Urzędu Powiatowego oraz urzędów miejskiego i gminnych. Siedziba w Urzędzie Powiatowym.

68. Komitet Redakcyjny Radiowęzła w Brzesku, powołany w 1953 roku dla opracowywania i nadawania audycji lokalnych w radiowęzle terenowym. Posiada studio w budynku Urzędu Powiatowego. Stronę techniczną zabezpiecza Nadzór Telekomunikacyjny w Brzesku. Przewodniczący Komitetu od 1956 r. do 1971 r. Stanisław Kulinowski, od 1971 r. do chwili obecnej Henryk Płaneta, dyrektor Biura Powiatowej Rady Narodowej. Sekretarzem i lektorem od 1955 r. do chwili obecnej jest Jan Burlikowski. Program jest nadawany codziennie o różnych porach, ustalonych przez Polskie Radio. Ostatnio w godzinach od 19.45 do 20.00. W zasięgu radiowęzła pozostaje 40 miejscowości o liczbie 4,5 tys. głośników. Tematy audycji: wszystkie aktualne sprawy powiatu: gospodarcze, socjalne, kulturalne, polityczne, ważniejsze wydarzenia. Szczególnie szeroko potraktowana jest tematyka pracy rad narodowych.

69. Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze oddział w Brzesku. Przewodniczącym Zarządu jest Tadeusz Luszowski. Oddział posiada lokal przy ulicy Browarnej. Teren działania: powiat brzeski. Posiada kilka kół w terenie, a najbardziej żywotne jest Koło PTTK w Wojniczu im. Seweryna Goszczyńskiego. Cel: propagowanie turystyki, znajomość zabytków i historii powiatu brzeskiego, w tym zakresie współpracuje z Towarzystwem Miłośników Ziemi Brzeskiej.

70. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Turystyczne Oddział w Brzesku – posiada własny lokal przy placu Karola Świerczewskiego. Kierownikiem jest Anna Herbert. Organizuje na zamówienie

nia zbiorowe i indywidualne wycieczki na terenie całego kraju, zapewnia wyżywienie, noclegi, przewodników. Teren działania: powiat brzeski.

71. Komornik Sądu Powiatowego w Brzesku – Ignacy Kłusek, siedziba: budynek Sądu Powiatowego, wykonywanie wyroków Sądu w sprawach cywilnych.

Powiat brzeski – Położenie i środowisko geograficzne, warunki klimatyczne, geologiczne, wodne i glebowe

Utworzony w roku 1867 powiat brzeski w województwie krakowskim, graniczy od zachodu z powiatem bocheńskim, od strony południowo – zachodniej z limanowskim, od południa z powiatem nowosądeckim, od wschodu z powiatem tarnowskim, od północy z powiatem Dąbrowa Tarnowska, od północnego zachodu za Wisłą z powiatem Kazimierza Wielka w województwie kieleckim. Położony jest w północno – wschodniej części woj. krakowskiego.

Powiat brzeski zajmuje 5,3% powierzchni województwa krakowskiego i pod tym względem znajduje się na piątym miejscu wśród siedemnastu powiatów województwa. Sąsiedztwo powiatów nowosądeckiego i limanowskiego, jak też walory geograficzne południowej części powiatu brzeskiego powodowały, że powiat zaczął ostatnio odgrywać znaczną rolę w organizacji ruchu turystycznego.

Przechodząca przez całą szerokość powiatu brzeskiego droga państwowa E – 22 Kraków-Przemysł, a także równoległe linia kolejowa, dzielą powiat na dwie części – północną i południową, zdecydowanie różniące się od siebie.

Część północna obejmuje znaczny obszar nizin nadwiślańskiej oraz lewoboczną nizinę dolnego biegu Dunajca. Część ta ma charakter wybitnie nizinny, gdyż poza pasem wzniesień na obszarze: Mokrzyńska, Szczepanów, Sterkowiec, Wola Dębińska, Perła i Łopon, reszta obszaru tworzy równinę.

Zupełnie inny krajobraz przedstawia część południowa, pofałdowana wzgórzami dochodzącymi na terenie Jadownik – Bocheniec do 400 m n.p.m. oraz w Iwkowej, wzgórze Spilówka do 516 m n.p.m., między Tropiem (powiat Nowy Sącz), a Wytrzyszczką wpływa w granice powiatu Dunajec, który wraz z zalewem czchowskim tworzy bardzo malowniczą dolinę.

Obydwie te części powiatu oddzielone są od siebie wąskim pasem Rynny Podkarpackiej przebiegającej wzdłuż linii kolejowej Bochnia – Tarnów, którą określamy jako środkową część powiatu.

Klimat powiatu nie jest jednolity. Północna część powiatu należy do XV i XVI dzielnicy klimatycznej Polski, gdzie suma rocznych opadów waha się w granicach 700-750 mm. Okres wegetacyjny

wynosi średnio 220 dni, a początek robót polowych przypada na drugą dekadę marca. Południowa część powiatu należy do XIX dzielnicy klimatycznej podkarpackiej, wysokość opadów kształtuje się tu w granicach 600-800 mm. Okres wegetacyjny trwa 200-220 dni. Roboty polowe rozpoczyna się tu w III dekadzie marca a nawet w I dekadzie kwietnia.

Średnia temperatura maksymalna dla całego powiatu wynosi 19,9° C, a minimalna 8,8° C. Średnia ilość dni z temperaturą poniżej 0° C waha się w granicach od 100 do 115 dni rocznie.

Z warunkami geologicznymi wiążą się dość bogate i różnorodne bazy surowców budowlanych, jak: żwir, piasek, kamień oraz ilaste ceramiki budowlane. Są też inne surowce jak: ruda żelaza, sól, gaz ziemny, lecz nie są eksploatowane z uwagi na niezbyt duże zasoby tych złóż. Z tego też powodu nie są eksploatowane źródła wód mineralnych, głównie na terenie Słonej i Bieśnika.

Północna część powiatu pod względem geologicznym należy do kotliny Sandomierskiej. Dominują tu iły miocenijskie i twory związane z krakowskim zlodowaceniem. Południowa część powiatu leży w strefie fliszowej Pogórza Wielickiego. Na jej powierzchni przeważają gliny zwietrzelinowe napływowe ilasto – piaszczysto – lessowate. Fragmentarycznie i na niewielkich obszarach występują żwiry, piaski, gliny rzeczne oraz piaski wydymowe. Wzdłuż wszystkich rzek, zarówno nizinnych jak i górskich karpackich występują mady, piaski i żwiry rzeczne.

Powiat brzeski nie należy do powiatów zasobnych w wodę zdatną do użytku. Rzeka Wisła, zamykając północną granicę powiatu na długości 14 km, nie jest dotąd wykorzystana dla celów gospodarczych. Przecinająca nasz powiat rzeka Uszwica zaopatruje w wodę przemysłową jedynie Okocimskie Zakłady Piwowarskie. Jest poniżej Browaru rzeką silnie zanieczyszczoną, mimo oddania do użytku w roku 1967 oczyszczalni ścieków. W części południowej powiatu, od Czchowa do Wojnicza, na długości 18 km przepływa rzeka Dunajec, która na tym odcinku jest wolna od zanieczyszczeń.

Spływ wody odbywa się za pośrednictwem wymienionych rzek i większych ścieków, ukierunkowanych rzeźbą terenu i płynie przeważnie z południa na północ. Wisła i Dunajec oraz pozostałe mniejsze rzeki: Uszwica, Grabka, Uszewka i Kisielina w czasie większych opadów zagrażają wylewami na obszarze ich zlewni. Szczególnie duże niebezpieczeństwo powodzi stwarza rzeka Dunajec w rejonie doliny zakliczyńskiej, pomimo istniejących dwóch zbiorników wodnych – w Czchowie i Roźnowie. Olbrzymie szkody wyrządza Uszwica na obszarze Uszwi i Gnojnika i jej prawobrzeżne dopływy – Wróblówka w Borzęcinie i Struga

w Kwikowie i Zaborowie. Uszewka i potok Stawiska występują ze swego koryta niemal co roku.

Powiat brzeski charakteryzuje się dość dużą różnorodnością gleb. W wyższych partiach Pogórza występują gleby gliniaste średnie, średnio-głębokie i głębokie oraz gleby gliniaste ciężkie średnio-głębokie powstałe ze zwiertzenia skał fliszu karpackiego, łupków i piaskowców o lepszemu ilastym. Gleby te są trudno przepuszczalne, zwięzłe, ciężkie w uprawie. Na tych obszarach wymagają drenowania, zwłaszcza w niższych partiach. Na glebach tych przeważa uprawa roślin mniej wrażliwych na zwięzłość i wilgotne gleby, jak żyto, ziemniak, motylkowe oraz drzewa owocowe.

Niższe partie Pogórza pokrywają gleby pyłowe i lesso – odporne głębokie i na glinie, a już od granic gminy Czchów i Iwkowa lessy całkowite, miejscami przechodzące w lessy próchniczne. Gleby te ulegają łatwej erozji i w zasadzie nadają się pod wszystkie uprawy rolne.

Gleby lekkie, położone na zachód od wsi Mokrzyńska i Szczepanów, posiadają stosunkowo wysoki poziom wody gruntowej i wykorzystane są pod uprawy żytnio-lubinowe i na pastwiska.

Najlepszymi glebami na obszarze płaskowyżu są piaski gliniaste powstałe z gliny zwałowej. Przy odpowiedniej kulturze rolnej osiąga się na tych glebach średnie plony wszystkich roślin uprawnych.

Osobną grupę stanowią gleby zalegające na terenach dolin rzecznych. W górnych biegach Dunajca i Uszwicy występują mady średnie/pyłowo-ilaste/zaliczone do II i III klasy użytków rolnych.

Taras najmłodsze posiadają gleby zalewowe utworzone z kamieni i żwirów zamulonych frakcją pyłową i falistą. Są one wykorzystywane na pastwiska i uprawę wikliny. Znaczne obszary rozległych tarasów Wisły, dolnego biegu Dunajca i Uszwicy to mady o właściwej strukturze nadające się pod wszelkie uprawy.

Użytkowanie terenu przedstawia się następująco: gospodarstwa indywidualne zajmują 78,4% ogólnego obszaru powiatu i 95,8% powierzchni użytków rolnych w powiecie, odgrywają więc decydującą rolę w brzeskim rolnictwie.

Powiat brzeski w liczbach

I. Obszar, ludność, podział administracyjny

1. Powierzchnia geodezyjna powiatu 81.937 ha
2. Ludność wg stanu na 31 XII 1973 r. 96.111 w tym: kobiet 51.699 mężczyzn 44.412 na 100 mężczyzn przypada 116 kobiet najstarsze zaludnienie: gminy Borzęcin i Zabawa 73osoby/1 km²

- najliczniejsze zaludnienie: gmina Brzesko 171osób/1 km²
- przeciętna dla powiatu 117osób/1 km²
- przeciętna dla województwa 144 osoby/1 km²
- przeciętna dla kraju 105 osób/1 km²
3. Liczba ludności w mieście 10.800
4. Liczba ludności na wsi 85.311
5. Utrzymujących się z rolnictwa 51,7%
6. Ze źródeł pozarolniczych 48,3%
7. Przyrost naturalny 11,8 (w roku 1960 – 14), wyżej o 0,8 od średniej wojewódzkiej
8. Miasto 1
9. Gmin 11
10. Wsi 112
11. Sołectw 113

II. Przemysł i zatrudnienie

1. Liczba zakładów przemysłowych na terenie powiatu 14
 - Okocimskie Zakłady Piwowarskie
 - Fabryka Opakowań Blaszanych w Brzesku
 - Zakłady Naprawcze Taboru Samochodowego w Brzesku – w budowie
 - Wytwórnia pasz treściwych Bacutil w Brzesku – w budowie
 - Zakład Przetwórstwa Owocowo – Warzywnego w Brzesku
 - Zakłady Ceramiczne Kamionka w Łysej Górze
 - Meblo – Artyzm w Wojniczcu
 - Zakład Mleczarski w Szczurowej
 - Zakład Przetwórstwa Owocowo – Warzywnego w Dębnie
 - Brzeskie Zakłady Przemysłu Terenowego w Brzesku
 - Zakład Tworzyw Sztucznych TERMUT w Zakliczynie
 - Zakład Betoniarski w Zakliczynie
 - Zakład Doskonalenia Rzemiosła w Czchowie
 - Zakład Produkcji Wyrobów Gumowych Spółdzielni Nowość w Brzesku
2. Liczba zatrudnionych w przemyśle na terenie powiatu (33% kobiet) 3.372
3. Udział powiatu w globalnej produkcji województwa w latach 1960 – 1970 – wzrost o 520,7% W latach 1970 – 1973 wzrost o 152% (przyjmując rok 1970 za 100)
4. Wartość globalnej produkcji przemysłu brzeskiego (1973 r.) 1.363 mln zł.
5. Wartość produkcji eksportowej naszego powiatu w zł dewizowych (1973 r.) 6.700 tys. zł.
6. Liczba osób zatrudnionych w gospodarce społecznej na terenie powiatu i poza powiatem łącznie (1973 r.) 13.400 w tym kobiet 5.700

III. Rolnictwo

1. Powierzchnia użytków rolnych 58.579 ha
W tym grunty orne 43.932 ha
2. Przeciętna wydajność czterech podstawowych zbóż z 1ha 24,5 q
3. Ziemiaków 160 q
4. Buraków cukrowych (powyższe dane z 1973 r.) 330 q
5. Liczba zwierząt domowych (hodowlanych)
Bydła 44.643 sztuki, tj. 72,2 szt. na 100 ha
Trzody chlewnej 44.787 sztuk, tj. 76,4 szt. na 100 ha
Owiec 2.156 sztuk, tj. 3,7 szt. na 100 ha
Koni 8.199 sztuk, tj. 13,9 szt. na 100 ha
6. Uregulowanych rzek i potoków 136,4 km
7. Wałów ochronnych 95,4 km
8. Zagospodarowanych użytków zielonych 5.280 km
9. Zmeliorowanych gruntów ornych 18.058 ha
10. Zelektryfikowanych wsi (wszystkie) 112
11. Lecznic weterynaryjnych 6
12. Agronomówek 10
13. Wodomistrzówki 3
14. Kółek rolniczych 101
15. Majątek trwały kółek rolniczych, wartość na 1973 r. 105.680 tys. zł
16. Baza maszynowa kółek rolniczych: traktorów 300 wraz z pełnymi zestawami maszyn rolniczych, 51 snopowiązałek, 228 młocarni i wiele innych maszyn
17. Państwowy Ośrodek Maszynowy w Dębnie i filie w Wesołkowie i Szczurowej
18. Zużycie nawozów sztucznych w roku 1972/73 na 1ha użytków rolnych czystego składnika NPK 92,7 kg
19. Roczne zużycie środków chemicznych do walki ze szkodnikami i chorobami roślin, średnio 220 ton
20. Spółdzielnia Produkcyjna w Filipowicach
21. Lasów na terenie powiatu ogółem (18,8% ogólnej powierzchni) 15.455 ha

IV. Oświata i wychowanie

1. Liczba szkół podstawowych 90
W tym z 8 klasowym programem nauczania 70
2. Liczba izb lekcyjnych 508
3. Liczba szkół zbiorczych gminnych 6
4. Liczba dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych 16.435
5. Liczba szkół średnich 5
Liceum Ogólnokształcące w Brzesku, Liceum Ekonomiczne w Brzesku, Technikum Ceramiczne w Łysej Górze, Technikum Rolnicze w Wojniczu,

Technikum Mechaniczno – Elektryczne w Brzesku

6. Szkoły zawodowe 6
Zawodowa Ekonomiczna w Brzesku, Mechaniczno-Elektryczna w Brzesku, Zasadnicza Szkoła Mechanizacji Rolnictwa w Zakliczynie, Zasadnicza Szkoła Rolnicza w Wojniczu, Zasadnicza Szkoła Rzemiosł Artystycznych w Łysej Górze, Szkoła Zawodowa przy Zakładzie Doskonalenia Rzemiosła w Czchowie
7. Liczba młodzieży w szkołach zawodowych i średnich około 3.400
8. Liczba internatów przy szkołach średnich i zawodowych 6
9. Liczba uczniów korzystających z internatów 1.000
10. Liczba nauczycieli w szkołach podstawowych 1.061
11. Liczba przedszkoli 47
12. Liczba dzieci w przedszkolach 2.000
13. Szkoła i internat oraz Zakład Specjalny dla dzieci w Złotej
14. Dom Dziecka w Jasieniu

V. Zdrowie

1. Szpital Powiatowy w Brzesku z drugim oddziałem wewnętrznym w Czchowie
2. Ośrodki Zdrowia: Brzesko, Gnojnik, Iwkowa, Jurków, Czchów, Zakliczyn, Wojnicz, Porąbka Uszewska, Łysa Góra, Dębno, Szczepanów, Szczurowa, Zaborów, Borzęcin, Olszyny, Zabawa, Jadowniki, Paleśnica razem 18
3. Apteki: Brzesko 2, Borzęcin, Łysa Góra, Szczurowa, Wojnicz, Czchów, Zakliczyn razem 8
4. Punkty apteczne przy placówkach służby zdrowia 10
5. Przychodnie specjalistyczne w Brzesku dla całego powiatu
6. Przychodnie Zakładowe: Zakłady Piwowarskie, FOB i PKP 3
7. Stacja Pogotowia Ratunkowego w Brzesku
8. Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Brzesku
9. Kolumna Transportu Sanitarnego w Brzesku
10. Lekarzy medycyny 55
11. Lekarzy dentyistów 21
12. Farmaceutów 20
13. Pielęgniarek 145
14. Inny personel średni medyczny 129
15. Personel niższy 78
16. Personel administracyjny 32
17. Personel gospodarczy i usługowy 88
18. Zakład Specjalny dla kobiet w Stróżach, gmina Zakliczyn

VI. Komunikacja

1. Drogi w powiecie brzeskim ogółem 768 km
2. Drogi państwowe o nawierzchni twardej 236 km
3. Drogi lokalne 532 km
4. Drogi lokalne o nawierzchni twardej 288 km
 - W tym o nawierzchni bitumicznej 72 km
5. Na 100 km² przypada dróg lokalnych o nawierzchni twardej 35 km
6. Mostów ogółem na terenie powiatu 71
7. Wybudowano mostów w okresie powojennym łącznej długości 919 mb. 52
8. Stacje kolejowe: Brzesko-Okocim, Biadoliny 2
9. Przystanki kolejowe: Sterkowiec, Jasień Brzeski 2
10. Komunikacja PKS, kursów 200
11. Dzienny przewóz pasażerów przez PKS średnio 5.500-6.500
12. Pojazdów mechanicznych w powiecie zarejestrowanych 6.346
 - w tym ciężki tabor samochodowy 1.172
13. Placówek pocztowych w powiecie 30
 - W tym na wsi 27
14. Zainstalowanych aparatów telefonicznych 1.285
 - W tym na wsi ponad 500

VII. Kultura

1. Gminne Ośrodki Kultury 10
2. Powiatowy Dom Kultury z siedzibą w Jadownikach
3. Wiejskie Domy Kultury: Jadowniki, Szczurowa, Zaborów, Borzęcin, Marcinkowice, Iwkowa, Wola Przemysłowska, Pojawie, Dołęga 9
4. Świetlice 80
5. Kluby Ruch i Rolnik 20
6. Kina stałe 6
7. Biblioteki Publiczne, w tym Powiatowo-Miejska 40
8. Punkty biblioteczne 93
9. Liczba książek w bibliotece i punktach 205 tys.
 - W tym na wsi ponad 180 tys.
10. Liczba pism codziennych i czasopism rozchodzących się w powiecie – rocznie około 3 mln
11. Liczba zarejestrowanych telewizorów 9.300
 - w tym na wsi 6.200
12. Liczba aparatów radiowych 8.500
 - W tym na wsi 6.400

VIII. Kultura fizyczna i turystyka

1. Okocimski Klub Sportowy przy Zakładach Piwowarskich w Brzesku
2. Stadion OKS w Brzesku
3. Hala sportowa w Brzesku
4. Basen kąpielowy i korty tenisowe w Brzesku
5. Sale gimnastyczne przy szkołach w powiecie 10
6. Boisk sportowych ogółem 65
7. Ludowe Zespoły Sportowe, ogółem na terenie powiatu 76
 - członków 4.340
 - w tym kobiet 1.095
8. Szkolne Kluby Sportowe – ogółem 59
 - w tym w szkołach podstawowych 51
 - członków około 3 tys.
9. Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej przy zakładach pracy ognisk 5
 - członków około 500
10. Wyciąg narciarski na Panieńską Górę w Wielkiej Wsi
11. Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Oddział w Brzesku oraz Koła PTTK w Wojniczu, OZPS i Liceum Ogólnokształcącym
12. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Turystyczne Oddział w Brzesku
13. Ośrodek Sportów Wodnych LOK w Czchowie
14. Domy wypoczynkowe Wędkarza i Prokuratury Wojewódzkiej w Czchowie
15. Domki campingowe w Czchowie – Zapora około 200
16. Znakowane szlaki turystyczne 4

IX. Gospodarka komunalna i mieszkaniowa

1. Liczba mieszkań na terenie powiatu 25.533
 - izby 69.642
 - w tym na wsi 61.119
2. Wskaźnik zagęszczenia na 1 izbę osób 1,4 przed wojną 3
3. Ulice w Brzesku ogółem 38 km
 - w tym o nawierzchni ulepszonej 23 km
4. Sieć wodociągowa Brzesko – Łysa Góra – Iwkowa
5. Sieć gazowa Brzesko – Jadowniki – Wojnicz – Łysa Góra – Mokrzyńska
6. Kanalizacja – Brzesko
7. Komunikacja Miejska na trasach: Dworzec PKP – Browar, Jadowniki – Brzesko – Jasień, Mokrzyńska – Brzesko – Poręba Spytkowska, Dworzec PKP – Kopaliny
8. Łaźnia Miejska w Brzesku
9. Prania chemiczna w Brzesku

10. Zakład Gazu Bezprzewodowego w Brzesku
11. Zakład Zieleni Miejskiej w Brzesku
12. Zakład Pogrzebowy w Brzesku
13. Cmentarz komunalny w Brzesku
14. Stacje PKP – Brzesko, Biadoliny, przystanki – Jasień Brzeski, Sterkowiec
15. Stacja PKS – Brzesko, plac Żwirki i Wigury, około 200 kursów autobusowych we wszystkich kierunkach
16. Cegielnia w Jasieniu, cegielnia w Brzesku, cegielnia mienia wiejskiego w Szczurowej

X. Handel i usługi

1. Powiatowy Związek Gminnych Spółdzielni Spożywców Oddział w Brzesku
2. Wojewódzka Spółdzielnia Spożywców Oddział w Brzesku
3. Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska 10
4. Powiatowa Spółdzielnia Owocowo-Warzywnicza
5. Księgarnie Domu Książki: Brzesko, Wojnicz, Zakliczyn
6. Zakłady Radiowo – Telewizyjne, sklep w Brzesku
7. Foto-Optyka, sklep w Brzesku
8. Placówek handlowych na terenie powiatu 550
w tym uspołecznionych 527
9. Zakładów gastronomicznych na terenie powiatu
uspołecznionych 36
prywatnych 8
10. Obroty handlu uspołecznionego w roku 1973 przekroczyły 1 miliard zł.
w zakładach gastronomicznych 101 mln zł.
11. Młyny prowadzone przez Gminne Spółdzielnie w Sufczyńcu, Gnojniku, Wesołkowie, Brzesku, Borzęcinie razem 5
12. Wszelkiego rodzaju punkty usługowe w mieście i na terenie powiatu łącznie 650
w tym zakłady uspołecznione 91
reszta zakłady rzemieślnicze indywidualne
13. Produkcja wikliniarska systemem chałupniczym na terenie Woli Przemysłowej
14. Piekarnie: WSS Brzesko, GS Jadowniki, Dębno, Szczurowa, Przybysławice, Doły, Tymowa, Zakliczyn, Borzęcin 9
15. Wytwórnice wód gazowanych: WSS Brzesko, GS Brzesko, Iwkowa 3
16. Punkty usługowe różnych branż ponad 650
w tym uspołecznionych 91
reszta indywidualni rzemieślnicy
17. Zakłady Mleczarskie: Szczurowa, Przybysławice, Doły, Tymowa, Zakliczyn 5

18. Młyny motorowe prywatne: Wojkowice, Zaborów, Kąty, Wojnicz, Łoniowa 5
19. Tartaki motorowe prywatne: Maszkienice, Czchów, Szczurowa, Kąty, Zakliczyn, Łęki, Gnojnik, Przybysławice 8

XI. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe

1. Powiatowa Komenda Straży Pożarnych w Brzesku
2. Zawodowa Straż Pożarna w Brzesku
3. Związek Ochotniczych Straży Pożarnych w Brzesku
4. Ochotnicze Straże Pożarne w Brzesku i powiecie w liczbie 95
5. Liczba członków OSP 2.500
6. Samochodów pożarniczych 40
7. Motopomp 105
8. Domów Strażaka i remiz 90
9. Nowych Domów Strażaka i remiz wybudowanych po wojnie 46
10. Zbiorników przeciwpożarowych wybudowanych po wojnie 51
11. Wartość czynów społecznych ludności przy budowie obiektów dla straży pożarnych około 30 mln zł.

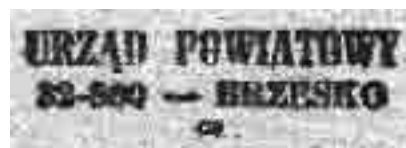
Powiat brzeski przestał istnieć

Dzień 31 maja 1975 r. był ostatnim dniem istnienia powiatu brzeskiego. Z dniem 1 czerwca 1975 r. powiat został zniesiony, podobnie jak wszystkie inne powiaty na terenie całego kraju, a jego tereny w całości zostały włączone do województwa tarnowskiego.

Zadecydowały o tym ustawy Sejmu PRL o zmianie Konstytucji, o dwustopniowym podziale administracyjnym, o zmianie ustawy o radach narodowych i ustawa o utworzeniu urzędu Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 28 maja 1975 roku.

Krótką historią powiatu

Po pierwszym rozbiórce Polski terytorium obecnego powiatu brzeskiego razem z całą Galicją znalazło się pod panowaniem austriackim. Od 1982 roku tereny te weszły w skład cyrkułu bocheńskiego, obejmującego łącznie 13 miast, dwa miasteczka, 517 wsi, zamieszkałego przez 151.200 ludzi. Późniejsze wypadki rewolucyjne w Galicji i wydarzenia międzynarodowe skłoniły cesarza do wielu zmian politycznych i administracyjnych. Galicji nadano autonomię, podzielono ją na dwa okręgi – krakowski i lwowski oraz 68 powiatów, a w wśród nich brzeski i czchowski. W roku 1867 zlikwidowano cyrkuły i zmniejszono liczbę powiatów, a z brzeskiego, czchowskiego i wojnickiego utworzono jeden z siedzibą w Brzesku, położony

*Pieczone i pieczątki ostatnich
władz powiatowych*

bardziej w centrum tego regionu i blisko nowo zbudowanej linii kolejowej. W tym czasie, aż do roku 1935 powiat dzielił się na miasto, miasteczka i gminy jednowioskowe. Od dnia 1 kwietnia 1935 roku gminy jednowioskowe połączono i na terenie powstały gminy zbiorowe wielowioskowe w liczbie 11. Poszczególne wsie stały się gromadami. Dnia 1 stycznia 1955 roku powstały, w miejsce gmin zbiorowych, gromady jedno lub kilkuwioskowe w liczbie 40-tu. W następnych latach kolejno znoszono niektóre gromady, aż w końcu ich liczba spadła do 20. Z dniem 1 stycznia 1973 roku powstało z powrotem 11 gmin i tak jest do chwili obecnej. Jeśli idzie o granice powiatu – w zasadzie są takie, jakie były w chwili jego utworzenia w roku 1867, z małymi zmianami. Jeszcze przed wojną do powiatu tarnowskiego przyłączona została duża wieś Bogumiłowice. Po wojnie odpadł Radłów i Biskupice Radłowskie, które weszły w skład powiatu tarnowskiego, zaś z Tarnowa przyłączono do powiatu brzeskiego wsie Jamna i Wróblowice.

Od końca marca 1975 roku, wiadomo było, chociaż nieoficjalnie, o zniesieniu powiatów i powiększeniu liczby województw. Prace przygotowawcze trwały już od tego czasu. Poszczególne jednostki stopnia powiatowego, a w szczególności Rady Narodowej i jej Wydziałów przygotowywały się do przekazania gminom, względnie Urzędowi Wojewódzkiemu tych spraw, które tam przechodzą. W tym czasie Urząd Wojewódzki w Tarnowie oficjalnie podjął również prace organizacyjne.

Bardzo ważnym problemem są sprawy kadrowe a więc odpowiednie rozmieszczenie pracowników zniesionego Urzędu Powiatowego. Ogółem w Urzędzie Powiatowym w Brzesku wraz ze wszystkimi podległymi jednostkami zatrudnionych jest około 200 osób, w tym w samej administracji 117 osób. W znacznym procencie, bo około 70 są to kobiety.

Ze wszystkimi pracownikami prowadzone są przez naczelnika powiatu z udziałem sekretarza POP oraz przewodniczącego Rady Zakładowej Związku Zawodowego Pracowników Państwowych i Społecznych indywidualne rozmowy na temat przejścia do pracy w radach narodowych innych stopni, względnie w innej instytucji. Pracownikom: kobietom od 55 lat i mężczyznom od 60 lat proponuje się przejście na emeryturę, część pracowników znajdzie zatrudnienie w Urzędzie Wojewódzkim w Tarnowie, przede wszystkim posiadający wyższe wykształcenie i stosunkowo młodzi, część przejdzie do pracy w Urzędzie Miejskim w Brzesku i w gminach na terenie powiatu. Trzeba przyznać, że ze strony władz istnieje duża troska, aby te przejścia do pracy w innych instytucjach odbyły się na warunkach dla danego pracownika najbardziej korzystnych. Niemniej jednak dojeżdżanie do pracy matek posiadających małe dzieci jest bardzo kłopotliwe, a miejscowy Urząd Miejski może zatrudnić tylko kilka osób, toteż nie obyło się bez żalu i łez.

1 czerwca 1975 roku powiat przestał istnieć. W pięknym i okazałym nowym budynku Urzędu Powiatowego pracownicy, którzy jeszcze pozostali, przystąpili do uporządkowania akt i przekazania ich do Archiwum Państwowego w Bochni. Tablice informacyjne wewnętrzne i zewnętrzne zostały zdjęte. Już w pierwszych dniach czerwca niektórzy pracownicy byłego Urzędu Powiatowego przeszli do pracy w innych urzędach i instytucjach, pozostali przejdą w ciągu miesiąca.

Budynek powoli zamiera. W tej chwili nie wiadomo, na jakie cele będzie on przekazany, jakie instytucje znajdą w nim pomieszczenie. Był on bowiem projektowany i zbudowany dla potrzeb Urzędu Powiatowego i trzeba przyznać, że do tego celu nadawał się znakomicie. Dużym udogodnie-

niem dla pracowników była znajdująca się w budynku stołówka, w której za 10 zł można było spożyć obiad.

Utworzony w roku 1867 powiat brzeski szczególnie rozwój osiągnął w ostatnich latach powojennych. Zmiany ustrojowe, polityczne i społeczne zaistniałe po wyzwoleniu oraz rzetelna i uczciwa praca tysięcy mieszkańców powiatu przyczyniły się do jego rozwoju we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej, oświaty i kultury, do podniesienia poziomu życia i zasobności jego mieszkańców.

Powiat brzeski, podobnie jak wszystkie powiaty w naszym kraju, na skutek zmian w podziale administracyjnym przestał istnieć. Odtąd kronikę działalności i osiągnięć tego terenu pisać już będą gminy i województwo. Oby osiągnięcia te były jeszcze większe i bogatsze. Niech rozwija się nadal nasza piękna ziemia brzeska, a jej mieszkańcom niech żyje się jeszcze lepiej i jeszcze dostatniej.

KONIEC